

SZAKDOLGOZAT

Nagy Attila

2024

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Gödöllői Campus

Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet

Idegen Nyelvi Tanszék

Szakfordító szakirányú továbbképzési szak

**Civils in Opposition. CSOs in Party Politics After the 2010
Elections**

**Civilek ellenzékben. Civil szervezetek a pártpolitikában a 2010-es
választásokat követően**

Belső konzulens: Dr. Veresné dr. Valentinyi Klára
tanszékvezető, habilitált
egyetemi docens

**Belső konzulens
intézete/tanszéke:** Vidékfejlesztés és Gazdasági
Intézet, Nyelvi Tanszék

Külső konzulens: Dr. Dúró József
egyetemi adjunktus, Budapesti
Corvinus Egyetem

Készítette: Nagy Attila (DPOWOT)

Gödöllő

2024

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Szerencsének érzem magam, hiszen rendkívül sok ember számára mondhatok köszönetet a szakfordító képzés során szerzett tapasztalatokért és támogatásért.

Elsősorban köszönettel tartozom az évek során felhalmozott tudás átadásáért tanárainknak. Köszönöm dr. Veresné dr. Valentinyi Klára, dr. Varga Erika Erzsébet, dr. Heltai Pál, Nagy Marianna és Urbán Miklós állhatatos munkáját és türelmét.

Szeretnék külön köszönetet mondani korábbi mesterszakos konzulensem, illetve jelenlegi külső bírálóm, dr. Sugatagi Gábor részére, akire mindig, minden körülmények között számíthattam pályafutásom során.

Szintén külön köszönetet szeretnék mondani a doktori képzésen belső konzulensként, a szakfordítói képzés alkalmával pedig külső konzulensként tevékenykedő, dr. Dúró József részére, aki támogatta a képzésen történő részvételemet. Köszönöm az ajánlott tanulmányt, amely a fordítás tárgyát is képezi, valamint köszönöm a szakdolgozat során nyújtott aktív konzulensi tevékenységét.

Külön köszönetet szeretnék mondani dr. Veresné dr. Valentinyi Klára részére, aki a szakfordítói képzés egyetemi éve alatt kiváló oktatói tevékenységén túl, nagyszerű személyisége által osztályt formált az egyetemi évfolyamból.

Az oktatók és bírálók részére megfogalmazott köszöneten túl, köszönet illeti évfolyamtársaimat is, akik valódi társak voltak a félévek során előforduló kihívásokkal szemben.

Az egyetemi közösségen túl köszönet illeti mennyasszonyomat, Hegyi Eszter Barbarát is, aki a kihívások során is mindvégig türelmes és támogató társként állt mellettem.

Köszönöm, hogy hozzájárultak szakmai és személyi fejlődésemhez.

TARTALOMJEGYZÉK

1	GLOSSZÁRIUM – TERMINOLÓGIAI GYŰJTEMÉNY.....	11
2	A TERMINOLÓGIA KEZELÉSÉNEK ÉS FORDÍTÁSÁNAK DOKUMENTÁLÁSA.....	13
2.1	1. számú terminus.....	13
2.2	2. számú terminus.....	15
2.3	3. számú terminus.....	17
3	FORDÍTÓI ELEMZÉS.....	21
3.1	Kommunikációs szint	21
3.1.1	A fordítási utasítás	21
3.1.2	A szerző	21
3.1.3	A célközönség.....	22
3.2	A szöveg	22
3.2.1	A szöveg szakterülete.....	22
3.2.2	Tartalom.....	23
3.2.3	Téma jelentősége, újszerűsége.....	23
3.2.4	A szakmaiság szintje.....	23
3.2.5	A szöveg típusa.....	24
3.2.6	A szöveg műfaja	25
3.2.7	A szöveg nyelvezete	26
3.2.8	A szöveg szerkezete	26
3.2.9	Grammatikai regiszter, stílus	28
3.2.10	Lexikai regiszter, stílus	36
3.3	A gépi fordítás és utószerkesztés tapasztalatai.....	39
3.3.1	Általános tapasztalatok.....	39
3.3.2	Terminusok a gépi fordításban	41
3.3.3	Tartalom, szórend, kollokációk a gépi fordításban.....	42
3.3.4	Regiszter, stílus a gépi fordításban	42
3.3.5	Átváltási műveletek a gépi fordításban	42
3.3.6	Fordítási tapasztalatok összegzése	45
4	A FORRÁSNyelvi Szöveg	47
5	A CÉLNYELVI SZÖVEG.....	62
6	A FORRÁSNyelvi Szöveg és a CÉLNYELVI Szöveg szegmenseként.....	79
7	GÉP FORDÍTÁS ÉS UTÓSZERKESZTÉS.....	114

8	FELHASZNÁLT FORRÁSOK	122
9	FELHASZNÁLT IRODALOM.....	123

NYILATKOZAT

Nagy Attila (hallgató Neptun azonosítója: DPOWOT) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A szakdolgozatot a záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom¹.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem²

Kelt: 2024 október 31.

belső konzulens

¹ A megfelelő aláhúzendó.

² A megfelelő aláhúzendó.

Konzultációk igazolása a MATE, VFGL, Idegen nyelvi tanszékén
Szakfordító. A felvétel alapjául szolgáló diplomához kötődő szakfordító

Hallgató neve: Nagy Attila

Munkahely/ iskola (kar, szak, évf.): MATE-VFGL, Idegen Nyelvi Tanszék, Szakfordító
szakirányú továbbképzési szak, 2023/2024/ősz
évfolyam

Alapdiploma megnevezése: okleveles politológus (MA), ELTE-ÁJK

A forrásnyelvi szöveg címe: Civils in Opposition - CSOs in Party Politics After the 2010
Elections. Civilek ellenzékben. Civil szervezetek a
pártpolitikában a 2010-es választásokat követően

Szakterület, téma: Politika pártok

A szakmai konzulenssel minimum 2 alkalommal kell konzultálni! Amennyiben több
alkalommal történik konzultáció, azt a táblázatban dokumentálni kell!

Szakmai konzultáció külsős szakemberrel (2 alkalom teljesítése kötelező)

Sorszám	Szakmai konzulens neve	Konzultáció időpontja, hossza	Konzulens aláírása	Konzulens megjegyzése
1.	Dr. Dúró József	2024.05.25.		Tanulmány megjelölése
2.	Dr. Dúró József	2024.09.13.		A fordítói munka áttekintése, javasolt módosítások megfogalmazása.
3.	Dr. Dúró József	2024.10.28.		Módosítások áttekintése. A képesítőfordítói dokumentum lezárása.

Külső szakmai konzulens véleménye a képesítőfordításról (szakmai nyelvhasználat,
terminusok, tartalom, jelölt alkalmassága): A hallgató megfelelő mennyiségben és
minőségben vett részt a konzultációkon.

NYILATKOZAT

a szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Nagy Attila
A Hallgató Neptun kódja: DPOWOT
A dolgozat címe: Civils in Opposition. CSOs in Party Politics After the 2010 Elections. Civilek ellenzékben. Civil szervezetek a pártpolitikában a 2010-es választásokat követően.
A megjelenés éve: 2024
A konzulens intézetének neve: VIDÉKFEJLESZTÉS ÉS FENNTARTHATÓ GAZDASÁG INTÉZET
A konzulens tanszékének a neve: IDEGEN NYELVI TANSZÉK

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsgabizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkor szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumba.

Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után

nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumban.

Kelt: 2024. október 31.

Hallgató aláírása

NYILATKOZAT

a szerzői engedélyről a szöveg oktatási célú felhasználásához

2023. március 30-án alábbi levelet küldtem a cikk szerzőjének.

„Dear Professor József Dúró,

My name is Attila Nagy a technical translator student at the Hungarian University of Agriculture and life Sciences.

I have found your paper *Civils in Opposition. CSOs in Party Politics After the 2010 Elections*. on the <https://content.ces.ncsu.edu/training-and-pruning-fruit-trees-in-north-carolina> website.

I would like to translate your article to Hungarian language, strictly for educational purposes only.

Would you be so kind as to give me your permit for translation?

I appreciate your answer,

Sincerely,

Attila Nagy

Válasz:

Dear Attila Nagy,

Thank you for your message. Yes, I grant my permit.

Yours faithfully,

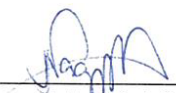
József Dúró

NYILATKOZAT

a szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és oktatási célú felhasználására

A hallgató neve: Nagy Attila
A Hallgató Neptun kódja: DPOWOT
A dolgozat címe: Civils in Opposition. CSOs in Party Politics After the 2010 Elections. Civilek ellenzékben. Civil szervezetek a pártpolitikában a 2010-es választásokat követően
A megjelenés éve: 2024
A konzulens intézetének neve: **VIDÉKFEJLESZTÉS ÉS FENNTARTHATÓ GAZDASÁG INTÉZET**
A konzulens tanszékének a neve: IDEGEN NYELVI TANSZÉK
Kijelentem, hogy a leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, megtekintését, nyomtatását és oktatási célú használatát engedélyezem.

Kelt: Gödöllő, 2024. október 31.

Hallgató aláírása

1 GLOSSZÁRIUM – TERMINOLÓGIAI GYŰJTEMÉNY

Jelen táblázat a forrásnyelvi szövegben megtalálható releváns terminusokat, illetve azok fordításait tartalmazza. A táblázatban megtalálható forrásnyelvi terminusok közül a „party” (2.), az „election” (5.), valamint a „coalition” (7.) részletes kidolgozása a következő fejezetben olvasható. A táblázaton belül az érintett terminusok **félkövér** és aláhúzott stílussal kerültek **kijelölésre**.

Bizonyos kifejezések gyakran fellelhetők a tanulmányban és egyfajta fogalmi hálót alkotnak (például: party, civil society organisation, political elite, election). A speciális kifejezések magyar megfelelőjének felkutatása egyes esetekben időigényes folyamatnak bizonyult (lásd: CSO). Feltételezhetően a tudományos stílus fenntartása céljából a szerző látszólag tudatosan kerülte a frazeológiák és az idiomatikus kifejezések alkalmazását.

Sorszám	Forrásnyelvi terminus	Célnyelvi terminus	Célnyelvi terminus 2 (szinonima)
1.	civil society organizations (CSOs)	civil társadalmi szervezetek	civil szervezetek, NGO-k
2.	<u>party</u>	párt	
3.	national assembly	képviselőház	nemzetgyűlés, alsóház
4.	political science	politikatudomány	politológia
5.	<u>election</u>	választás	
6.	single-member-constituencies (SMCs)	egyéni (egymandátumos) választókerület	
7.	<u>coalition</u>	koalíció	szövetség, szövetkezés, egyesülés
8.	electoral threshold	választási küszöb	
9.	referendum	referendum	népszavazás
10.	primary elections	előválasztás	jelölőgyűlés
11.	supermajority	kétharmados többség	minősített többség
12.	radical left-wing	radikális baloldal	
13.	political elite	politikai elit	
14.	paramilitary organization	paramilitáris szervezet	félkatonai szervezet
15.	digital activism	digitális aktivizmus	online aktivizmus
16.	antigovernment	kormányellenes	ellenzéki
17.	interest organization	érdekképviselői szervezet	érdekszervezet, érdekcsoport
18.	electoral law	választási jog	
19.	parliamentary system	parlamentáris rendszer	parlamentáris demokrácia
20.	policy alternatives	politikai alternatívák	politikai irányvonalak

2 A TERMINOLÓGIA KEZELÉSÉNEK ÉS FORDÍTÁSÁNAK DOKUMENTÁLÁSA

2.1 1. számú terminus

FNy terminus: party

Szófaj: főnév (szakkifejezés)

- **Definíció 1:** A 1. political organization that 2. you can vote for in elections and 3. whose members have the 4. same aims and ideas.

Kontextus/Példamondat: This book analyses the development of political parties in four Central and Eastern European countries.

- **Definíció 2:** a 5. social occasion, often 6. in a person's home, at which people eat, drink, talk, dance, etc.

Kontextus/Példamondat: She refuses to attend play dates or birthday parties if one of her parents cannot be there.

- **Definíció 3:** 3. one of the people or groups of people involved in a 7. legal agreement or argument.

Kontextus/Példamondat: Both parties were seeking sole custody of their two children.

- **Definíció 4:** a 3. group of people who are 6. doing something together, such as traveling or visiting somewhere.

Kontextus/Példamondat: Each box could seat a small party of spectators.

A definíciók és a kontextus/példamondatok forrása: Robert Duncan (ed): *Oxford Learner's Dictionary For Academic English*, Oxford University Press, España, S.A., ISBN-13: 978-0194333504, February 28, 2014 Elérhetőség: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/academic/>

CNy terminus: párt

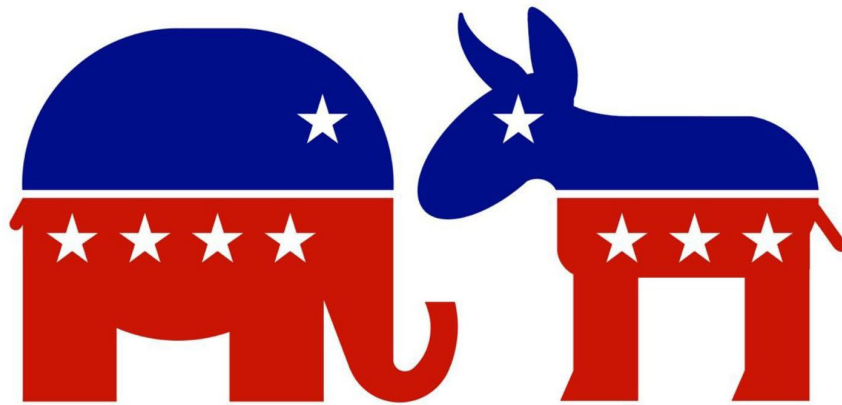
- **Definíció:** valamely 3. társadalmi osztály vagy csoport 4. érdekeit képviselő, céljaiért küzdő 1. politikai szervezet, amelynek tagjai 4. azonos politikai elveket vallanak.

Statisztikai keresés: 11 500 000 Google találat

Kontextus/Példamondat: A választáson több párt indult.

Képi definiálás:

A képen az amerikai republikánus párt (elefánt), illetve a demokratikus párt (szamár) kabalaállatai szerepelnek.

A képi definiálás forrása: <https://www.hirmondo.ro/kulfold/miert-elefantok-a-republikanusok-es-miert-szamarak-a-demokratak/>

A terminus választás indoklása: a párt az angol nyelvben egy szóból álló poliszém kifejezés, amely a magyar nyelvben egy jelentéssel bír. A magyar nyelvben szinonimával nem rendelkezik. Latin eredetű szó, jelentése darab, oldal, fél (pars, partis). A fordítás során az egyes számú definíció kerül alkalmazásra: politikai párt. Indoklás: a forrásszövegben megjelenő tartalom definiálja az alkalmazandó terminus jelentését: „Although the word “party” is widely used in political science, it has always had a lot of various definitions. Probably the most minimalist one was given by Sartori who defined the concept of political party as “any political group identified by an official label that presents at elections, and is capable of placing through elections (free or nonfree), candidates for public office” (Sartori, 1976: 63).” (Dúró, 2023, 2).

Ekvivalenciaszint: 100%

Fordítási művelet: szótári ekvivalens.

2.2 2. számú terminus

FNY terminus: election

Szófaj: főnév

- **Definíció 1:** the 1.process of choosing a 2.person or a group of people for a position, 3.especially a political position, 4. by voting.

Kontextus/Példamondat: Elections are held every five years.

A definíció és a kontextus/példamondat forrása: Robert Duncan (ed): *Oxford Learner's Dictionary For Academic English*, Oxford University Press, España, S.A., ISBN-13: 978-0194333504, February 28, 2014, p. 266 Elérhetőség: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/academic/>

CNY terminus: választás

- **Definíció 1:** 2. két vagy több személy, dolog, tárgy, lehetőség közül egynek vagy többnek valamely 4. célból való kiszemelése, elkülönítése vagy magunkhoz vevése, kapcsolása, felhasználása, illetve az erre irányuló 1. döntés, elhatározás.

Kontextus/Példamondat:

- **Definíció 2:** az a 1. cselekvés, eljárás, hogy 2. valakit valamire vagy valamivé választanak.

Kontextus/Példamondat: Valakinek bíróvá, elnökké, követté, küldötté, taggá, valamely állásra, tisztségre való választása; Mátyás királlyá választása.

A definíció és a kontextus/példamondat forrása: <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-magyar-nyelv-ertelmezo-szotara-1BE8B/v-51E41/valasztas-52457/>

- **Definíció 3:** Valamely 3.hivatalos testület tagjainak, valamely tisztséget betöltő személynek 4.közös akarattal való 1.kijelölése és megbízása.

Kontextus/Példamondat: Az új elnök választást rendelt el, majd kihirdette a választás eredményét.

A definíció és a kontextus/példamondat forrása: <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-magyar-nyelv-ertelmezo-szotara-1BE8B/v-51E41/valasztas-52457/>

- **Definíció 4:** az a 1. hivatalos eljárás, amellyel az 4. arra jogosult választók 2. valakit, vagy valakiket valamely 3. hivatalos, közösségi feladat, teendő, munkakör, tisztség ellátásával 1. megbízna (például: országgyűlés).

A definíció forrása: <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-magyar-nyelv-ertelmezo-szotara-1BE8B/v-51E41/valasztas-52457/>

Kontextus/Példamondat: 2024. április 20-án, szombaton kezdődik az európai parlamenti, helyi önkormányzati és nemzetiségi önkormányzati választás kampányidőszaka.

A kontextus/példamondat forrása: <https://www.valasztas.hu/sajtokozlemenye-2024/14>

Képi definiálás: szavazást ábrázoló kép. A szavazó elhelyezi szavazólapját a szavazóurnába.

A terminus választás indoklása: mind a magyar mind pedig az idegennyelvű terminusok esetében többféle definíció létezik, de egy célnyelvi megfelelője van és nincs szinonimája.

Ekvivalenciaszint: 100%

Fordítási művelet: szótári ekvivalens.

2.3 3. számú terminus

FNY terminus: coalition

Szófaj: főnév

- **Definíció 1:** a 1. government formed by 2. two or more 3. political parties working together.

Kontextus/Példamondat: The conservatives formed a coalition with the Liberal Democrats.

A definíció és a kontextus/példamondat forrása: Robert Duncan (ed): *Oxford Learner's Dictionary For Academic English*, Oxford University Press, España, S.A., ISBN-13: 978-0194333504, February 28, 2014, p. 128 Elérhetőség: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/academic/>

- **Definíció 2:** a 2. group formed by people from several different groups, especially 3. political ones, 4. agreeing to work together for 5. a particular purpose.

Kontextus/Példamondat: Government ministers have refused to meet a coalition of ten environmental groups to discuss their current policy.

A definíció és a kontextus/példamondat forrása: Robert Duncan (ed): *Oxford Learner's Dictionary For Academic English*, Oxford University Press, España, S.A., ISBN-13: 978-0194333504, February 28, 2014, p. 128 Elérhetőség: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/academic/>

- **Definíció 3:** the 4. act of 2. two or more groups joining together.

Kontextus/Példamondat: Some community organizations work in coalition with traditional unions.

A definíció és a kontextus/példamondat forrása: Robert Duncan (ed): *Oxford Learner's Dictionary For Academic English*, Oxford University Press, España, S.A., ISBN-13: 978-0194333504, February 28, 2014, p. 128 Elérhetőség: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/academic/>

CNY terminus: koalíció

- **Definíció 1:** általában 2. két vagy több szervezett csoport között 5. közös célok megvalósítására létrejött 3. politikai szövetség, egyesülés.

A definíció forrása: <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-magyar-nyelv-ertelmezo-szotara-1BE8B/k-359B8/koalicio-37950/>

Kontextus/Példamondat: A koalíciók megkötése a választási eredményeken, illetve a politikai elit döntésein múlik.

A kontextus/példamondat forrása:

<https://www.ludovika.hu/blogok/pakblog/2020/07/13/partkoaliciok-es-valasztói-preferenciák/>

- **Definíció 2:** 2. két vagy több 3. hatalom között valamely más 3. állammal vagy államcsoporttal szemben való 5. közös fellépésre 3. alakított politikai (gyakran katonai) szövetség, tömb.

A definíció forrása: <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-magyar-nyelv-ertelmezo-szotara-1BE8B/k-359B8/koalicio-37950/>

Kontextus/Példamondat: Az öbölháború 1991. január 16. és 1991. február 28. között, a Perzsa-öbölben zajló fegyveres konfliktus, melynek során az ENSZ koalíció felszabadította az Irak által megszállt Kuvaitot.

A kontextus/példamondat forrása:

<https://hu.wikipedia.org/wiki/%C3%96b%C3%B6lh%C3%A1bor%C3%BA>

- **Definíció 3:** a 3. koalícióba lépett pártok 2. együttese, tömbje.

A definíció forrása: <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-magyar-nyelv-ertelmezo-szotara-1BE8B/k-359B8/koalicio-37950/>

Kontextus/Példamondat: A fekete-vörös-zöld koalíció (németül: schwarz-rot-grüne Koalition), más néven Kenya-koalíció (németül: Kenia-Koalition) vagy Afganisztán-koalíció (németül: Afghanistan-Koalition) egy németországi politikai koalíciótípus,

amely a Kereszténydemokrata Unió, a Németország Szociáldemokrata Pártja és a Szövetség '90/Zöldek között alakult.

A kontextus/példamondat forrása: https://hu.wikipedia.org/wiki/Fekete-v%C3%B6r%C3%B6s-z%C3%Bld_koal%C3%ADci%C3%B3

- **Definíció 4:** valamely 4.koalíció fennállásának 6. időtartama, korszaka.

Kontextus/Példamondat: Már a koalíció alatt kiélesedtek az ellentétek.

A definíció és a kontextus/példamondat forrása: <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-magyar-nyelv-ertelmezo-szotara-1BE8B/k-359B8/koalicio-37950/>

Képi definiálás: a jamaikai koalíciónak nevezett pártok megnevezései, illetve a pártokhoz köthető színek. A pártok színezete megegyezik Jamaica nemzeti zászlójának színeivel (fekete-zöld-sárga).

A terminus választás indoklása: A koalíció latin eredetű szó (coalitus), használatos a magyar nyelvben, konkrét jelentéssel bír. Szinonimái: szövetség, szövetkezés, együttműködés, társulás, partnerség. A fordítás során a 2-es számú idegennyelvű definíció kerül alkalmazásra, mely magyar nyelvű megfelelője a 2-es számú magyar nyelvű terminus, jelentése: politikai koalíció.

Ekvivalenciaszint: 100%

Fordítási művelet: Idegenes alak átvétele, idegenítő fordítás. Mikrostratégiai terminusfordítási művelet.

3 FORDÍTÓI ELEMZÉS

3.1 Kommunikációs szint

3.1.1 A fordítási utasítás

A szöveghez konkrét fordítási utasítás nem tartozott.

3.1.2 A szerző

A szerző dr. Dúró József, egyetemi adjunktus a Budapesti Corvinus Egyetemen. Főbb kutatási területei közé tartozik az euroszkepticizmus, a radikális jobboldal, a populizmus, valamint a kelet-közép-európai rendszerváltások. Publikációs listája a következő: <https://m2.mtmt.hu/gui2/?type=authors&mode=browse&sel=10045366>.

Az író szándéka és retorikai célja az ismeretközlés, a kutatási eredmények bemutatása, valamint a tudományos diskurzusban történő részvétel. Ezért az ismeretközlés mellett az érvelés és meggyőzés is kiemelt célként jelenik meg. Az írói attitűd annak ellenére, hogy gördülékeny formában képes azonosulni a tartalommal, a szerző objektív és elemzői.

Például:

Objektív ismeretközlés, információátadás: például az 5. szegmens

Forrásnyelv (ENG): The paper **aims at mapping** the impact of civil society organisations (CSOs) on the Hungarian party system after 2010.

Célnyelv (HUN): Jelen **tanulmány célja, hogy feltérképezze** a civil szervezetek (NGO-k) magyar pártrendszerre gyakorolt hatását a 2010-es választást követő időszakban.

Érvelés: például a 16. szegmens.

Forrásnyelv (ENG): **It concludes that** even though there is a low level of trust in political parties in Hungary, it is almost impossible to have a deeper impact on the decisions without party background, hence CSOs aiming at influencing the functioning of politics transformed themselves to political parties.

Célnyelv (HUN): A kutatás arra a következtetésre jut, hogy bár Magyarországon a politikai pártok iránti bizalom alacsony, pártpolitikai háttér nélkül szinte lehetetlen valós befolyást gyakorolni a döntéshozatalra. Ezt felismerve a politikát befolyásolni kívánó civil szervezetek politikai pártokká alakultak.

Tudományos diskurzusra jellemző szóhasználat és nyelvtan: például a 10. szegmens.

Forrásnyelv (ENG): The first attempt of the renewal of the political left in Hungary is relatively well researched, so the paper only mentions the case, as its story started in 2009 (i.e. before 2010) with the establishment of the Politics Can Be Different (LMP) party.

Célnyelv (HUN): A magyarországi politikai baloldal megújulására irányuló első kísérlet viszonylag széles körben kutatott jelenség, ezért a tanulmány csupán említés szintjén foglalkozik ezzel. Az első ilyen jellegű törekvés 2009-re (azaz 2010 előtt) a Lehet Más a Politika (LMP) párt megalakulására vezethető vissza.

3.1.3 A célközönség

A tanulmány elsőszámú célközönsége társadalomtudósok, ezen belül is szociológusok, politológusok, esetleg nemzetközi szakértők, egyetemi hallgatók, valamint a civil szervezetek és a politikai pártok kapcsolata iránt érdeklődő laikusok. Az olvasó elsődleges célja az ismeretszerzés, illetve a tudományos diskurzusba történő részvételi szándék lehet. Ebből kifolyólag a szerző általános, közismert fogalmakkal (political party) dolgozik és nemzetközileg elfogadott terminológiákat használ (NGO, CSO). A tanulmány megfelelő minőségben részletezi a civil szervezetek magyarországi fejlődését és a parlamenti választások eredményét a 2010-es éveket követően. Ennek ellenére a magyar pártrendszerrel kapcsolatos előzetes háttérismeretek megkönnyítik a szöveg megértését. Miközben a dokumentum a kutatók számára hasznos hivatkozási forrásként szolgálhat, addig az egyetemi oktatás terén is értékes ismeretanyagként funkcionálhat. Ezen túlmenően az általános állampolgári ismeretekkel rendelkező választópolgárok részére ismeretterjesztő dokumentumként is felhasználható.

3.2 A szöveg

3.2.1 A szöveg szakterülete

Társadalomtudomány, politikatudomány

3.2.2 Tartalom

Civil szervezetek politikai szerepvállalása

3.2.3 Téma jelentősége, újszerűsége

A szerző a tanulmány során a társadalomtudományok területén belül, különösen a politikatudomány szemszögéből végezte el kutatását. A tanulmány célja a civil szervezetek magyar pártrendszerre gyakorolt hatásának vizsgálata volt a 2010-es parlamenti választásokat követő időszakban. Az írás újszerűnek tekinthető, mivel rendhagyó módon, a már ismert politikai pártok helyett három civil szervezet – az Együtt, a Momentum Mozgalom és a Márki-Zay Péter által vezetett mozgalom – politikai színrelépését és eredményességét elemzi. A tanulmány a szakirodalom által kialakított terminológiát alkalmazza.

Például: a politikai pártok fogalma, 22. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): Maurice Duverger defined **parties** in a very similar way, as according to him, political parties' primary goal is to take the power and get their support from a quite broad part of the society (Duverger, 1963: 1–2).

Célnyelv (HUN): Maurice Duverger nagyon hasonlóan határozta meg a **pártok** fogalmát. Szerinte a politikai pártok olyan szervezetek, amelyeknek az elsődleges célja a társadalom széleskörű támogatottságának elnyerése és a hatalom megszerzése (Duverger, 1963: 1–2).

3.2.4 A szakmaiság szintje

Annak ellenére, hogy a szöveg szaknyelvi terminusokat tartalmaz, a szerző stílusa könnyednek tekinthető. A kötetlenebb írói stílus nagymértékben ellensúlyozta a szaknyelvi szöveg kötöttségét, ezáltal megkönnyítve a fordítói folyamatot.

Például: 158. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): People did not have trust in political parties (**nor do they now**), but they did not build alternative channels to influence the political decisions, and the civil sphere remained weak.

Célnyelv (HUN): Miközben az emberek nem bíztak a politikai pártokban (ahogy napjainkban sem), nem jött létre egy alternatív csatorna a politikai döntéshozatal befolyásolására, mialatt a civil szféra gyenge maradt.

3.2.5 A szöveg típusa

A szöveg tartalomközpontú, ami hatással volt a fordítási folyamatra is. A definíciók esetében szigorúan követtem a forrásnyelvi szövegben szereplő szöveg szóhasználatát:

Például: 20. szegmens:

Forrásnyelvi (ENG): Probably the most minimalist one was given by Sartori who defined the concept of political party as “any political group identified by an official label that presents at elections, and is capable of placing through elections (free or nonfree), candidates for public office” (Sartori, 1976: 63).

Célnyelvi (HUN): A leginkább minimalista meghatározását Sartori szolgáltatja, aki szerint „bármely olyan hivatalos megnevezéssel rendelkező politikai csoport, amely megjelenik a választásokon és képes (szabad vagy nem szabad) választások során állami pozíciókra jelölteket állítani (Sartori, 1976: 63)” pártnak minősíthető.

Hasonlóan a fogalmakhoz, az egyes pártok és civil szervezetek neveit (reáliák), már-már tükörfordításban fordítottam.

Például: civil szervezetek esetében: 9. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): Hence, the article does not pay attention to other initiatives closely connected to politics, such as the movement of teachers Tanítanék (“I would teach”), the protest movement against the institutional reform of the University of Theatre and Film Arts (FreeSZFE) or the mobilisation against the handling of the migration crisis or the Central European University because these initiations have had only a very limited effect on party politics.

Célnyelv (HUN): A cikk nem vizsgál más, a politikához szorosan kapcsolódó civil kezdeményezéseket, ilyen például a Tanítanék tanári mozgalom, a Színház- és Filmművészeti Egyetem intézményi reformja elleni tiltakozó mozgalom (FreeSZFE, Szabadítsuk fel az SZFE-t)

vagy a migrációs válság kezelése és a Közép-európai Egyetem (CEU) ügye elleni mozgósítás, mert ezeknek a kezdeményezéseknek csak nagyon korlátozott hatása volt a pártpolitikára.

A civil szervezeteknél bizonyos esetekben betoldást alkalmaztam. Például: FreeSZFE, Szabadítsuk fel az SZFE-t.

Például: politikai pártok esetében: 191. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): The campaign was also supported by three parties: Together, LMP and Dialogue.

Célnyelv (HUN): A Momentum kampányát további három párt is támogatta: az Együtt, az LMP és a Párbeszéd.

A fordítói döntés alapján, az egyébként is magyar nyelven megjelent szervezetek nevei (reáliák) nem lettek újra kiírva magyarul.

Ugyanakkor a kifejtő és a leíró szakaszok során a szerző kevésbé kötött stílusban kommunikált, amit a szövegszerű fordítás során törekedett a fordító ezt szem előtt tartani, fenntartva a szöveg gördülékeny stílusát sok ige használatával (igésítéssel).

Például: 170. szegmens:

Forrásnyelvi (ENG): The Milla and the Solidarity Movement joined the new initiation, however, LMP refused to participate in it, resulting in a split in the party: the pro-cooperation wing left it and established the Dialogue for Hungary and started cooperating with the Together.

Célnyelvi (HUN): Miközben a Milla és a Szolidaritás Mozgalom csatlakozott az új kezdeményezéshez, addig az LMP elutasította az együttműködésben történő részvételt, ami pártszakadáshoz vezetett: a baloldali kooperációt támogató tagok kiváltak a pártból és létrehozták a Párbeszéd Magyarországot, mely alapítását követően megkezdte együttműködését az Együtt-tel.

3.2.6 A szöveg műfaja

Akadémiai szöveg, tudományos publikáció.

3.2.7 A szöveg nyelvezete

Tudományos szaknyelv, azonban könnyed és olvasmányos. Utóbbi a szöveg előnyeként is értékelhető, hiszen nehezen értelmezhető fogalmakat és összefüggéseket prezentál köznyelvi stílusban, a tudományos igényesség fenntartásával.

Példa: 197. szegmens:

Forrásnyelvi (ENG): However, parties required the stand candidates at least 27 SMDs in 9 counties and in the capital to have a national list, and all the opposition parties (except for the joint list of the Socialist Party and the Dialogue which has never ran independently in an election) decided to nominate their own party list.

Célnyelvi (HUN): A pártoknak 9 megyében és a fővárosban legalább 27 egyéni választókerületben lett volna szükséges jelöltet állítaniuk a közös országos lista érdekében, azonban az ellenzéki pártok – kivéve a Szocialista pártot és a Párbeszédet, az utóbbi önállóan még sosem indult választáson – úgy döntöttek, hogy (külön-külön) saját pártlistát állítanak.

3.2.8 A szöveg szerkezete

A szöveg jól szerkesztett, megfelel a tudományos cikk műfaji sajátosságainak, részei: Introduction, Definition, Historical Review, Conclusion.

- 1.) Introduction;
- 2.) The Definition of Political Parties
- 3.) Transformation of Hungarian Party System After 2010
 - 3.1.) CSOs in Party Politics After the 2010 Elections
 - 3.2.) An attempt to unite the Left: the Together
 - 3.3.) Referendum initiatives
- 4.) Conclusion

A tematikus progresszió jól megfigyelhető, amit maga a szöveg szerkezeti struktúrája is jelez. A tanulmány bekezdés szerkezetére jellemző a tételmondatok használata. Például a 16., valamint a 326. szegmensben olvasható. Azonban a tételmondat helye változó. A 16.

szegmens esetében a bekezdés végén van a tételmondat, míg a 326. szegmens esetében a bekezdés közepén található a tételmondat. Mind a kettő elfogadott bekezdésstruktúra.

Példák:

16. szegmens:

Forrásnyelv (ENG):

It concludes that even though there is a low level of trust in political parties in Hungary, it is almost impossible to have a deeper impact on the decisions without party background, hence CSOs aiming at influencing the functioning of politics transformed themselves to political parties.

Célnyelv (HUN):

A kutatás arra a következtetésre jut, hogy bár Magyarországon a politikai pártok iránti bizalom alacsony, pártpolitikai háttér nélkül szinte lehetetlen valós befolyást gyakorolni a döntéshozatalra. Ezt felismerve a politikát befolyásolni kívánó civil szervezetek politikai pártokká alakultak.

326. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): The most important conclusion of the above-mentioned dates and processes that if a CSO aims at being involved into politics, it is almost necessary to transform itself to a political party, otherwise it remains marginal, as in Hungary, political parties have not really got alternatives in political representation at the national level.

Célnyelv (HUN): A fent említett eseményekkel és folyamatokkal kapcsolatos legfontosabb következtetés, hogy ha egy civil szervezet politikai szerepvállalásra törekszik, akkor szükségszerű következménye annak a politikai párttá történő átalakulása, különben marginális marad, hiszen Magyarországon a politikai pártoknak nincs országos szintű valódi alternatívájuk a politikai képviselet tekintetében.

A tanulmányban három különböző táblázat is található az információk közlésének megkönnyítése céljából. Miközben az első táblázat a 2010-2022 között megtartott 4 országgyűlési választás eredményeit foglalja össze a pártokra leadott szavazatok, valamint a kiosztott mandátumok alapján, addig a második táblázat a 2022-es országgyűlési választást

megelőző ellenzéki miniszterelnök-jelölt előválasztásának eredményeit tartalmazza. A harmadik táblázat az előválasztás győzteseiről nyújt információt a 106 egyéni választókerületre levetítve, valamint a potenciálisan megnyerhető választókerületek számát figyelembe véve. A tanulmány irodalomjegyzéke és a jegyzetek szakaszt követően a szerkesztőség Németh István Péter fotóját illesztette be.

3.2.9 Grammatikai regiszter, stílus

A szövegre jellemző a hosszú, többszörösen összetett, olykor mellérendelő, máskor alárendelő mondat szerkezet. A szövegben kizárólag kijelentő mondatok jelennek meg. Felszólító, kérdő, óhajtó mondat szerkezet nem figyelhető meg. Rövid mondatokat is tartalmaz a szöveg, többek között a műfaji sajátosságból eredő struktúra (például: konklúzió megnevezése) miatt, valamint a történeti, leíró szakaszban.

Példák:

Többszörösen összetett mondat szerkezet: 48. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): Although some scholars raised the question whether the central party system still existed (e.g., Csernák–Tordai, 2021), or even stated that there was only one oppositional space (Péli, 2021), the 2022 elections proved that there is still a significant number of opposition voters on the right of the Fidesz, who refused to vote for the united opposition and chose the Our Homeland Movement (Mi Hazánk), a splinter group of Jobbik.

Célnyelv (HUN): Bár egyes kutatók felvetették annak kérdését, hogy vajon létezik-e még egyáltalán a centrális pártrendszer Magyarországon (például Csernák–Tordai, 2021), míg mások éppen azt állították, hogy az ellenzéknek csupán egy térfele van (Péli, 2021), a 2022-es választások bebizonyították, hogy a Fidesztől jobbra továbbra is jelentős számú ellenzéki szavazó található, akik a választások során nem voltak hajlandók az egységes baloldali ellenzékre szavazni: ők ehelyett inkább a Mi Hazánk Mozgalomra, csekély részük pedig a szakadárpárt Jobbikra szavazott.

Rövid mondat szerkezet (struktúra miatt): 325. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): Conclusions.

Célnyelv (HUN): Következtetések

Rövid mondatszerkezet (leíró szakasz): 204. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): Three candidates were able to participate in the primaries.

Célnyelv (HUN): Az előválasztáson három jelölt tudott részt venni.

Alárendelt mondatszerkezet: 39-40. szegmens.

Forrásnyelv (ENG): Another important factor which led these organisations to enter party politics is the long-lasting crisis of the traditional political left in Hungary.

Célnyelv (HUN): A másik szempont, amely miatt ezen szervezetek a pártpolitikába történő belépés mellett döntöttek, a magyarországi történelmi politikai baloldal hosszantartó válságára vezethető vissza.

Mellérendelt mondatszerkezet: 40.-41. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): Between 2010 and 2014, the former Socialist prime minister, Ferenc Gyurcsány was forced to leave MSZP, and he formed the Democratic Coalition (DK). Later another former PM, Gordon Bajnai established his own political party (Together) with the help of various civil organisations.

Célnyelv (HUN): 2010 és 2014 között a korábbi szocialista miniszterelnök, Gyurcsány Ferenc az MSZP elhagyására kényszerült, ezt követően létrehozta a Demokratikus Koalíció (DK) nevezetű pártot. Később, az őt követő miniszterelnök, Bajnai Gordon, különböző civil szervezetek segítségével szintén megalapította saját politikai pártját (Együtt).

A szövegben névszói és igei szerkezet is megfigyelhető.

Példák:

Igeneves szerkezet: 169. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): A couple of days later Bajnai (prime minister in 2009–10) announced his return to politics by establishing Together 2014, an umbrella organisation (like the Olive Tree in Italy) aiming at uniting the left-wing opposition.

Célnyelv (HUN): Néhány nappal később Bajnai (2009–2010 közötti miniszterelnök) bejelentette visszatérését a politikába és (az olaszországi Olajfához hasonlóan) létrehozta az Együtt 2014 nevezetű ernyőszervezetet, amelynek deklarált célja a baloldali politikai ellenzék egyesítése volt.

Jellemző igeidők:

Gyakoriság alapján a forrásnyelvi szöveg olvasásakor elsősorban az egyszerű múlt (Past Simple) nyelvtani szerkezettel találkozhat az olvasó, különösen a leíró szakasz történetet kifejtő szakaszában. Ennek elsődleges oka feltételezhetően az lehet, hogy az összefüggések feltárása céljából leíró formában prezentálja a történeteket a tanulmány. Ezen túlmenően bizonyos szegmensek esetében a politikai eredmények, illetve a főbb gondolatok kihangsúlyozása céljából egyszerű befejezett jelen (Present Perfect Simple) is megfigyelhető. Az általános ismeretek, mint például a hipotézisek vagy a dolgozat szerkezetének kifejtésekor egyszerű jelen (Present Simple) igeidőt alkalmazott a szerző. A definíciók esetében az egyszerű jelen (Present Simple), egyszerű múlt (Past Simple), valamint az egyszerű befejezett jelen (Present Perfect Simple) szerkezete is megtalálható. A tanulmányban if-es szerkezet is található. A forrásnyelvi dokumentum megfelelően a tudományos szakszövegírás elvárásainak aktív és passzív mondat szerkezeteket is tartalmaz.

Egyszerű jelen (Present Simple) – 14. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): The paper focuses on the entry of three actors to politics, namely the Together mostly made up by three CSOs in 2012–13, the Momentum Movement established in 2017 and the success of an outsider (“civil”) candidate (Péter Márki-Zay) in the 2021 opposition primaries.

Célnyelv (HUN): A tanulmány három szereplő politikai színrelépésére összpontosít, nevezetesen a 2012-13-ban három civilszervezet által létrehozott Együtt-re, a 2017-ben megalapult Momentum Mozgalomra és egy politikai értelemben kívülálló („civil”) jelölt (Márki-Zay Péter) sikerére a 2021-es ellenzéki előválasztáson.

Egyszerű múlt (Past Simple) – 168. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): In October 2012, Juhász and his co-organisers **established** the Milla Association, a political movement, but they refused to become a political party (Index, 2012).

Célnyelv (HUN): 2012 októberében Juhász Péter és társszervezői **megalapították** a Milla Egyesület nevezetű politikai mozgalmat, amelynek alapítói nem akartak politikai párttá alakulni (Index, 2012).

Present Perfect Simple – 220. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): Karácsony who **has been** mayor of Budapest was supported by his own party (Dialogue), the Socialist Party and the LMP.

Célnyelv (HUN): Az egyik jelölt maga Karácsony Gergely, Budapest főpolgármestere **volt**, Karácsony Gergely, aki saját pártján túl (Párbeszéd) a Szocialista Párt és az LMP támogatottságát is maga mögött tudhatta.

A has been múltidőre került lefordításra.

Lehetőséget kifejező módbeli segédige: can – 25. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): However, parties **can exist** with strong connections or deep past in the civil sphere.

Célnyelv (HUN): Azonban **létezhetnek** olyan pártok, amelyek erős kapcsolattal vagy mély múltbeli kötődéssel rendelkeznek a civil szférában.

Lehetőséget kifejező módbeli segédige: may – 28. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): In European and local elections, also other organisations such as associations **may** nominate their candidates.

Célnyelv (HUN): Ezzel szemben az európai parlamenti és a helyi, önkormányzati választásokon más szervezetek is, így akár egyesületek is állíthatnak jelölteket.

Szükséget kifejező módbeli segédige: need – 146. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): From 2011 (when the new electoral law was approved by the Parliament), the elections has had only one round, hence, the parties **need** to build alliances and coordinate to stand candidates in SMDs before the elections.

Célnyelv (HUN): Azonban 2011-től (amikor a parlament által elfogadásra került az új választási törvény) a választási rendszer egyfordulós rendszer lett, amelynek értelmében a pártoknak már a választásokat megelőzően **szövetséget kell kötniük egymással**, majd egyeztetniük szükséges az egyéni választókerületi jelöltek személyeit illetően.

Képességet kifejező módbeli segédigék: be able to szerkezet – 8. szegmens:

Forrásnyelv(ENG): The fate and impact of these attempts is quite unresearched in political science despite the fact that at least three parties **were able to** gains seats in the National Assembly with such background.

Célnyelv (HUN): Annak ellenére, hogy ilyen háttérrel az Országgyűlésbe legalább három **olyan pártnak is sikerült mandátumot szereznie**, ezen kísérletek végkifejlete és hatása kevésbé kutatott a politikatudomány területén.

If-es szerkezet - 338. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): Hence, **if** former CSOs' (now parties) goal **was** to replace the old elite, they **failed** and **remained** in a relative opposition position even within the benches of the opposition.

Célnyelv (HUN): Mindezek alapján, **amikor** a civil szervezetek (ma már pártok) **megpróbálták** leváltani a korábbi politikai elitet, **elbuktak** és még az ellenzéki padosorokon belül is ellenzéki pozícióba **kerültek**.

Passzív mondat szerkezet – 12. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): LMP **was formed** partly because of the scandals closely related to the then-government of the Socialist Party and prime minister Gyurcsány, and had an anti-elitist image as well (Havlík, 2012: 143–151).

Célnyelv (HUN): Az LMP a környezetvédelmi arcúlaton túl elitellenes imázssal is rendelkezett. A párt **alapítását** részben a Magyar Szocialista Párt (MSZP) által vezetett kormányzathoz, valamint a párt miniszterelnökéhez, Gyurcsány Ferenchez köthető botrányokra vezethető vissza (Havlík, 2012: 143-151).

Grammatikai átváltási művelet: mondatok felbontás – 42. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): The question of cooperation with other left-wing parties caused a split in **LMP, and** the ones who were in favour of collaboration founded the Dialogue for Hungary.

Célnyelv (HUN): A többi baloldali politikai párttal történő együttműködés kérdése szakadást okozott az **LMP-ben. Azok, akik** az együttműködést támogatták, megalapították a Párbeszéd Magyarországért nevezetű pártot.

Grammatikai átváltási művelet: mondatok felbontása – 16. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): It concludes that even though there is a low level of trust in political parties in Hungary, it is almost impossible to have a deeper impact on the decisions without party background, hence CSOs **aiming at influencing the functioning** of politics transformed themselves to political parties.

Célnyelv (HUN): A kutatás arra a következtetésre jut, hogy bár Magyarországon a politikai pártok iránti bizalom alacsony, pártpolitikai háttér nélkül szinte lehetetlen valós befolyást gyakorolni a döntéshozatalra. Ezt **felismerve a politikát befolyásolni kívánó** civil szervezetek politikai pártokká alakultak.

Grammatikai mondatfelemelés (igésítés) – 190. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): In January 2017, the Momentum Movement started collecting signatures **in order to force the government to withdraw** its application for hosting the 2024 Summer Olympic Games in Budapest.

Célnyelv (HUN): 2017 januárjában a Momentum Mozgalom aláírásgyűjtésbe kezdett **azért, hogy a kormány visszavonja** a 2024-es nyári olimpiai játékok budapesti megrendezésére benyújtott pályázatát.

Grammatikai áthelyezés, szórendváltoztatás – 48. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): The Our Homeland Movement **can be considered the ideological successor** of the **former radical right party** which moderated itself after 2015 and joined the left-liberal opposition bloc in 2020.

Célnyelv (HUN): A Mi Hazánk Mozgalom **a korábbi radikális jobboldali párt** (ford.: Jobbik) **ideológiai utódjának tekinthető**, amely 2015 után a néppártosodás útjára lépett és 2020-ban csatlakozott a baloldali-liberális ellenzéki blokkhoz.

Grammatikai áthelyezés – szórendváltoztatás, az alany beljebb csúsztatása – 171. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): **Bajnai** himself established the Homeland and Progress Foundation after the 2010 elections to present policy alternatives of the actions of the right-wing government.

Célnyelv (HUN): A 2010-es választásokat követően **Bajnai** létrehozta a Haza és Haladás nevezetű alapítványt, azzal a céllal, hogy közpolitikai alternatívát nyújtson a jobboldali kormány intézkedéseivel szemben.

Grammatikai áthelyezés – Beékelés áthelyezése – 316. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): The victory of Márki-Zay raises the question **of the status of his political movement**, **Everyone's Hungary Movement**, as he can be considered a civil candidate, while MMM was established to represent the civils in the unite opposition.

Célnyelv (HUN): Márki-Zay győzelme felveti a kérdést **politikai mozgalmának**, a **Mindenki Magyarországa Mozgalomnak** a **státuszát illetően**, hiszen ő maga civil jelöltnek tekinthető, azonban az MMM a civilek képviselőinek céljából az ellenzéki összefogás keretén belül jött létre.

Grammatikai áthelyezés – Kötőszavak áthelyezése – 330. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): His party (Together), **however**, failed to achieve the total collaboration of the left-wing opposition.

Célnyelv (HUN): **Azonban** pártja (Együtt) nem tudta a baloldali ellenzéki teljeskörű együttműködését kialakítani.

Grammatikai áthelyezés – a fókuszpozíció (SVO) áthelyezése (SOV) - 175. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): Although at the time of its foundation, **Together** **was** a relatively popular party among the Hungarian voters.

Célnyelv (HUN): Az alapítást követő időszakban **az Együtt** viszonylag népszerű **párt** **volt** a szavazók körében.

Grammatikai csere – to infinitive helyett ige: – 13. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): Though the party's aim was **to create** a third pole in Hungarian politics (Pogátsa, 2013: 189), it failed and became part of the left-wing opposition.

Célnyelv (HUN): Bár a kezdetekben a párt eredeti célja az volt, **hogyan létrehozzon** egy harmadik pólust a magyar politikai palettán (Pogátsa, 2013: 189), azonban ez nem valósult meg és végül a baloldali ellenzék részévé vált.

Grammatikai csere – főnévi igenévből igenévből főnév – 40. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): Between 2010 and 2014, the former Socialist prime minister, Ferenc Gyurcsány was forced **to leave** MSZP, and he formed the Democratic Coalition (DK).

Célnyelv (HUN): 2010 és 2014 között a korábbi szocialista miniszterelnök, Gyurcsány Ferenc, az MSZP **elhagyására** kényszerült, ezt követően létrehozta a Demokratikus Koalíció (DK) nevezetű pártot.

Grammatikai csere – igeidő váltás, szenvedő szerkezetből cselekvő szerkezet – 9. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): Though several new parties **have been established** since then (sometimes CSOs transformed themselves to political parties), the logic of the party competition has remained the same.

Célnyelv (HUN): Annak ellenére, hogy azóta számtalan új párt **jelent meg** (köztük olyan is, amelyik civil szervezetből fejlődött politikai párttá), a pártrendszer logikája változatlan maradt.

Grammatikai csere – többesszám helyett egyszám használata – 143. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): Although both systems have contained some elements of compensation, because of the limited number of compensatory seats, the proportionality of the system has not always been close to perfect (the experiences show that in a case of a tight race between two large blocs and with only a very limited number of **"lost votes"** the old system could behave in a relatively proportional way).

Célnyelv (HUN): Bár mindkét rendszer tartalmazott kompenzációs elemeket, a korlátozott számú kompenzációs mandátum miatt a rendszer arányossága nem mindig volt közel a tökéleteshez (a tapasztalatok azt mutatják, hogy egy szoros verseny esetén két nagy blokk között, és nagyon kevés „elveszett szavazat” mellett a régi rendszer viszonylag arányosan működhetett).

Grammatikai csere – szófajváltás – 186. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): During the 2014–18 parliamentary term, the CSOs more or less engaged to the left rather focused on **initiating** referenda against certain actions of the government, though there was a series of huge demonstrations against the planned introduction of internet tax in the autumn of 2014 as well.

Célnyelv (HUN): Bár 2014 őszén az internetadó bevezetése ellen jelentős tüntetést szerveztek, a 2014-2018-as parlamenti ciklus során a civil szervezetek többé-kevésbé olyan baloldali elköteleződésű szervezetek voltak, amelyek a kormány bizonyos intézkedései szemben **kezdeményeztek** népszavazásokat.

Grammatikai csere – nyelvtani eszközök lexikai eszközökkel történő fordítása – 10. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): The first attempt of the renewal **of** the political left in Hungary is relatively well researched, so the paper only mentions the case, as its story started in 2009 (i.e. before 2010) with the establishment of the Politics Can Be Different (LMP) party.

Célnyelv (HUN): A magyarországi politikai baloldal megújulására **irányuló** első kísérlet viszonylag széles körben kutatott jelenség, ezért a tanulmány csupán említés szintjén foglalkozik. Az első ilyen jellegű törekvés 2009-re (azaz 2010 előtt) a Lehet Más a Politika (LMP) párt megalakulására vezethető vissza.

A fordítás során grammatikai összevonás és lesüllyesztésre nem került sor.

3.2.10 Lexikai regiszter, stílus

A tanulmány az általános szókincs alkalmazásán túl széleskörű szakszókinccsel is rendelkezik.

Szakmai szókincs: míg többek között a *political party* (politikai párt), az *election* (választás), illetve a *coalition* (koalíció) rendelkeznek megfelelő magyar kifejezéssel, a *civil society*

organisation (civil társadalmi szervezetek) rövidítésének, a CSO-nak nem található konkrét fordítása. A legközelebbi jelentés a nem-kormányzati szervezetek, másnéven NGO-k jelentéséhez köthető, amit az angol nyelvben a nemzetek közötti, nem állami szervezetek kifejezésére alkalmaznak. Továbbá a CSO nem folytatnak profiorientált tevékenységet³. Eközben a CSO-k az angol nyelvben főleg speciális tevékenység ellátásra fókuszáló, elsősorban nemzeti szervezetek leírására jellemző. A magyar nyelvben a rövidítés nem rendelkezik területi hatállyal, egységesen kerül alkalmazásra az NGO-k kifejezését. A civil szervezeteket NGO-ként fordítható, ami megfelel az angol nyelvű NGO és CSOs kifejezésének egyaránt.

Példa: Az NGO – CSO esete - 6. szegmens:

Forrásnnyelv (ENG): As in the past 13 years, the options to finance the CSOs have worsened during the governance of the Orbán cabinets (Havasi, 2022: 52), and the government also had some actions or attacks against certain NGOs and CSOs (Móra et al., 2021).

Célnyelv (HUN): Az elmúlt 13 évben az Orbán-kormányok idején, a civil szervezetek finanszírozási lehetőségei meglehetősen romlottak (Havasi, 2022: 52), mindemellett a kormány néhány politikai lépést és támadást is végrehajtott bizonyos civil szervezetekkel (NGO-kal) szemben (Móra et al., 2021).

A rövidítéssel ellentétben a *civil organisation* teljes alakos kifejezése a magyar nyelvben civil szervezet néven található meg. Mivel a CSO esetében az olvasók számára egyértelmű információ közlés céljából NGO került fordításra, a pontos magyaros rövidítés hiánya befolyásolta a fordítói tevékenységet.

A tanulmány széleskörben alkalmaz reáliákat.

Példák a reáliák fordítására - 139. szegmens:

Forrásnnyelv (ENG): In 2014, MSZP, DK, Together, the Liberals and the Dialogue formed a joint list, while in 2022, DK, Jobbik, Momentum, MSZP, LMP and the Dialogue ran together.

³ Bővebb információ: United Nations: NGOs AND CSOs: A NOTE ON TERMINOLOGY. Elérhetőség: <https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/cn/UNDP-CH03-Annexes.pdf>. Letöltés dátuma: 2024.10.01.

Célnyelv (HUN): 2014-ben az MSZP, a DK, az Együtt, a Liberálisok és a Párbeszéd állítottak közös listát. 2022-ben pedig a DK, a Jobbik, a Momentum, az MSZP, az LMP valamint a Párbeszéd indult közösen.

A magyar betűszavak megmaradnak az angol szövegben is (például: MSZP, DK), sok párt nevét lefordítják angolra (például: Liberals, Dialogue, Together), más esetében pedig a magyar nevet használják továbbra is (például: Jobbik, Momentum).

Továbbá a 'European and local elections' kifejezése kettő különböző választást tartalmaz. Míg a 'European election' az európai parlamenti választásokra reflektál, addig a 'local elections' a helyi önkormányzati választásokat foglalja magába. (Bővebb információ: Nemzeti Választási Iroda: <https://www.valasztas.hu/valasztasi-szakszotar>). A kifejezés 'municipal election'-ként is ismert.

Például: a „European and local elections” esete - 29. szegmens:

Forrásnyelvi (ENG): In European and local elections, also other organisations such as associations may nominate their candidates.

Célnyelvi (HUN): Ezzel szemben az európai parlamenti és a helyi, önkormányzati választásokon más szervezetek is, így akár egyesületek is állíthatnak jelölteket.

Lexikai csere – 337. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): Most attempts to renew the left aimed at getting rid of him, as he became one of the most unpopular politicians in Hungary in 2006 because of the announced austerity measures and of his rather infamous 'Őszöd' speech.

Célnyelv (HUN): A baloldal megújulására tett legtöbb kísérlet arra irányult, hogy megszabaduljanak Gyurcsánytól, hiszen a 2006-ban bejelentett megszorító intézkedések és a hírhedté vált őszödi beszéd miatt az egyik legnépszerűtlenebb politikussá vált Magyarországon.

Lexikai összevonás – 22. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): Maurice Duverger defined parties in a very similar way, as **according to him**, political parties' primary goal is to take the power and get their support from a quite broad part of the society (Duverger, 1963: 1–2).

Célnyelv (HUN): Maurice Duverger Sartorihoz nagyon hasonlóan határozta meg a pártok fogalmát. **Szerinte** a politikai pártok olyan szervezetek, amelyeknek az elsődleges célja a társadalom széleskörű támogatottságának elnyerése és a hatalom megszerzése (Duverger, 1963: 1–2).

Lexikai betoldás – 270. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): His **victory means that** some voters of the opposition were dissatisfied also with the opposition parties.

Célnyelv (HUN): Az **előválasztáson történő győzelme** azt jelzi, hogy az ellenzéki szavazók egy része magukból az ellenzéki pártokból is kiábrándultak.

Lexikai kihagyás – 16. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): It concludes that even though there is a low level of trust in political parties in Hungary, it is almost impossible to have a deeper impact on the decisions without party background, hence CSOs **aiming at influencing the functioning of politics transformed** themselves to political parties.

Célnyelv (HUN): A kutatás arra a következtetésre jut, hogy bár Magyarországon a politikai pártok iránti bizalom alacsony, pártpolitikai háttér nélkül szinte lehetetlen valós befolyást gyakorolni a döntéshozatalra. **Ezt felismerve a politikát befolyásolni kívánó** civil szervezetek politikai pártokká alakultak.

3.3 A gépi fordítás és utószerkesztés tapasztalatai

3.3.1 Általános tapasztalatok

A gépi fordítást a DeepL online fordító alkalmazás ingyenes verziójával készítettem el. A tapasztalatok alapján a DeepL többségében tükörfordítást alkalmazott, mely során a szakmai stílus és a tudományos nyelvezet elveszett. Mindemellett a gépi fordítás bizonyos esetekben

pontatlannak bizonyult, például a szórend megváltoztatásával eltért a magyar nyelv mondatalkotási logikájától.

Példa:

Tükörfordítás – Szövegszintű fordítás: – 332. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): In 2017, the Momentum Movement made an attempt to replace the left-wing elite, nonetheless, it failed to even enter the Parliament in the 2018 elections.

Gépifordítás (DeepL): 2017-ben a Momentum Mozgalom kísérletet tett a baloldali elit leváltására, ennek ellenére a 2018-as választásokon még a parlamentbe sem jutott be.

Részleges utószerkesztés: Nem szükséges.

Teljes utószerkesztés: 2017-ben a Momentum kísérelte meg a baloldali politikai elit leváltást, ugyanakkor a 2018-as parlamenti választásokon még mandátumot sem sikerült szereznie.

Jelen szegmens a teljes utószerkesztés során a gépi fordítás szintjén is maradhatna, azonban a szaknyelvi regiszter és a gördülékeny fordítás megvalósítása céljából módosítottam az eszközömet. Ezáltal a szöveg jobban képes az eredeti, szövegszintű tartalom kifejtésére (a Momentum nem kizárólagos kihívója volt a kormánynak).

Helytelen stílus:

Forrásnyelv (ENG): At local level, sometimes even the opposition parties create some kind of CSO to run in the elections as their cover organisation.

Gépifordítás (DeepL): Helyi szinten néha még az ellenzéki pártok is létrehoznak valamilyen civil szervezetet, hogy fedőszervezetként induljanak a választásokon.

Részleges utószerkesztés: Nem szükséges.

Teljes utószerkesztés: Helyi szinten néha még maguk az ellenzéki pártok is létrehoztak valamilyen civil szervezetet, hogy egyfajta fedőszervezetként indulhassanak a választásokon

A gépi fordítás esetében hiányzik a gördülékeny nyelvezet használata. A stílus javítására volt szükség.

Helytelen szórend:

Forrásnyelv (ENG): The third **real** challenger of the 'old left' was Péter Márki-Zay, **who surprisingly won the opposition primaries in 2021.**

Gépifordítás (DeepL): A „régí baloldal” harmadik **igazi** kihívója Márki-Zay Péter volt, **aki 2021-ben meglepetésre megnyerte az ellenzéki előválasztást.**

Részleges utószerkesztés: Nem szükséges.

Teljes utószerkesztés: A „régí baloldal” harmadik **tényleges** kihívója Márki-Zay Péter volt, **aki nagy meglepetésre megnyerte a 2021-es ellenzéki előválasztást.**

Stílus javítására volt szükség, valamint hiányzott a gördülékeny olvasás megvalósítása szempontjából **alkalmas szórend kialakítása.**

3.3.2 Terminusok a gépi fordításban

A DeepL a terminusokat általában helyesen, bizonyos esetekben viszont félrefordította.

Például: 326. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): The most important conclusion of the above-mentioned **dates** and processes that if a CSO aims at being involved into politics, it is almost necessary to transform itself to a political party, otherwise it remains marginal, as in Hungary, political parties have not really got alternatives in political representation at the national level.

Gépifordítás (DeepL): A fent említett **időpontok** és folyamatok legfontosabb következtetése, hogy ha egy civil szervezet politikai szerepvállalásra törekszik, akkor szinte szükségszerű, hogy politikai párttá alakuljon át, különben marginális marad, hiszen Magyarországon a politikai pártoknak nem igazán van alternatívája a politikai képviseletben országos szinten

Részleges utószerkesztés: Nem szükséges.

Teljes utószerkesztés: A fent említett **eseményekkel** és folyamatokkal kapcsolatos legfontosabb következtetés, hogy ha egy civil szervezet politikai szerepvállalásra törekszik, akkor annak szükségszerű következménye a politikai párttá történő átalakulása különben

marginális marad hiszen Magyarországon a politikai pártoknak nincs országos szintű valódi alternatívájuk a politikai képviselet tekintetében.

Mint az látható, a gépi fordítás alkalmasnak bizonyult az alapvető információk közlésére, átadására, azonban a nyelvi és szövegszintű fordításban hiányosságok figyelhetők meg. A DeepL **nem ismerte fel a politikatudomány szakmai regisztereit**, ami jelentős mértékben rontotta a fordítás minőségét.

3.3.3 Tartalom, szórend, kollokációk a gépi fordításban

A gépi fordítás célnyelvi szövege érthető, az információ átadással kapcsolatos minimális igényeket többségében sikeresen megvalósította. Azonban a szórend és a kollokációk gyakran magyartalannak bizonyultak, ezért az utószerkesztés során nyelvtani és lexikai cseréket hajtottam végre. A gépi fordítás a tanulmány fordításának konklúzióját foglalja magában. Ez a fejezet 18 szegmensből áll. Az utószerkesztés során 2 esetben volt szükséges részleges utószerkesztést megvalósítani, addig a teljes szerkesztésnél minden szegmens módosítva lett. Ennek oka: a szakmai szöveg, valamint az abban található összetett, elemzői szintű gondolatok fordítása során a fordító program nem tudott megfelelő stílusú és nyelvezetű fordítás végrehajtani.

3.3.4 Regiszter, stílus a gépi fordításban

A szakmai regiszter számára megfelelő stílus alapján módosításokat hajtottam végre a teljes utószerkesztés alkalmával.

3.3.5 Átváltási műveletek a gépi fordításban

Az átváltási műveletek kapcsán a gépi fordítás szintén több hibát vétett. Ezen tévedések általában az általános információátadást nem akadályozták, azonban a teljes utószerkesztés során javításra kerültek. Több esetben is hiányzott a grammatikai kohézió, a lexikai csere, rendszeres hibaként jelent meg a tükörfordítás és a szövegtípustól eltérő stílus használata, valamint az átváltási műveletek (passzív – aktív mondat szerkezet) és a szaknyelvi regiszterek hiánya. Ezen túlmenően, bizonyos esetekben a helyes szórend megalkotása is problémát jelentett a gépi fordítás számára. A jelzett tévesztések és hiányok a teljes utószerkesztésnél kerültek korrigálásra:

Példák:

Grammatikai betoldás hiánya – mutatószó: 326. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): The most important conclusion of the above-mentioned dates and processes that if a CSO aims at being involved into politics, **it is almost necessary** to transform itself to a political party, otherwise it remains marginal, as in Hungary, political parties have not really got alternatives in political representation at the national level.

Gépi fordítás (DeepL): A fent említett időpontok és folyamatok legfontosabb következtetése, hogy ha egy civil szervezet politikai szerepvállalásra törekszik, akkor **szinte szükségszerű**, hogy politikai párttá alakuljon át, különben marginális marad, hiszen Magyarországon a politikai pártoknak nem igazán van alternatívája a politikai képviseletben országos szinten.

Részleges utószerkesztés: Nem szükséges.

Teljes utószerkesztés (memoQ): A fent említett eseményekkel és folyamatokkal kapcsolatos legfontosabb következtetés, hogy ha egy civil szervezet politikai szerepvállalásra törekszik, **akkor annak szükségszerű** következménye a politikai párttá történő átalakulása különben marginális marad hiszen Magyarországon a politikai pártoknak nincs országos szintű valódi alternatívájuk a politikai képviselet tekintetében.

A helyes terminust alkalmaztam, lexikai cserével, szövegszintű fordítás, a grammatikai kohézió céljából kötőszó (annak) került alkalmazásra. Mint az látható, a gépi fordítás alkalmasnak bizonyult az alapvető információk közlésére, átadására, azonban a nyelvi és szövegszintű fordításban hiányosságok figyelhetők meg. A gépi fordító nem ismeri fel a politikatudomány szakmai regisztereit.

Lexikai csere hiánya – 327. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): It seems to be a contradiction, as trust in political parties have constantly been low, as well **as their membership.**

Gépi fordítás (DeepL): Ez ellentmondásosnak tűnik, mivel a politikai pártokba vetett bizalom folyamatosan alacsony, akárcsak a **pártok tagsága.**

Részleges utószerkesztés: Nem szükséges.

Teljes utószerkesztés (memoQ): Ez némileg ellentmondásosnak tűnik, hiszen a politikai pártokba vetett bizalom mindig csekély volt, akárcsak a **párttagok létszáma**.

Lexikai csere: 333. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): The third **real** challenger of the ‘old left’ was Péter Márki-Zay, who surprisingly won the opposition primaries in 2021.

Gépifordítás (DeepL): A „régiből” harmadik **igazi** kihívója Márki-Zay Péter volt, aki 2021-ben meglepetésre megnyerte az ellenzéki előválasztást.

Részleges utószerkesztés: Nem szükséges.

Teljes utószerkesztés: A „régiből” harmadik **tényleges** kihívója Márki-Zay Péter volt, aki nagy meglepetésre megnyerte a 2021-es ellenzéki előválasztást.

Grammatikai csere- lexikai konkretizálás– Alany konkretizálása: 341. szegmens

Forrásnyelv (ENG): Nevertheless, from the perspective of political science, **they** can rather be considered local parties than civil society organisations because their aim is to take the (local) political power.

Gépifordítás (DeepL): Mindazonáltal a politikatudomány szempontjából inkább tekinthetők helyi pártoknak, mint civil társadalmi szervezeteknek, mivel céljuk a (helyi) politikai hatalom átvétele.

Részleges utószerkesztés: Nem szükséges.

Teljes utószerkesztés: Mindazonáltal a politikatudomány szempontjából **ezek a szervezetek** inkább helyi pártokként kezelendők, mintsem civil szervezetekként, hiszen céljuk a (helyi) politikai hatalom megszerzése.

Helyesebb szakmai regiszter– 341. szegmens:

Forrásnyelv (ENG): The role of CSOs has always been **important** in **organising demonstrations** (which is clearly **a task of an interest organisation**).

Gépfordítás (DeepL): A civil szervezetek szerepe mindig is fontos volt a tüntetések szervezésében (ami egyértelműen egy érdekvédelmi szervezet feladata).

Részleges utószerkesztés: Nem szükséges.

Teljes utószerkesztés: A civil szervezetek szerepe mindig is releváns volt a demonstrációk megszervezésében (ami egyértelműen érdekképviselői szervhez köthető tevékenységnek tekinthető).

Összességében megállapítható, hogy a gépi fordítás többségében alkalmas az információt közlő fordítás megvalósítására, azonban a lexikai és a grammatikai kohézió, valamint a szerzői – fordítói – célközönségi stílus közötti összhang megteremtésére továbbra is szükség van emberi fordítás igénybevételére. A gépi fordítás során sérül az olvashatóság, a fordítás szegmens szinten marad, miközben az olvasói igény szövegszintű fordítás kíván.

További példák a dolgozat 7. fejezetében (Gépi fordítás és utószerkesztés) tekinthetők meg.

3.3.6 Fordítási tapasztalatok összegzése

A cikk fordítása a tudományos szakmai kifejezések, valamint az elemzői szintű összefüggések értelmezése miatt részletes odafigyelést és összetett fordítói munkát igényelt. A szöveg kiválasztását a téma iránti személyes és szakmai érdeklődés motiválta. A fordítás során azt tapasztaltam, hogy bizonyos angol nyelvű kifejezések (mint például az CSOs és az NGOs) közötti kifejezések a gyakorlatban nem jelentenek különbséget a magyar nyelvben. Ez alapján azt a következtetést tudom levonni, hogy a forrásnyelvi terminusok bizonyos esetekben jóval konkrétabbak, mint a célnyelvi megfelelőik. Általánosságban viszont a magyar nyelv kifejezőbb, mind szókapcsolatok, mind pedig a szinonimák tekintetében. Emellett a célnyelv esetében rendszeresen alkalmaztam konkretizálást (például egy személy, vagy párt, civil szervezetek megnevezésekor), különböző magyarázó betoldásokat (például az európai és az önkormányzati választások megkülönböztetése érdekében), illetve nyelvtani és lexikai cseréket.

Nagy problémát okozott a számok lefordításánál a vesszők és a pontok helyes használata, hiszen az angol és a magyar nyelvben eltérően alkalmazzák őket (lokalizáció). A probléma feloldása céljából a következő szabályt vettem figyelembe: "A számok írásában a tizedes törtek

kezdetét vesszővel jelöljük, például: 38,6 (= harmincnegyz egész hat tized); 1,23 (= egy egész huszonhárom század). [Vö. 293.] Az öt- vagy többjegyű számokat általában közzel (esetleg ponttal) tagoljuk a hátulról számolt hármas csoportok szerint, például: 23 816 (vagy 23.816) [vö. 291. b)]." (bővebben: A magyar helyesírás szabályai, 12. kiadás, 2015).

Mivel a magyar nyelvben az öt- vagy többjegyű számok esetében az elsődleges szabály szerint helyközt javasolt alkalmazni, így a fordítás során helyközt alkalmaztam. Az angol a forrásnyelvi szövegben vesszőt használ (például: 2. táblázat). Érdekes módon a memoQ a ponttal elválasztott megoldást javasolta. Miközben a százalékos értékek esetében az egész számok és a törtek elválasztására a magyar nyelv vesszőt használ, addig az angol nyelvterületeken a pont tekinthető helyesnek. Utóbbi esetében a memoQ a magyar helyesírási szabályoknak megfelelően vesszőt javasolt alkalmazni.

A címben szereplő eltérő betűtípusok fordítás során történő helyes megjelenítése nehézséget okozott. Az eltérő betűméretek megfigyelése alapján törekedtem a célnyelvi szövegben a forrásnyelvi stílust tükrözni.

A fordítás egyik jelentősebb tapasztalata, hogy bár a fordító igyekszik távolságot tartani az írói tevékenységtől és kimondottan a fordítói feladatát törekszik ellátni, olykor nehézséget jelent a kettő közötti távolság fenntartása, különösen az írói/fordítói stílus esetében. Úgy vélem, a szerepkörök közötti távolságot sikeresen fenntartottam, azonban a kihívásból eredő belső elmélkedéseim és a képzés során tapasztaltak alapján arra a következtetésre jutottam, hogy tökéletes fordítás nem létezik: minden olvasást követően találhatunk módosítani való szakaszt egy-egy fordításban.

4 A FORRÁSNYELVI SZÖVEG

Cím: Civils in Opposition. CSOs in Party Politics after the 2010 Elections

Szerző: Dr. Dúró József

Kiadás helye: CIVIL SZEMLE

Kiadási éve: 2023

Nyilvános publikáció

CIVILS IN OPPOSITION CSOs IN PARTY POLITICS AFTER THE 2010 ELECTIONS

Dúró József

■ Introduction

■ The paper aims at mapping the impact of civil society organisations (CSOs) on the Hungarian party system after 2010. As in the past 13 years, the options to finance the CSOs have worsened during the governance of the Orbán cabinets (Havasi, 2022: 52), and the government also had some actions or attacks against certain NGOs and CSOs (Móra et al., 2021). Therefore, some CSOs chose to directly enter the (party) political sphere. The fate and impact of these attempts is quite unresearched in political science despite the fact that at least three parties were able to gain seats in the National Assembly with such background. Hence, the article does not pay attention to other initiatives closely connected to politics, such as the movement of teachers Tanítanék ("I would teach"), the protest movement against the institutional reform of the University of Theatre and Film Arts (FreeSZFE) or the mobilisation against the handling of the migration crisis or the Central European University because these initiatives have had only a very limited effect on party politics.¹

The first attempt of the renewal of the political left in Hungary is relatively well-researched, so the paper only mentions the case, as its story started in 2009 (i.e. before 2010) with the establishment of the Politics Can Be Different (LMP) party. The party has had a really deep civil background, as most of its leaders came from Védegylet, an environmentalist NGO and from other NGOs (Pogátsa, 2013: 186), e.g., the former parliamentary leader and co-chairman András Schiffer worked at

■ POLITICAL PARTIES AND CIVIL SOCIETY:

Védegylet and Hungarian Civil Liberties Union (TASZ). LMP was formed partly because of the scandals closely related to the then-government of the Socialist Party and prime minister Gyurcsány, and had an anti-elitist image as well (Havlík, 2012: 143–151). Though the party's aim was to create a third pole in Hungarian politics (Pogátsa, 2013: 189), it failed and became part of the left-wing opposition.

The paper focuses on the entry of three actors to politics, namely the Together mostly made up by three CSOs in 2012–13, the Momentum Movement established in 2017 and the success of an outsider (“civil”) candidate (Péter Márki-Zay) in the 2021 opposition primaries. It analyses the path of these parties and the role of CSOs in it. It concludes that even though there is a low level of trust in political parties in Hungary, it is almost impossible to have a deeper impact on the decisions without party background, hence CSOs aiming at influencing the functioning of politics transformed themselves to political parties. Another important factor which led these organisations to enter party politics is the long-lasting crisis of the traditional political left in Hungary.

The definition of political parties

Although the word “party” is widely used in political science, it has always had a lot of various definitions. Probably the most minimalist one was given by Sartori who defined the concept of political party as “any political group identified by an official label that presents at elections, and is capable of placing through elections (free or nonfree), candidates for public office” (Sartori, 1976: 63). Hence, all the organisations which stand candidates to take the power are parties in the sense of political science. Maurice Duverger defined parties in a very similar way, as according to him, political parties’ primary goal is to take the power and get their support from a quite broad part of the society (Duverger, 1963: 1–2). Duverger also distinguishes parties from pressure groups which represent only a limited number of people with particular interests (Ibid.). These concepts imply that a CSO ceases to exist as a civil organisation at the moment when it stands candidates in (national or local) elections. However, parties can exist with strong connections or deep past in the civil sphere.

The other approach is the legal one. Most countries have some kind of regulation over the functioning of political parties, and these acts usually define the political party from a legal perspective. In Hungary, it has some relevance, as only political parties (or independent candidates) have the right to stand candidates in the elections to the National Assembly. In European and local elections, also other organisations such as associations may nominate their candidates. Nonetheless, these organisations are political parties according to the definitions of Sartori or Duverger. Therefore, the border between parties and CSOs is not simple and crystal clear. This article focuses on organisations which are not political parties according to the Hungarian law, or parties which have a past as a civil society organisation.

Transformation of Hungarian Party System After 2010

The 2010 parliamentary elections fundamentally changed the Hungarian party system. The landslide victory of the right-wing Fidesz–KDNP alliance² ended what Soós (2012) called a two-bloc system made up by two large parties: Fidesz and the Hungarian Socialist Party (MSZP), and two small ones: the conservative Hungarian Democratic Forum (MDF) and the liberal Alliance of Free Democrats (SZDSZ). Over the years, Fidesz clearly became a dominant party, while the opposition remained weak and divided, as newly emerged parties – the radical right-wing Movement for a Better Hungary (Jobbik) and the environmentalist LMP refused to cooperate with the Hungarian Socialist Party. These changes resulted in a central party system in the sense that there has been a strong, dominant party which faces opposition parties both from left (MSZP, LMP) and right (Jobbik).

Though several new parties have been established since then (sometimes CSOs transformed themselves to political parties), the logic of the party competition has remained the same. Between 2010 and 2014, the former Socialist prime minister, Ferenc Gyurcsány was forced to leave MSZP, and he formed the Democratic Coalition (DK). Later another former PM, Gordon Bajnai established his own political party (Together) with the help of various civil organisations. The question of cooperation with other left-wing parties caused a split in LMP, and the ones who were in favour of collaboration founded the Dialogue for Hungary.

The governing parties have been able to win four consecutive parliamentary elections (*see Table 1*) with supermajority despite the various strategies of opposition groups from election to election. In 2014, the left (i.e. parties on the left of Fidesz) ran in a joint list made up by MSZP, DK, Together, Dialogue and the tiny Liberal Party, however, they only gained roughly one quarter of the valid votes. LMP refused to join that alliance. Four years later almost all of these parties and the newly established Momentum Movement ran in separate lists resulting in another supermajority of Fidesz. In the 2022 elections, all the important opposition parties – DK, MSZP, LMP, Jobbik, Dialogue, Momentum – joint their forces without any real electoral breakthrough.

Although some scholars raised the question whether the central party system still existed (e.g., Csernák–Tordai, 2021), or even stated that there was only one oppositional space (Péli, 2021), the 2022 elections proved that there is still a significant number of opposition voters on the right of the Fidesz, who refused to vote for the united opposition and chose the Our Homeland Movement (Mi Hazánk), a splinter group of Jobbik. The Our Homeland Movement can be considered the ideological successor of the former radical right party which moderated itself after 2015 and joined the left-liberal opposition bloc in 2020. Hence, the central party system survived the shift of Jobbik in the party system despite the right-wing opposition of Fidesz is significantly weaker than it used to be (Dúró, 2022b).

■ POLITICAL PARTIES AND CIVIL SOCIETY:

Table 1. The results of the past 4 parliamentary elections in Hungary.

Party	2010		2014		2018		2022	
	Votes (%)	Seats	Votes (%)	Seats	Votes (%)	Seats	Votes (%)	Seats
Fidesz-KDNP	52,73		44,87	133	49,27	133	54,13	135
MSZP	19,30		25,57	38	11,91	20	DK	(10)
DK	–	–	MSZP	(4)	5,38	9	34,44	57
Together	–	–	MSZP	(3)	0,66	1	–	–
Momentum	–	–	–	–	3,06	0	DK	(10)
LMP	7,48	16	5,34	5	7,06	8	DK	(5)
Jobbik	16,67	47	20,22	23	19,06	26	DK	(10)
Our Homeland	–	–	–	–	–	–	5,88	6

Source: National Electoral Office (NVI), 2010; 2014; 2018; 2022. In 2014, MSZP, DK, Together, the Liberals and the Dialogue formed a joint list, while in 2022, DK, Jobbik, Momentum, MSZP, LMP and the Dialogue ran together.

As Table 1 demonstrates, the share of seats and the share of votes are not necessarily equal because both the old electoral system (used between 1990 and 2011) and the new one have been mixed systems. It means that voters have two votes: they can pick a candidate in single-member constituencies and vote for a party in the party-list ballot paper. The electoral threshold has been 5% since 1994. Although both systems have contained some elements of compensation, because of the limited number of compensatory seats, the proportionality of the system has not always been close to perfect (the experiences show that in a case of a tight race between two large blocs and with only a very limited number of “lost votes” the old system could behave in a relatively proportional way). The most important change which has had a deep impact on the strategy of the parties was the reduction of the number of rounds in the SMCs. Before 2011, MPs in single-member districts were elected in a two-round system which ensured the chance for the parties to make pacts and withdraw their candidates from the second round in favour of each other. From 2011 (when the new electoral law was approved by the Parliament), the elections has had only one round, hence, the parties need to build alliances and coordinate to stand candidates in SMDs before the elections.

CSOs in Party Politics After the 2010 Elections

Following the democratic transition, CSOs remained quite marginal from the perspective of everyday politics. Parties evolved to be the only relevant actors of the political representations, which was not endangered by NGOs (Enyedi-Tóka, 2007). Before the 2010 elections, the civil sphere was not exclusively attached to the political left. As Greskovits (2020) points out, Orbán himself occupied some civil sphere in order to involve more activists to party building after his 2002 electoral defeat (civic circles). Another example is the Hungarian Guard, a paramilitary organisation founded in 2007, which was quite close to Jobbik. In both cases, leaders of political parties established CSOs to involve new members to their political parties, and both Fidesz and Jobbik was able to enhance the level of their local embeddedness due to the civic circles and the Hungarian Guard, respectively.

Following the collapse of the support of the Hungarian Socialist Party, some CSOs were formed to retake some of the tasks of opposition parties. Probably it has two main reasons. First, the most important left-wing party (MSZP) was busy with its internal struggles: the new party leadership wanted to get rid of Gyurcsány (prime minister between 2004 and 2009) because of his strong but extremely unpopular character.³ Secondly, trust in as well as the number of members of political parties in Hungary was extremely low in those years (Hooghe-Kern, 2015: 952–953). Therefore, there is a contradiction in the situation in Hungary. People did not have trust in political parties (nor do they now), but they did not build alternative channels to influence the political decisions, and the civil sphere remained weak.

In 2012, 4K! (Fourth Republic!), a CSO criticising the Orbán government also announced its transformation to a political party. However, 4K! was unable to present its national list in the 2014 elections, and in October 2016 it dissolved itself (24.hu, 2016).

An attempt to unite the left: the Together

Because of the above-mentioned factors, it seemed reasonable to establish CSOs instead of political parties. Havasi (2022) gives a very good summary of these various CSOs. The most successful one was probably the One Million for the Freedom of Press in Hungary (Milla), originally established as a facebook group, as a reaction to the newly approved media law in 2011. Milla successfully used the tools of digital activism. It has more than 135,000 followers (Wilkin et al, 2015: 693) and between 2010 and 2014, it was able to organise huge demonstrations along various issues such as for freedom of press, against the new electoral law. Although it was a rather informal network without formal leadership, the founder (Péter Juhász, former leader of the Hemp Seed Association) was clearly one of its most influential figures (Ibid. 688). In October 2012, Juhász and his co-organisers established

■ POLITICAL PARTIES AND CIVIL SOCIETY:

the Milla Association, a political movement, but they refused to become a political party (Index, 2012).

A couple of days later Bajnai (prime minister in 2009–10) announced his return to politics by establishing Together 2014, an umbrella organisation (like the Olive Tree in Italy) aiming at uniting the left-wing opposition. The Milla and the Solidarity Movement joined the new initiation, however, LMP refused to participate in it, resulting in a split in the party: the pro-cooperation wing left it and established the Dialogue for Hungary and started cooperating with the Together. Bajnai himself established the Homeland and Progress Foundation after the 2010 elections to present policy alternatives of the actions of the right-wing government.

Along the Milla and the foundation of Bajnai, the third important civil organisation of Together was the Solidarity Movement of Péter Kónya. As a result of the cooperation of these three CSOs, the Together 2014 was born and became a political party in early 2013. The new party had three co-chairpersons: along with Kónya and Juhász, Viktor Szigetvári (former chief of staff of Bajnai) was the third on behalf of the Home and Progress Foundation. Although at the time of its foundation, Together was a relatively popular party among the Hungarian voters. In December 2012, Medián polled the party at 16% just behind the Socialist Party (19%) and Jobbik (18%) (HVG, 2012). On the other hand, the data also shows that most of the voters of the new party came from other left-wing parties.

Even though the polls showed a relative success of the party, their attempt to unite the left behind Bajnai was almost totally unsuccessful. They were unable to cooperate with LMP because of its anti-establishment profile, while at the end of the negotiations with the Socialist Party, Attila Mesterházy, then-leader of MSZP became the joint candidate for premiership. Moreover, ahead of the 2014 parliamentary elections, Gyurcsány's Democratic Coalition also joined the Unity opposition alliance (Lakner, 2017: 161). By 2014, the new left-wing alliance failed to significantly enhance the voter base of the left from the level of 2010 (*Table 1*), however, the opposition became extremely fragmented. As a consequence of the disillusioning electoral result, Together won only 3 seats in the National Assembly: Bajnai, who was soon replaced by Zsuzsanna Szelényi, Péter Juhász and Péter Kónya. Bajnai retired from politics and soon Szigetvári became the only leader of the party which almost disappeared from the political scene by 2018.

Referendum initiatives

During the 2014–18 parliamentary term, the CSOs more or less engaged to the left rather focused on initiating referenda against certain actions of the government, though there was a series of huge demonstrations against the planned introduction of internet tax in the autumn of 2014 as well. In 2015, the government launched the compulsory close of supermarkets on Sundays. After several failed attempts, at the end of 2015 the National Electoral Committee gave its consent to

collect signatures in order to initiate a referendum over the issue, however, in April 2016, the parliament withdrew the act, so the initiative became pointless (HVG, 2016).

The second initiation was the “NOLimpia”, i.e. the opposition of hosting Summer Olympic Games in Budapest. In January 2017, the Momentum Movement started collecting signatures in order to force the government to withdraw its application for hosting the 2024 Summer Olympic Games in Budapest. The campaign was also supported by three parties: Together, LMP and Dialogue. Due to the success of the initiation (they collected 266,000 signatures instead of the necessary 138,000 by the mid of February), the government withdrew its application (HVG, 2017), while the movement became a political party in March aiming at replacing the existing and unsuccessful opposition of the Orbán regime. In that sense, the Momentum Movement – similarly to LMP – wanted to replace the old elite of the opposition as well. However, the newly-born party was unable to gain enough votes to enter the Parliament in the 2018 elections, though later it successfully broadened its popular support.

Primaries Ahead of the 2022 Parliamentary Elections

In the run-up of the 2018 elections, the Common Country Movement (KOM) led by radical left-wing political activist Márton Gulyás aimed at helping the co-ordination of nominating only one joint candidate of the opposition parties in single-member districts. However, parties required the stand candidates at least 27 SMDs in 9 counties and in the capital to have a national list, and all the opposition parties (except for the joint list of the Socialist Party and the Dialogue which has never ran independently in an election) decided to nominate their own party list. It made impossible to stand only one opposition candidate in SMDs, nonetheless, KOM called for mutual withdraw of opposition candidates and helped the voters to choose the candidate with the most chance to win against the nominee of Fidesz by conducting polls in various constituencies (Tóka–Popescu, 2021: 670). The Momentum accepted to cooperate and in the last minute, also some nominees of LMP withdrew in favour of other opposition candidates, however, Jobbik refused to take part in this process.

The third consecutive electoral defeat of the left-wing and liberal parties forced them to change their strategy, join their forces and organise primaries to let the voters decide over the candidates of the opposition. This new strategy was tried before the 2019 local elections, when aHang (theVoice, a CSO) organised the primary to choose the nominee who runs for the position of mayor of Budapest. In the pre-primary, Gergely Karácsony, then co-chairman of the Dialogue and Csaba Horváth, nominee of the Socialist Party competed to gain the nomination of MSZP and Dialogue. Karácsony won against Horváth with an extraordinary margin (Index, 2019a).

■ POLITICAL PARTIES AND CIVIL SOCIETY:

Three candidates were able to participate in the primaries. On behalf of MSZP and Dialogue, Karácsony ran for the position. The Democratic Coalition nominated Olga Kálmán former TV presenter, while the Momentum Movement backed Gábor Kerpel-Fronius. Karácsony won the primaries with 33,000 votes, while Kálmán got 25,000 and Kerpel-Fronius less than 10,000 (Index, 2019b). Hence, Karácsony was the joint candidate of the above-mentioned parties for the position of the mayor of the capital, and in October he won against incumbent István Tarlós of Fidesz. The result of the local elections can be understood in at least two ways. First, the concept of the united opposition and the primary itself was a success, as the chosen candidate won against the incumbent mayor. On the other hand, Budapest has always been a stronghold for left-wing and liberal forces, and the chances of the opposition was reinforced by the Borkai scandal⁴, so the results were not surprising. The opposition parties accepted the first interpretation and started negotiating on the form of a united opposition.

In December of 2020, the Parliament voted for changing the rules of the nomination of a national list in the electoral law. From then on, parties have needed to stand candidates in at least 71 constituencies (out of the 106) in 14 counties (out of the 19) and in Budapest to have a national party list. It meant that coordinated nomination of various parties became impossible in SMDs, and the opposition parties needed to form a joint list (they were moving towards a joint list anyway), so the cooperation in the elections became a necessity (Tóka–Popescu, 2021: 670). At the end of 2020, six parties declared their intention to run together: the Democratic Coalition, the Hungarian Socialist Party, the Politics Can Be Different, the Dialogue, the Momentum Movement and the formerly radical right-wing Movement for a Better Hungary. They agreed to select the joint candidate for the premiership and the candidates in the single-member constituencies in primaries in the autumn of 2021. Once again, aHang ensured the technical infrastructure of the primaries (Tóka–Popescu, 2021: 674).

Five nominees run for the candidacy for premiership. Karácsony who has been mayor of Budapest was supported by his own party (Dialogue), the Socialist Party and the LMP. Klára Dobrev, an MEP of DK and wife of party leader Ferenc Gyurcsány was backed by the tiny Hungarian Liberal Party along her own one. Jobbik and Momentum nominated their own leaders, Péter Jakab and András Fekete-Győr respectively. The fifth candidate was Péter Márki-Zay, mayor of Hódmezővásárhely and leader of the Everyone's Hungary Movement (MMM). *Table 2* shows the results of this primary. In the second round, Momentum and Karácsony who became runner-up in the first round, supported Márki-Zay in the second one.

Table 2. Results of the opposition primaries for the joint candidate of premiership

Candidate	Supporting parties	1 st round		2 nd round	
		Votes	%	Votes	%
Klára Dobrev	DK, Liberals	216,248	34.84	283,677	43.29
Gergely Karácsony	Dialogue, MSZP, LMP	169,434	27.30	withdrew	–
Péter Márki-Zay	– (MMM)	126,628	20.40	371,560	56.71
Péter Jakab	Jobbik	87,378	14.08	DNQ	–
András Fekete-Győr	Momentum	21,050	3.39	DNQ	–

Source: Előválasztás, 2021

There are three main consequences of the primaries. Márki-Zay ran on an anti-government but also an anti-opposition platform, i.e. his aim was also to change the leading figures of the opposition. His victory means that some voters of the opposition were dissatisfied also with the opposition parties. Secondly, Jobbik and Momentum lost voters because of the poor performance of their leaders. And thirdly, Democratic Coalition is the only party in the united opposition which has a nationwide stable network of local party organisation and committed voters, which is too small to rule the opposition but too big to disregard the party (Dúró, 2022a: 121). Moreover, it seems that Dobrev was able to gain votes from Jobbik voters in the second round, which cannot be surprising, as Gábor Vona, former leader of the party published an article on the possible deal between Jakab and Dobrev (ibid. 122).

As far as the candidates in single-member districts are concerned, the pure competition was overshadowed by two factors. First, every nominee needed to choose a parliamentary group out of the six parties which intended to join in the case of her/his election. It made impossible to run on a civil basis. Secondly, in several constituencies, parties made pacts and deals to support each other's candidates. This latter factor limited the number of SMDs in which real competition could have been established. For example, the Democratic Coalition supported 14 out of the 34 candidates of Jobbik, while Jobbik backed 16 nominees of DK (Dúró, 2022a: 123).

As Table 3 shows, the real winner of the primaries was the party of Gyurcsány (DK) which won the most SMDs and earned the support of the other opposition parties in these constituencies. However, also the Dialogue was successful in the sense that the party's candidates won in 7 constituencies, however, 5 out of them was considered secure seats for the opposition. Although Márki-Zay aimed at establishing a seventh political group, six parties obstructed his initiation.

■ POLITICAL PARTIES AND CIVIL SOCIETY:

Table 3. Party affiliation of the winners of primaries in the 106 SMDs and their number in 'winnable' constituencies.

Party	No. of candidates	No. of candidates in winnable SMDs	No. of winning candidates in 2022 in SMDs
DK	32	15	5
Jobbik	29	13	0
MSZP	18	9	5
Momentum	15	8	5
Dialogue	7	5	3
LMP	5	2	1

Source: Dúró, 2022a: 123

The victory of Márki-Zay raises the question of the status of his political movement, Everyone's Hungary Movement, as he can be considered a civil candidate, while MMM was established to represent the civils in the united opposition. As choosing one political group was obligatory for the candidates in the primaries, a "civil" political group was unimaginable. However, some "civil" (i.e. non-partisan) candidates ran successfully during the primaries, such as Márki-Zay himself in the Hódmezővásárhely district where he later lost to incumbent Fidesz politician János Lázár in the 2022 elections or András Jámbor, former chief editor of MÉRCE (a radical left-wing news site), and founder and leader of Spark Movement (Szikra Mozgalom) who won in his constituency based on the 8th district of Budapest and joined the Dialogue parliamentary group. However, MMM remained unrepresented in the parliament, as Márki-Zay resigned from his seat gained in the party list, after the electoral defeat of the united opposition. Hence, in theory the primaries offered the chance to change some politicians of the opposition to other ones with civil background, however, due to the deals among the parties and the obligatory party affiliation mostly helped the locally embedded party candidates against the newcomers. Moreover, parties did not ensure too much seats for civils in the national list of the united opposition.

Following the electoral defeat of the opposition, Márki-Zay declared his intention to establish a "party of civils" by transforming the Everyone's Hungary Movement (Telex, 2022). However, the presidium of MMM did not support this idea (HVG, 2022), so Márki-Zay needed to establish a new party under the name of Everyone's Hungary People's Party (MMN). According to an opinion poll carried out by Medián, one year after the elections, MMN did not have the support to gain seats in the parliament in opinion polls, nor some other parties of the united opposition (e.g., MSZP, Dialogue or LMP) (HVG, 2023).

Conclusions

The most important conclusion of the above-mentioned dates and processes that if a CSO aims at being involved into politics, it is almost necessary to transform itself to a political party, otherwise it remains marginal, as in Hungary, political parties have not really got alternatives in political representation at the national level. It seems to be a contradiction, as trust in political parties have constantly been low, as well as their membership.

Secondly, following the 2010 elections, the left fell into crisis, hence, some CSOs made efforts to replace the 'old' elite of the Socialist Party and later that of the political left, i.e. they tried to renew the left-wing and liberal side of the political landscape. First, former PM Bajnai announced his return in order to unite the left behind himself. His party (Together), however, failed to achieve the total collaboration of the left-wing opposition. Moreover, his party did not become a real challenger of MSZP. In 2017, the Momentum Movement made an attempt to replace the left-wing elite, nonetheless, it failed to even enter the Parliament in the 2018 elections. The third real challenger of the 'old left' was Péter Márki-Zay, who surprisingly won the opposition primaries in 2021. On the other hand, partly because of the rules of the primaries, he was unable to change the party candidates in SMDs, and he also performed rather poorly in the 2022 parliamentary election campaign.

The strength of the old party structures is very well highlighted by the fact that the Democratic Coalition, a splinter party of MSZP replaced the Socialists as the most supported party in the opposition. His long-time leader, former PM Gyurcsány successfully built a relatively strong party organisation and committed voter base, despite the fact that in 2011 he was forced to leave the Socialist Party and needed to start building a new party. Most attempts to renew the left aimed at getting rid of him, as he became one of the most unpopular politicians in Hungary in 2006 because of the announced austerity measures and of his rather infamous 'Őszöd' speech. Hence, if former CSOs' (now parties) goal was to replace the old elite, they failed and remained in a relative opposition position even within the benches of the opposition.

At local level, sometimes even the opposition parties create some kind of CSO to run in the elections as their cover organisation. Along these organisations, other local associations also exist. Nevertheless, from the perspective of political science, they can rather be considered local parties than civil society organisations because their aim is to take the (local) political power. The role of CSOs has always been important in organising demonstrations (which is clearly a task of an interest organisation).

Bibliography

- Balázs Zoltán–Hajdú András (2017): A Fidesz – Magyar Polgári Szövetség a magyar politikában. In: Boda Zsolt–Szabó Andrea (Eds.): *Trendek a magyar politikában – 2. A Fidesz és a többiek: pártok, mozgalmak, politikák*. Budapest: Napvilág, pp. 83–109.
- Csernák János–Tordai, Dániel (2021): A centrális erőter átalakulása. *Századvég*, (1.), pp. 159–188.
- Dúró József (2022a): Állandóság és változások a magyar pártrendszerben 2021-ben. In: Gallai Sándor (Ed.): *Szélmolnárók viharos éve. Magyar politika 2021*. Budapest: MCC Press, pp. 109–138.
- Dúró József (2022b): Változás a változatlanságban. *Századvég*, (2.), pp. 65–85.
- Duverger, Maurice (1963): *Political Parties: Their Organization and Activity in the Modern State*. New York: Wiley.
- Enyedi, Zsolt–Tóka, Gábor (2007): The only game in town: Party politics in Hungary. In: Webb, Paul–White, Stephen (Eds.): *Party Politics in New Democracies*. Oxford: Oxford University Press, pp. 147–178.
- Greskovits, Béla (2020): Rebuilding the Hungarian right through conquering civil society: the Civic Circles Movement. *East European Politics*, 36., (2.), pp. 247–266.
- Havasi Virág (2022): Hatalomnélküliek-e a civilek a magyar illiberális demokráciában? 2010–2022 főbb történéseinek elemzése. *Civil Szemle*, 19., (3.), pp. 47–74.
- Havlík, Vratislav (2012): Hungary. In: Havlík, Vlastimil–Pinková, Aneta (Eds.): *Populist Political Parties in East-Central Europe*. Brno: Masaryk University, pp. 135–162.
- Hooghe, Marc–Kern, Andrea (2015): Party membership and closeness and the development of trust in political institutions. An analysis of the European Social Survey, 2002–2010. *Party Politics*, 21., (6.), pp. 944–956.
- Lakner Zoltán (2017): Megújuló válság. Az MSZP alkalmazkodási kísérlete 2010 után. In: Boda Zsolt–Szabó Andrea (Eds.): *Trendek a magyar politikában – 2. A Fidesz és a többiek: pártok, mozgalmak, politikák*. Budapest: Napvilág, pp. 143–167.
- Mikecz Dániel (2020): *Semmit rólunk nélkülünk. Tüntetések, politikai aktivizmus az Orbán-rezsim idején*. Budapest: Napvilág.
- Móra, Veronika–Kádár, András–Léederer, András–Demeter, Áron–Kapronczay, Stefánia (2021): Shrinking Civil Space in Hungary, 2016–20 – Trends and Characteristics. *Civil Szemle*, 18., (4.), pp. 75–93.
- Péli Gábor (2021): Mozgó törésvonalak a magyar politikai térben. *Politikatudományi Szemle*, 30., (3.), pp. 7–24.
- Pogácsa, Zoltán (2013): LMP („Politics Can Be Different”): Nordic Ecopolitics in Central Europe. In: Mesežnikov, Grigorij–Gyárfášová, Ol’ga–Bútorová, Zora (Eds.): *Alternative Politics? The Rise of New Political Parties in Central Europe*. Bratislava: Institute for Public Affairs, pp. 185–194.
- Sartori, Giovanni (1976): *Parties and Party Systems: A Framework for Analysis*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Soós Gábor (2012): Kétblokkrendszer Magyarországon. In: Boda Zsolt–Körösi András (Eds.): *Van irány? Trendek a magyar politikában*. Budapest: Új Mandátum, pp. 14–40.
- Tóka, Gábor–Popescu, Marina (2021): The Hungarian Opposition Primaries of Fall 2021: Testing the Feasible in an Authoritarian Regime. *Romanian Political Science Review*, 21., (2.), pp. 665–689.
- Wilkin, Peter–Dencik, Lina–Bognár, Éva (2015): Digital activism and Hungarian media reform: The case of Milla. *European Journal of Communication*, 30., (6.), pp. 682–697.

Internet sources

- 24.hu (2016): Felosztatja magát a 4K!. *24.hu*, 09 October, 2016. <https://24.hu/belfold/2016/10/09/felosztatja-magat-a-4k/>, downloaded: 15 April, 2023.
- Előválasztás (2021): *Az előválasztás eredményei*. <https://elovalasztas2021.hu/eredmenyek/>, downloaded: 15 April, 2023.
- HVG (2012): Medián: egy párharcban Bajnai megverné Orbánt. *HVG*, 20 December 2012. https://hvg.hu/itthon/20121220_Median_egy_parharcban_Bajnai_megverne_Orb, downloaded: 15 April, 2023.
- HVG (2016): Magyarország visszalép az olimpiai pályázattól. *HVG*, 12 April 2016. https://hvg.hu/itthon/20160411_Visszavonjak_a_vasarnapi_boltzarat, downloaded: 15 April, 2023.
- HVG (2017): Visszavonják a vasárnapi boltzárat. *HVG*, 22 February 2017. https://hvg.hu/itthon/20170222_M1_Magyarorszag_visszalep_az_olimpiai_palyazattol, downloaded: 15 April, 2023.
- HVG (2022): A Mindenki Magyarországa Mozgalom nem támogatja Márki-Zay pártalapítását. *HVG*, 18 May 2022. https://hvg.hu/itthon/20220518_mindenki_magyarorszaga_mozgalom_mar_ki_zay_partalapitas, downloaded: 15 April, 2023.
- HVG (2023): Medián: Sokkal többen lettek, akik szerint „jó irányba mennek a dolgok”. *HVG*, 08 March 2023. https://hvg.hu/360/20230308_Median_Kutyafuttatas, downloaded: 15 April, 2023.
- Index (2012): Politikai mozgalommá alakult a Milla. *Index*, 10 October 2012. https://index.hu/belfold/2012/10/10/politikai_mozgalomma_alakul_a_milla/, downloaded: 15 April, 2023.
- Index (2019a): Karácsony Gergely nagyon megnyerte az előválasztást. *Index*, 03 February 2019. <https://index.hu/belfold/2019/02/03/mszp-parbeszed-elovalasztas-eredmenye-karacsony-gergely-horvath-csaba/>, downloaded: 15 April, 2023.
- Index (2019b): Karácsony Gergely nyerte a főpolgármester-jelölti előválasztást. *Index*, 26 June 2019. <https://index.hu/belfold/2019/06/26/elovalasztas-eredmenyhirdetes-karacsony-gergely-kalman-olga/>, downloaded: 15 April, 2023.
- National Electoral Office (NVI) (2010): *The results of the 2010 National Assembly Election*. <https://static.valasztas.hu/dyn/pv10/outroot/vdin1/hu/1120.htm>, downloaded: 15 April, 2023.
- National Electoral Office (NVI) (2014): *The results of the 2014 National Assembly Election*. <https://static.valasztas.hu/dyn/pv14/szavossz/hu/hatar.html>, downloaded: 15 April, 2023.
- National Electoral Office (NVI) (2018): *The results of the 2018 National Assembly Election*. <https://www.valasztas.hu/orszagos-listak-eredmenye>, downloaded: 15 April, 2023.
- National Electoral Office (NVI) (2022): *The results of the 2022 National Assembly Election*. <https://vtr.valasztas.hu/ogy2022/orszagos-listak?tab=parties>, downloaded: 15 April, 2023.
- Telex (2022): Márki-Zay Péter: Létrehozzuk a civilek pártját. *Telex*, 16 May 2022. <https://telex.hu/belfold/2022/05/16/marki-zay-peter-letrehozzuk-a-civilek-partjat>, 15 April, 2023.

Notes

¹ About the demonstrations, see Mikecz (2020).

² Although the Fidesz and the Christian Democratic People's Party (KDNP) are formally two separate parties, in practice, only the former one has relevant popular support, while KDNP functions as a quasi-platform of Fidesz (Balázs–Hajdú, 2017: 97).

³ For the renewal attempt of the party, see Lakner, 2017.

■ POLITICAL PARTIES AND CIVIL SOCIETY:

4 Just a couple of days before the elections, a video was published on the internet which shows Borkai, the mayor of Győr (a big city in Western Hungary) who was an influential member of Fidesz, naked on a yacht in Croatia and making love with young women. Borkai refused to withdraw, and the scandal hit the popularity of Fidesz.

Photo/István Péter Németh

5 A CÉLNYELVI SZÖVEG

A CENTRAL AND EASTERN EUROPEAN PERSPECTIVE ■

CIVILEK ELLENZÉKBEN

CIVIL SZERVEZETEK A PÁRTPOLITIKÁBAN A 2010-ES VÁLASZTÁSOKAT KÖVETŐEN

Dúró József

■ Bevezetés

■ Jelen tanulmány célja, hogy feltérképezze a civil szervezetek (NGO-k) magyar pártrendszerre gyakorolt hatását a 2010-es választást követő időszakban. Az elmúlt 13 évben az Orbán-kormányok idején, a civil szervezetek finanszírozási lehetőségei meglehetősen romlottak (Havasi, 2022: 52), mindemelllett a kormány néhány politikai lépést és támadást is végrehajtott bizonyos civil szervezetekkel szemben (Móra et al., 2021). Ezért néhány civil szervezet úgy döntött, hogy közvetlen formában is megjelenik a (párt)politika világában. Annak ellenére, hogy ilyen háttérrel az Országgyűlésbe legalább három pártnak is sikerült mandátumot szereznie, ezen kísérletek végkifejlete és hatása kevésbé kutatott a politikatudomány területén. A cikk nem vizsgál más, a politikához szorosan kapcsolódó civil kezdeményezéseket, mint például a Tanítanék tanári mozgalmat, a Színház- és Filmművészeti Egyetem intézményi reformja elleni tiltakozó mozgalmat (FreeSZFE, Szabadítsuk fel az SZFE-t) vagy a migrációs válság kezelése és a Közép-európai Egyetem (CEU) ügye elleni mozgósítást, mert ezeknek a kezdeményezéseknek csak nagyon korlátozott hatása volt a pártpolitikára.¹

A magyarországi politikai baloldal megújulására irányuló első kísérlet viszonylag széles körben kutatott jelenség, ezért a tanulmány csupán az említés szintjén foglalkozik ezzel. Az első ilyen jellegű törekvés 2009-re

CIVIL REVIEW ■ SPECIAL ISSUE 2023 ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ 43

■ POLITICAL PARTIES AND CIVIL SOCIETY:

(azaz 2010 előtt) a Lehet Más a Politika (LMP) párt megalakulására vezethető vissza. A párt vezetői a Védegylet nevezetű környezetvédelmi egyesületből és egyéb NGO-ból jöttek, nagyon erős civil szervezeti háttérrel rendelkeztek (Pogátsa, 2013: 186). Példaként érdemes kiemelni a párt korábbi országgyűlési frakcióvezetőjét és társelnökét Schiffer Andrást, aki a Védegylet és a Társaság a Szabadságjogokért (TASZ) szervezetnek is dolgozott. Az LMP a környezetvédelmi arcumon túl elitellenes imázssal is rendelkezett. A párt alapítása részben a Magyar Szocialista Párt (MSZP) által vezetett kormányzathoz, valamint a párt miniszterelnökéhez, Gyurcsány Ferenchez köthető botrányokra is visszavezethető (Havlik, 2012: 143-151). Bár a párt eredeti célja az volt, hogy létrehozzon egy harmadik pólust a magyar politikai palettán (Pogátsa, 2013: 189), azonban ez nem valósult meg és végül a baloldali ellenzék részévé vált.

A tanulmány három szereplő politikai színrelépésére összpontosít, nevezetesen a 2012-13-ban három civilszervezet által létrehozott Együtt-re, a 2017-ben megalapult Momentum Mozgalomra és egy politikai értelemben kívülálló („civil”) jelölt (Márky-Zay Péter) sikerére a 2021-es ellenzéki előválasztáson. A vizsgálat a három párt útját, valamint a civil szervezetek pártok életében betöltött szerepvállalását elemzi. A kutatás arra a következtetésre jut, hogy bár Magyarországon a politikai pártok iránti bizalom alacsony, pártpolitikai háttér nélkül szinte lehetetlen valós befolyást gyakorolni a döntéshozatalra. Ezt felismerve a politikát befolyásolni kívánó civil szervezetek politikai pártokká alakultak. A másik szempont, amely miatt ezen szervezetek a pártpolitikába történő belépés mellett döntöttek, a magyarországi történelmi politikai baloldal hosszantartó válságára vezethető vissza.

A politikai pártok fogalmának meghatározása

Bár a „párt” szó széleskörben alkalmazott kifejezés a politikatudományban, számtalan definícióval rendelkezik. A leginkább minimalista meghatározást Sartori szolgáltatja, aki szerint „bármely olyan hivatalos megnevezéssel rendelkező politikai csoport, amely megjelenik a választásokon és képes (szabad vagy nem szabad) választások során állami pozíciókra jelölteket állítani” (Sartori, 1976: 63) pártnak minősíthető. Ebből adódóan a politikatudomány számára minden olyan politikai szervezet, amely a választások során a hatalom megszerzése céljából jelölteket állít, politikai értelemben pártnak minősül. Maurice Duverger Sartorihoz nagyon hasonlóan határozta meg a pártok fogalmát. Szerinte a politikai pártok olyan szervezetek, amelyeknek az elsődleges célja a társadalom széleskörű támogatottságának elnyerése és a hatalom

megszerzése (Duverger, 1963: 1-2). Duverger megkülönbözteti a pártoktól a nyomásgyakorló csoportok fogalmát is, amelyek meglátása szerint korlátozott számú egyének sajátos érdekekkel rendelkező csoportját jelenti (u.o.). Ezek a fogalmak azt sugallják, hogy egy társadalmi civil szervezet abban a pillanatban elveszíti civil szervezeti jellegét, hogy jelöltet állít egy (országos vagy akár helyi) választáson. Azonban létezhetnek olyan pártok is, amelyek erős kapcsolattal vagy mély múltbeli kötődéssel rendelkeznek a civil szférában.

A politikai pártok meghatározásának másik szempontja a fogalom jogi definiálása. A legtöbb országban található valamilyen, a pártok működését meghatározó szabályozás, amely jogi szempontból definiálja a pártok fogalmát. A jogi keret meghatározása Magyarország esetében releváns, hiszen a kizárólag politikai pártok (vagy független jelöltek) jogosultak az országgyűlési választásokon jelölteket állítani. Ezzel szemben az európai parlamenti és a helyi, önkormányzati választásokon más szervezetek is, így akár egyesületek is állíthatnak jelölteket. Ugyanakkor ezek a szervezetek a sartori vagy a duvergeri definíció alapján politikai pártoknak minősülnek. Amint az látható, a határ a politikai pártok és a társadalmi civil szervezetek között nem teljesen egyértelmű és magától értetődő. Jelen cikk olyan szervezetekre fókuszál, amelyek a magyar törvények értelmében nem tekinthetők politikai pártoknak, vagy olyan pártokra, amelyek jelentős civil szervezeti múlttal rendelkeznek.

A magyar pártrendszer átalakulása 2010 után

A 2010-es országgyűlési választások alapjaiban változtatták meg a magyar pártrendszert. A jobboldali Fidesz-KDNP2 elsőprő győzelme lezárta a pártrendszer azon időszakát, amelyet Soós (2012) két nagypárt által alkotott kétflokkos rendszernek nevezett. A két flokkot a jobboldali Fidesz és a baloldali Magyar Szocialista Párt (MSZP), valamint a hozzájuk társuló két kisebb párt - nevezetesen a konzervatív Magyar Demokrata Fórum (MDF), illetve a liberális Szabad Demokraták Szövetsége (SZDSZ) - alkotta. Idővel a Fidesz egyértelműen a pártrendszer domináns szereplőjévé vált, míg az ellenzék gyenge és megosztott maradt. Ennek egyik oka, hogy az újonnan létrejött pártok - a radikális jobboldali Jobbik és a környezetvédő LMP - nem voltak hajlandók együttműködni a Magyar Szocialista Párttal. Ezek a változások egy centrális pártrendszer létrejöttét eredményezték, amelyben van egy erős és domináns párt, amely mind a tőle baloldaloldalra (MSZP, LMP), mind pedig a tőle jobboldalra (Jobbik) elhelyezkedő ellenzéki pártokkal is szembe kell néznie.

Annak ellenére, hogy azóta számtalan új párt jelent meg a politikai pártrendszerben (köztük olyan is, amelyik civil szervezetből fejlődött

■ POLITICAL PARTIES AND CIVIL SOCIETY:

politikai párttá), a pártrendszert jellemző versengés logikája változatlan maradt. 2010 és 2014 között a korábbi szocialista miniszterelnök, Gyurcsány Ferenc az MSZP elhagyására kényszerült, ezt követően létrehozta a Demokratikus Koalíció (DK) nevezetű pártot. Később, az őt követő miniszterelnök, Bajnai Gordon, különböző civil szervezetek segítségével szintén megalapította saját politikai pártját (Együtt). A többi baloldali politikai párttal történő együttműködés kérdése szakadást okozott az LMP-ben. Azok akik az együttműködést támogatták, megalapították a Párbeszéd Magyarországért nevezetű pártot.

Annak ellenére, hogy az ellenzéki csoportok választásról választásra különböző stratégiát alkalmaztak, a kormánypártok egymást követő négy parlamenti választáson is elsőprő többséget szereztek (lásd: 1. táblázat). 2014-ben a baloldal (másszóval a Fidesztől balra elhelyezkedő pártok) az MSZP, a DK, az Együtt, a Párbeszéd és a parányi támogatottsággal rendelkező Liberális Párt közös listával indult, azonban a szövetség a szavazatoknak nagyjából az egy negyedét nyerte el. Az LMP elutasította a választási szövetséghez történő csatlakozást. Négy évvel később majdhogynem ugyanezen a pártok, valamint az újonnan megalakult Momentum külön listán vettek részt a választásokon, amely egy újabb kétharmados többséget eredményezett a kormányzó Fidesz számára. A 2022-es országgyűlési választásokon, minden releváns ellenzéki párt - a DK, az MSZP, az LMP, a Jobbik, a Párbeszéd és a Momentum - egyesítette erőit, azonban ez sem vezetett valódi választási áttöréshez.

Bár egyes kutatók felvetették annak kérdését, hogy vajon létezik-e még egyáltalán a centrális pártrendszer Magyarországon (például Csernák-Tordai, 2021), míg mások éppen azt állították, hogy az ellenzéknek csupán egy térfele van (Péli, 2021), a 2022-es választások bebizonyították, hogy a Fidesztől jobbra továbbra is jelentős számú ellenzéki szavazó található, akik a választások során nem voltak hajlandók az egységes baloldali ellenzékre szavazni: ők ehelyett inkább a Mi Hazánk Mozgalomra, csekély részük pedig a szakadárpárt Jobbikra szavazott. A Mi Hazánk Mozgalom a korábbi radikális jobboldali párt (ford.: Jobbik) ideológiai utódjának tekinthető, amely 2015 után a néppártosodás útjára lépett és 2020-ban csatlakozott a baloldali-liberális ellenzéki blokkhoz. A Jobbik ideológiai átalakulása ellenére a centrális pártrendszer továbbra is fennmaradt, bár a Fidesztől jobbra található ellenzék a korábbinál jóval kisebb támogatással rendelkezik. (Dúró, 2022b).

1. táblázat Az elmúlt 4 országgyűlési választás eredményei Magyarországon.

Párt	2010		2014		2018		2022	
	Szavazatok (%)	Mandátumok	Szavazatok (%)	Mandátumok	Szavazatok (%)	Mandátumok	Szavazatok (%)	Mandátumok
Fidesz-KDNP	52,73		44,87	133	49,27	133	54,13	135
MSZP	19,30		25,57	38	11,91	20	DK	(10)
DK	–	–	MSZP	(4)	5,38	9	34,44	57
Együtt	–	–	MSZP	(3)	0,66	1	–	–
Momentum	–	–	–	–	3,06	0	DK	(10)
LMP	7,48	16	5,34	5	7,06	8	DK	(5)
Jobbik	16,67	47	20,22	23	19,06	26	DK	(10)
Mi Hazánk	–	–	–	–	–	–	5,88	6

Forrás: Nemzeti Választási Iroda (NVI), 2010; 2014; 2018; 2022. 2014-ben az MSZP, a DK, az Együtt, a Liberálisok és a Párbeszéd állítottak közös listát. 2022-ben pedig a DK, a Jobbik, a Momentum, az MSZP, az LMP valamint a Párbeszéd indult közösen.

Amint azt az 1. táblázat is mutatja, a mandátumok és a szavazatok aránya nem feltétlenül azonosak, hiszen mind a régi (1990-2011 között hatályban lévő), mind az új választási rendszer is vegyes választási rendszerként funkcionál. Ez azt jelenti, hogy minden választó kettő szavazattal rendelkezik: egyrészt szavazhatnak jelöltre az egyéni választókerületekben, másrészt voksolhatnak egy pártra a pártlistás szavazólapon. A választási küszöb 1994 óta 5%. Bár mindkét rendszer tartalmazott kompenzációs elemeket, a korlátozott számú kompenzációs mandátum miatt a rendszer arányossága sosem volt tökéletes (a tapasztalatok azt mutatják, hogy két nagy blokk közötti szoros verseny esetén, és nagyon kevés „elveszett szavazat” mellett a régi rendszer viszonylag arányosan működhetett). A legfontosabb változás, amely jelentős hatást gyakorolt a pártok választási stratégiájára az országgyűlési választások egyfordulósá alakítása volt. A 2011-es módosítást megelőzően az egyéni választókerületekben a parlamenti képviselőket kétfordulós rendszerben választották meg, amely lehetőséget biztosított a pártok számára arra, hogy megállapodjanak

■ POLITICAL PARTIES AND CIVIL SOCIETY:

egymással és a második fordulóban egymás javára visszaléptessék jelöltjeiket a választáson. Azonban 2011-től (amikor a parlament által elfogadásra került az új választási törvény) a választási rendszer egyfordulós lett, amelynek értelmében a pártoknak már a választásokat megelőzően szövetséget kell kötniük egymással, majd egyeztetniük szükséges az egyéni választókerületi jelöltek személyeit illetően.

A civil szervezetek szerepe a pártpolitikában a 2010-es választásokat követően

A demokratikus rendszerváltást követően a civil szervezetek meglehetősen marginális szereplői maradtak a hétköznapi politikai életnek. A pártok a politikai képviselet egyetlen releváns szereplőivé váltak, amit a civil szervezetek sem veszélyeztettek (Enyedi-Tóka, 2007). A 2010-es választást megelőzően a civil szféra politikai kötődése nem korlátozódott a politikai baloldalra. Amint azt Greskovits (2020) is kifejti, Orbán, annak érdekében, hogy a 2002-es választási vereséget követően több aktivistát tudjon bevonni a párt építésébe elfoglalta a civil szféra egy részét is, (polgári körök). További példaként szolgált a 2007-ben alakult paramilitáris szervezet, a Magyar Gárda, amely meglehetősen szoros kapcsolatot ápolt a Jobbikkal. Mindkét esetben a politikai pártok vezetői azzal a céllal hozták létre a civil szervezeteket, hogy új szavazókat szerezzenek a pártjaik részére. A civil körök és a Magyar Gárda által mind a Fidesz, mind pedig a Jobbik képes volt növelni helyi szintű társadalmi beágyazottságát.

Miután összeomlott a Magyar Szocialista Párt támogatottsága, néhány újonnan létrejövő civil szervezet célja az volt, hogy átvegyék az ellenzéki pártok bizonyos szerepköreit. Ennek valószínűleg két fő magyarázata van. Először is, a legfontosabb baloldali ellenzéki párt (MSZP) a saját belső küzdelmeivel volt elfoglalva: az új pártvezetés megakart szabadulni Gyurcsánytól (aki 2004 és 2009 között volt a párt miniszterelnöke), hiszen erős személyisége ellenére, rendkívül népszerűtlen volt a választók körében.³ Másodsorban, a pártokban vetett bizalom, valamint a politikai pártok taglétszáma ebben az időszakban rendkívül alacsony volt (Hooghe-Kern, 2015: 952-953). Ebből adódóan egy önmagával ellentmondásos helyzetnek lehettünk szemtanúi Magyarországon. Miközben az emberek nem bíztak a politikai pártokban (ahogy napjainkban sem), nem jött létre egy alternatív csatorna a politikai döntéshozatal befolyásolására, mialatt a civil szféra gyenge maradt.

2012-ben az Orbán-kormányt bíráló civil szervezet, a 4K! (Negyedik Köztársaság!) szintén bejelentette politikai párttá történő átalakulását.

Azonban a 4K! nem tudott országos listát állítani a 2014-es választásokon, és 2016 októberében feloszlatta magát (24.hu, 2016).

Kísérlet a baloldal egyesítésére: az Együtt

Az imént említett tényezők miatt logikusnak tűnt, hogy politikai pártok helyett civil szervezeteket hozzanak létre. Havasi (2022) nagyon jó áttekintést ad ezekről a civil szervezetekről. A legsikeresebb talán az Egymillióan a magyarországi sajtószabadságért (Milla) nevezetű civil szervezet volt, amely eredetileg Facebook-csoportként jött létre a 2011-ben elfogadott új médiatörvényre reagálva. A Milla hatékonyan felhasználta a digitális aktivizmus eszközeit. Azon túlmenően, hogy több mint 135 ezer követővel rendelkezik (Wilkin et al, 2015: 693), 2010 és 2014 között különböző témák mentén, például a sajtószabadság melletti kiállítás, vagy az új választási törvény elleni tiltakozás, jelentős méretű tüntetéseket tudott szervezni. Annak ellenére, hogy a szervezet inkább egy hivatalos vezető nélküli informális hálózatként funkcionált, alapítója (Juhász Péter, a Kendermag Szövetség korábbi vezetője) egyértelműen az egyik leginkább befolyásos szereplője volt (u.o. 688). 2012 októberében Juhász Péter és társszervezői megalapították a Milla Egyesület nevezetű politikai mozgalmat, amelynek alapítói nem akartak politikai párttá alakulni (Index, 2012).

Néhány nappal később Bajnai (2009-2010 közötti miniszterelnök) bejelentette visszatérését a politikába és (az olaszországi Olajfához hasonlóan) létrehozta az Együtt 2014 nevezetű ernyőszervezetet, amelynek deklarált célja a baloldali politikai ellenzék egyesítése volt. Miközben a Milla és a Szolidaritás Mozgalom csatlakozott az új kezdeményezéshez, addig az LMP elutasította az együttműködésben történő részvételt, ami pártszakadáshoz vezetett: a baloldali kooperációt támogató tagok kiváltak a pártból és létrehozták a Párbeszéd Magyarországot, mely alapítását követően megkezdte együttműködését az Együtt-tel. A 2010-es választásokat követően Bajnai létrehozta a Haza és Haladás nevezetű alapítványt, azzal a céllal, hogy közpolitikai alternatívát nyújtson a jobboldali kormány intézkedéseivel szemben.

A Milla és Bajnai alapítványa mellett az Együtt harmadik jelentős civil szervezete a Kónya Péter-féle Szolidaritás Mozgalom volt. A három civil szervezet együttműködésének eredményeként megszületett az Együtt 2014, és a szervezet 2013 elején politikai párttá fejlődött. Az új párt három társelnökkel rendelkezett: Kónyán és Juhászon túl a Haza és a Haladás Alapítvány képviselőjében Szigetvári Viktor (Bajnai korábbi kabinetfőnöke) volt a harmadik vezető. Az alapítást követő időszakban az Együtt viszonylag népszerű párt volt a szavazók körében. A Medián 2012

■ POLITICAL PARTIES AND CIVIL SOCIETY:

decemberében 16%-os támogatottságon mérte a pártot, kicsivel lemaradva a Szocialista Párt (19%) és a Jobbik (18%) mögött (HVG, 2012). Továbbá a mérések alapján megállapítható, hogy az új párt szavazóinak többsége a többi baloldali pártból származott.

Annak ellenére, hogy a közvélemény-kutatások a párt viszonylagos sikerét jelezték, a Bajnai mögött felálló baloldali ellenzéki összefogás szinte teljesen kudarcba fulladt. Nem tudtak együttműködési pontot találni az LMP-vel annak rendszerellenessége miatt, miközben a Szocialista Párttal történő tárgyalások eredményeként Mesterházy Attila, az MSZP akkori vezetője lett az ellenzék közös miniszterelnökjelöltje. Ráadásul a 2014-es parlamenti választásokat megelőzően a Gyurcsány-féle Demokratikus Koalíció is csatlakozott az ellenzéki szövetséghez, az Összefogáshoz (Lakner, 2017: 161). 2014-re az új baloldali koalíciónak nem csak nem sikerült jelentős mértékben növelnie a baloldal 2010-es szavazóbázisát (*1. táblázat*), de az ellenzék még a korábbiaknál is töredezettebbé vált. A kiábrándító választási eredmény következtében az Együtt csupán 3 mandátumot nyert az Országgyűlésben: Bajnai, akinek mandátumát rövid időn belül Szelényi Zsuzsanna vette át, Juhász Péter, valamint Kónya Péter személyében. Bajnai visszavonult a politikából és rövid időn belül Szigetvári vált a párt egyetlen politikai vezetőjévé, amely 2018-ra szinte teljesen eltűnt a politikai palettáról.

Népszavazási kezdeményezések

Bár 2014 őszén az internetadó bevezetése ellen jelentős tüntetést szerveztek, a 2014-2018-as parlamenti ciklus során a civil szervezetek többé-kevésbé olyan baloldali elköteleződésű szervezetek voltak, amelyek a kormány bizonyos intézkedései szemben kezdeményeztek népszavazásokat. 2015-ben a kormány bevezette a szupermarketek kötelező vasárnapi zárva tartását. Számtalan sikertelen kísérletet követően 2015 végén az Országgyűlés Választási Bizottsága (OVB) hozzájárult ahhoz, hogy kérdés kapcsán népszavazást kezdeményezzenek, azonban 2016 áprilisában a parlament visszavonta a törvényt, mely alapján a politikai kezdeményezés okafogyottá vált (HVG, 2016).

Az ezt követő második kezdeményezés a 'NOLimpia', amely a budapesti nyári olimpiai játékok megrendezése elleni tiltakozásról szólt. 2017 januárjában a Momentum Mozgalom aláírásgyűjtésbe kezdett azért, hogy a kormány vonja vissza a 2024-es nyári olimpiai játékok budapesti megrendezésére benyújtott pályázatát. A Momentum kampányát további három párt is támogatta: az Együtt, az LMP és a Párbeszéd. A kezdeményezés sikerének köszönhetően - amely során február közepére a szükséges 138 ezer helyett 266 ezer támogatói aláírást gyűjtöttek össze -

a kormány visszavonta a pályázatát (HVG, 2017). Ezzel párhuzamosan, a Momentum az Orbán-rezsim sikertelen ellenzékének leváltása érdekében márciusban politikai párttá vált. Ennek értelmében a Momentum Mozgalom - hasonlóan az LMP-hez leakarta cserélni a baloldali ellenzék korábbi politikai elitjét. Azonban a 2018-as választások során az új párt nem tudott elegendő szavazatot szerezni a parlamenti bejutáshoz, bár támogatottsága később jelentős mértékben növekedett.

Előválasztások a 2022-es parlamenti választásokat megelőzően

A 2018-as választásokhoz közeledve a radikális baloldali politikai aktivista, Gulyás Márton által vezetett Közös Országos Mozgalom (KOM) koordinációs tevékenységet látott el az ellenzéki pártok egyeztetése során, aminek célja egy közös jelölt indítása volt az egyes egyéni választókerületekben. A pártoknak 9 megyében és a fővárosban legalább 27 egyéni választókerületben lett volna szükséges jelöltet állítaniuk a közös országos lista érdekében, azonban az ellenzéki pártok – kivéve a Szocialista pártot és a Párbeszédet, az utóbbi önállóan még sosem indult választáson – úgy döntöttek, hogy saját pártlistát állítanak. Ezáltal az egyéni választókerületekben nem tudtak közös ellenzéki jelöltet állítani. A KOM az ellenzéki jelöltek kölcsönös visszaléptetésére szólította fel az ellenzéki pártokat, bizonyos választókerületekben pedig közvélemény-kutatásokat végeztek arról, hogy melyik jelölt tűnik a leginkább esélyesnek a Fidesz jelöltjével szemben (Tóka-Popescu, 2021: 670). Az utolsó pillanatban a Momentum beleegyezett az együttműködésbe, valamint az LMP is visszavonta néhány jelöltjét más ellenzéki jelöltek javára, azonban a Jobbik teljes mértékben elutasította az együttműködés ezen formáját.

A harmadik kétharmados választási vereség arra kényszerítette a baloldali és liberális pártokat, hogy változtassanak politikai stratégiájukon: egyesítsék erőiket és szervezzenek egy előválasztást, ahol maguk a választók hozhatnak döntést az ellenzék jelöltjeiről. Az új stratégiát már az országos választást megelőzően is alkalmazták, amikor is az aHang (theVoice, szintén civil szervezet) előválasztást szervezett a 2019-es főpolgármesteri posztért induló ellenzéki jelöltek között. Az előválasztáson a Párbeszéd akkori társelnöke Karácsony Gergely és a szocialista párt jelöltje Horváth Csaba versengett a főpolgármesteri tisztségért. Karácsony jelentős fölényrel győzött a szocialista jelölttel szemben (Index, 2019a).

Az előválasztáson három jelölt tudott részt venni. Az MSZP és a Párbeszéd képviselőjében Karácsony Gergely indult. Ezen kívül a Demokratikus Koalíció egy korábbi televíziós bemondót, Kálmán Olgát jelöltette, miközben Kerpel-Fronius Gábor a Momentum támogatását

■ POLITICAL PARTIES AND CIVIL SOCIETY:

élvezhette. Az előválasztást Karácsony 33 ezer szavazattal nyerte meg, miközben Kálmán 25 ezer, Kerpel-Fronius pedig kevesebb mint 10 ezer szavazatot szerzett (Index, 2019b). A nyertes Karácsony az említett pártok közös jelöltjeként indult a főpolgármesteri posztért az októberi választáson, amelyet el is nyert a fideszes jelölttel, Tarlós Istvánnal szemben. Az önkormányzati választások eredményei legalább kétféleképpen értelmezhetők. Először is az egységes ellenzéki összefogás és maga az előválasztás sikeresnek bizonyult, hiszen a közösen megválasztott jelölt letudta győzni a regnáló főpolgármestert. Más résről azonban nem szabad figyelmen kívül hagyni annak tényét sem, hogy Budapest mindig is erős fellegvára volt a magyarországi baloldali, liberális erőknél. Ezért a választás eredménye nem számít akkora meglepetésnek, különösen a Borkai-botrányt követően⁴, amely tovább erősítette az ellenzéki jelölt esélyeit. Az ellenzéki pártok levonva a tanulsgokat tárgyalásokba kezdtek egy egységes ellenzéki formáció kialakítása céljából.

2020 decemberében a parlament megszavazta a választási törvény országos lista jelöltállítására vonatkozó szabályainak módosítását. Ettől kezdve az országos pártlista állításához a pártoknak legalább 71 választókerületben (a 106-ból), 14 megyében (a 19-ből) és a fővárosban, Budapesten szükséges jelöltet állítaniuk. A módosítás ellehetetlenítette a pártok jelöltjei közötti koordinációt az egyéni választókerületekben, és szükségessé vált az ellenzéki pártok választásokon történő együttműködése és közös listaállítás (amúgyis ebbe az irányba haladtak) (Tóka–Popescu, 2021: 670). 2020 végén hat párt jelentette be közös listaállítását: a Demokratikus Koalíció, a Magyar Szocialista Párt, a Lehet Más a Politika, a Párbeszéd, a Momentum Mozgalom, valamint a korábban jobboldali, radikális Jobbik Magyarországért Mozgalom. A pártok abban állapodtak meg, hogy közös miniszterelnök-jelöltet és közös egyéni választókerületi jelölteket választanak, akikről a 2021 őszén megtartott előválasztásokon döntenek. Az előválasztások technikai infrastruktúráját ismét az aHang biztosította (Tóka–Popescu, 2021: 674).

Az előválasztáson öt jelölt indult a miniszterelnök-jelöltségi tisztségért. Az egyik jelölt maga Karácsony Gergely, Budapest főpolgármestere volt, aki saját pártján túl (Párbeszéd) a Szocialista Párt és az LMP támogatottságát is maga mögött tudhatta. Dobrev Klára, a DK európai parlamenti képviselője, aki egyúttal a párt vezetőjének, Gyurcsány Ferencnek a felesége, a DK-n kívül csupán az alacsony támogatottsággal rendelkező Magyar Liberális Párt bizalmát élvezhette. Ezzel párhuzamosan, a Jobbik és a Momentum saját pártvezetőiket jelöltették Jakab Péter és Fekete-Győr András személyében. Az ötödik jelölt Hódmezővásárhely polgármestere, Márky-Zay Péter volt, aki egyúttal a Mindenki Magyarországa Mozgalom (MMM) vezetője is volt. Az előválasztás eredményét a 2. táblázat

tartalmazza. Az első fordulóban kieső Momentum és Karácsony Gergely a második fordulóban Márki-Zayt támogatta.

2. táblázat Az ellenzéki miniszterelnök-jelölt előválasztásának eredményei

Jelölt	Támogató pártok	Első forduló		Második forduló	
		Szavazatok	%	Szavazatok	%
Dobrev Klára	DK, Liberálisok	216 248	34,84	283 677	43,29
Karácsony Gergely	Párbeszéd, MSZP, LMP	169 434	27,30	Visszalépett	–
Márki-Zay Péter	– (MMM)	126 628	20,40	371 560	56,71
Jakab Péter	Jobbik	87 378	14,08	Nem jutott tovább	–
Fekete-Győr András	Momentum	21 050	3,39	Nem jutott tovább	–

Forrás: Előválasztás, 2021

Az előválasztás három következménnyel járt. Annak ellenére, hogy Márki-Zay Péter kormányellenes kampányt folytatott, ezzel párhuzamosan egyfajta ellenzékelles platformot is létrehozott – lásd az ellenzék vezetőinek leváltását célzó ígéreteit. Az előválasztáson történő győzelme azt jelzi, hogy az ellenzéki szavazók egy része magukból az ellenzéki pártokból is kiábrándultak. Továbbá a Jobbik és a Momentum, vezetőik gyenge teljesítménye miatt, jelentős mértékben veszítettek támogatottságukból. Végezetül, a Demokratikus Koalíció, amely az egyetlen olyan párt az egyesült ellenzékben, amelyik országos szinten stabil helyi pártszervezeti hálózattal és elkötelezett szavazótáborral rendelkezik, túl kicsinek tűnt az egész ellenzék vezetéséhez, ugyanakkor túl nagygyá is vált ahhoz, hogy figyelmen kívül lehessen hagyni (Dúró, 2022a: 121). Ráadásul úgy tűnik, hogy a második fordulóban Dobrev szavazatokat tudott szerezni a Jobbiktól, ami azért nem okozhatott nagy meglepetést mert a párt korábbi vezetője Vona Gábor egy cikket közölt Jakab és Dobrev esetleges szövetségéről (u.o. 122).

Ami az egyéni választókerületek jelöltjeit illeti, a tiszta versenyt két tényező árnyékolta be. Először is, minden jelöltnek választania kellett egy parlamenti frakciót a hat ellenzéki párt közül, amelyhez megválasztása esetén csatlakoznia kellett volna. Ez lényegében ellehetetlenítette a civil alapokon álló kezdeményezést. Másodsorban, számos egyéni választókerületben a pártok paktumokat és megállapodásokat kötöttek

■ POLITICAL PARTIES AND CIVIL SOCIETY:

egymás jelöltjeinek a támogatásáról. Utóbbi korlátozta az egyéni választókerületi jelöltek számát, ami viszont valódi versenyhez vezetett volna. Például a Demokratikus Koalíció a Jobbik 34 jelöltje közül 14-et támogatott, miközben a Jobbik 16 DK-s jelölt esetében viszonzta a támogatást (Dúró, 2022a: 123).

Ahogy a 3. táblázat is mutatja, az előválasztás valódi nyertesei Gyurcsányék (DK) voltak, hiszen az egyéni választókerületek többségét nem csak megnyerték, de ezzel párhuzamosan a többi ellenzéki párt támogatását is megszerezték. Azonban a Párbeszéd számára is sikeres volt az előválasztás, hiszen a párt jelöltjei 7 választókerületben nyertek, amelyek közül 5 biztos helyet jelentett az ellenzék számára. Annak ellenére, hogy Márki-Zay egy hetedik politikai csoport létrehozását tűzte ki célul, a hat ellenzéki párt megakadályozta az új pólus létrejöttét.

3. táblázat Az előválasztás győztesei párhovatartozás alapján, mind a 106 egyéni választókerületi körzetben, valamint a „megnyerhető” választókerületek száma

Párt	Jelöltek száma	Jelöltek száma a megnyerhető egyéni választókerületekben	Győztes egyéni választókerületek száma a 2022-es választásokon
DK	32	15	5
Jobbik	29	13	0
MSZP	18	9	5
Momentum	15	8	5
Párbeszéd	7	5	3
LMP	5	2	1

Forrás: Dúró, 2022a: 123

Márki-Zay győzelme felveti a kérdést politikai mozgalmának, a Mindenki Magyarországa Mozgalomnak a státuszát illetően, hiszen ő maga civil jelöltnek tekinthető, azonban az MMM a civilek képviselésének céljából az ellenzéki összefogás keretén belül jött létre. Mivel az előválasztáson a jelölteknek kötelező volt lát egy már létező politikai csoport közül választaniuk, egy „polgári” politikai csoport győzelme elképzelhetetlennek tűnt. Azonban néhány „civil” (értsd: pártfüggetlen) jelölt sikeresen vett részt az előválasztáson, úgy mint Márki-Zay Péter, aki a hódmezővásárhelyi választókerületben volt jelölt, majd később veszített a hivatalban lévő

fideszes politikussal, Lázár Jánossal szemben a 2022-es választásokon. Ugyanakkor Jámbor András, a Mérce (egy radikális baloldali híroldal) korábbi főszerkesztője, és a Szikra Mozgalom alapítója és vezetője, megnyerte a választást a 8. kerületi választókerületben Budapesten és csatlakozott a Párbeszéd parlamenti frakciójához. A választás eredményeként az MMM továbbra sem tudott parlamenti képviselőt szerezni, hiszen Márki-Zay az ellenzéki összefogás kudarcát követően lemondott a pártlistán szerzett mandátumáról. Annak ellenére, hogy az előválasztás elméletileg lehetőséget kívánt biztosítani arra, hogy az ellenzéki politikusok egy részét újonnan érkező, civil háttérrel rendelkező politikusokra cseréljék le, a pártok közötti alkuk, valamint a kötelező pártválasztás hátráltatta az újonnan érkezők megválasztását, elősegítve a pártokba beágyazott helyi jelöltek sikerét. Ráadásul a pártok nem biztosítottak túl sok helyet az összefogás országos listáján a civil jelöltek részére.

Az ellenzéki összefogás választási kudarcát követően Márki-Zay kijelentette, hogy a Mindenki Magyarország Mozgalmat „a civilek pártjává” kívánják alakítani (Telex, 2022). Azonban az MMM elnöksége nem támogatta a párttá alakulás koncepcióját (HVG, 2022), ezért Márki-Zay új pártot hozott létre Mindenki Magyarországa Néppárt (MMN) néven. Egy évvel a választásokat követően, a Medián által végzett közvélemény-kutatások alapján, hasonlóan az ellenzéki összefogás néhány pártjához (például: MSZP, Párbeszéd, LMP) az MMN nem rendelkezett elegendő támogatottsággal a parlamenti küszöb eléréséhez (HVG, 2023).

Következtetések

A fent említett eseményekkel és folyamatokkal kapcsolatos legfontosabb következtetés, hogy ha egy civil szervezet politikai szerepvállalásra törekszik, akkor annak szükségszerű következménye a politikai párttá történő átalakulása, különben marginális marad, hiszen Magyarországon a politikai pártoknak nincs országos szintű valódi alternatívájuk a politikai képviselet tekintetében. Ez némileg ellentmondásosnak tűnik, hiszen a politikai pártokba vetett bizalom mindig csekély volt, akárcsak a párttagok létszáma.

A második fő észrevétel, hogy a 2010-es választásokat követően a politikai baloldal válságba süllyedt, és bizonyos civil szervezetek megpróbálták a Szocialista Párt „régit” elitjét, később pedig a teljes baloldali politikai elit leváltani. Másszóval megpróbálták megújítani a politikai paletta baloldali, liberális térfelét. Elsőként Bajnai Gordon, korábbi miniszterelnök jelentette be visszatérését a politikába, a baloldal újraegyesítése céljából. Azonban pártja (Együtt) nem tudta a baloldali

■ POLITICAL PARTIES AND CIVIL SOCIETY:

ellenzéki teljeskörű együttműködését kialakítani. Ráadásul az Együtt nem is vált valódi kihívójává a baloldalt korábban domináló MSZP-nek. 2017-ben a Momentum kísérelte meg a baloldali politikai elit leváltást, ugyanakkor a 2018-as parlamenti választásokon még mandátumot sem sikerült szereznie. A „régiből” harmadik tényleges kihívója Márki-Zay Péter volt, aki nagy meglepetésre megnyerte a 2021-es ellenzéki előválasztást. Ugyanakkor, részben az előválasztás szabályai miatt, nem tudta az egyéni választókerületekben lecserélni a pártok jelöltjeit civil jelöltekre, de a 2022-es parlamenti választási kampányban is meglehetősen gyengén szerepelt.

A régi pártstruktúra erejét jól mutatja, hogy az MSZP-ből korábban kiváló Demokratikus Koalíció vált a legnagyobb támogatottságú ellenzéki párttá. Annak ellenére, hogy a pártot régóta vezető, Gyurcsány Ferencnek, aki 2011-ben kénytelen volt kilépni a Szocialista Pártból, egy viszonylag erős pártszervezettel és elkötelezett szavazóbázissal rendelkező politikai közösséget sikerült kialakítania. A baloldal megújulására tett legtöbb kísérlet arra irányult, hogy megszabaduljanak Gyurcsánytól, hiszen a 2006-ban bejelentett megszorító intézkedések és a hírhedté vált őszödi beszéd miatt az egyik legnépszerűtlenebb politikussá vált Magyarországon. Mindezek alapján, amikor a civil szervezetek (ma már pártok) megpróbálták leváltani a korábbi politikai elitet elbuktak és még az ellenzéki padsorokon belül is ellenzéki pozícióba kerültek.

Helyi szinten néha még maguk az ellenzéki pártok is létrehoztak valamilyen civil szervezetet, hogy egyfajta fedőszervezetként indulhassanak a választásokon. Ezen túlmenően a civil szervezetek más, helyi formái is megfigyelhetők. Mindazonáltal a politikatudomány szempontjából ezek a szervezetek inkább helyi pártokként kezelendők, mintsem civil szervezetekként, hiszen céljuk a (helyi) politikai hatalom megszerzése. A civil szervezetek szerepe mindig is releváns volt a demonstrációk megszervezésében (ami egyértelműen érdekképviseleti szervhez köthető tevékenységnek is tekinthető).

Bibliográfia

- Balázs Zoltán–Hajdú András (2017): A Fidesz – Magyar Polgári Szövetség a magyar politikában. In: Boda Zolt–Szabó Andrea (Eds.): *Trendek a magyar politikában – 2. A Fidesz és a többiek: pártok, mozgalmak, politikák*. Budapest: Napvilág, pp. 83–109.
- Csernák János–Tordai, Dániel (2021): A centrális erőter átalakulása. *Századvég*, (1.), pp. 159–188.
- Dúró József (2022a): Állandóság és változások a magyar pártrendszerben 2021-ben. In: Gallai Sándor (Ed.): *Szélmolnárók viharos éve. Magyar politika 2021*. Budapest: MCC Press, pp. 109–138.
- Dúró József (2022b): Változás a változatlanban. *Századvég*, (2.), pp. 65–85.
- Duverger, Maurice (1963): *Political Parties: Their Organization and Activity in the Modern State*. New York: Wiley.
- Enyedi, Zsolt–Tóka, Gábor (2007): The only game in town: Party politics in Hungary. In: Webb, Paul–White, Stephen (Eds.): *Party Politics in New Democracies*. Oxford: Oxford University Press, pp. 147–178.
- Greskovits, Béla (2020): Rebuilding the Hungarian right through conquering civil society: the Civic Circles Movement. *East European Politics*, 36., (2.), pp. 247–266.
- Havasi Virág (2022): Hatalomnélküliek-e a civilek a magyar illiberális demokráciában? 2010–2022 főbb történéseinek elemzése. *Civil Szemle*, 19., (3.), pp. 47–74.
- Havlík, Vlastislav (2012): Hungary. In: Havlík, Vlastislav–Pinková, Aneta (Eds.): *Populist Political Parties in East-Central Europe*. Brno: Masaryk University, pp. 135–162.
- Hooghe, Marc–Kern, Andrea (2015): Party membership and closeness and the development of trust in political institutions. An analysis of the European Social Survey, 2002–2010. *Party Politics*, 21., (6.), pp. 944–956.
- Lakner Zoltán (2017): Megújuló válság. Az MSZP alkalmazkodási kísérlete 2010 után. In: Boda Zolt–Szabó Andrea (Eds.): *Trendek a magyar politikában – 2. A Fidesz és a többiek: pártok, mozgalmak, politikák*. Budapest: Napvilág, pp. 143–167.
- Mikecz Dániel (2020): *Semmit rólunk nélkülünk. Tüntetések, politikai aktivizmus az Orbán-rezsim idején*. Budapest: Napvilág.
- Móra, Veronika–Kádár, András–Léederer, András–Demeter, Áron–Kapronczay, Stefánia (2021): Shrinking Civil Space in Hungary, 2016–20 – Trends and Characteristics. *Civil Szemle*, 18., (4.), pp. 75–93.
- Péli Gábor (2021): Mozgó törésvonalak a magyar politikai térben. *Politikatudományi Szemle*, 30., (3.), pp. 7–24.
- Pogátsa, Zoltán (2013): LMP („Politics Can Be Different“): Nordic Ecopolitics in Central Europe. In: Mesežnikov, Grigorij–Gyárfášová, Olga–Bútorová, Zora (Eds.): *Alternative Politics? The Rise of New Political Parties in Central Europe*. Bratislava: Institute for Public Affairs, pp. 185–194.
- Sartori, Giovanni (1976): *Parties and Party Systems: A Framework for Analysis*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Soós Gábor (2012): Kétflokkrendszer Magyarországon. In: Boda Zolt–Körösi András (Eds.): *Van irány? Trendek a magyar politikában*. Budapest: Új Mandátum, pp. 14–40.
- Tóka, Gábor–Popescu, Marina (2021): The Hungarian Opposition Primaries of Fall 2021: Testing the Feasible in an Authoritarian Regime. *Romanian Political Science Review*, 21., (2.), pp. 665–689.
- Wilkin, Peter–Dencik, Lina–Bognár, Éva (2015): Digital activism and Hungarian media reform: The case of Milla. *European Journal of Communication*, 30., (6.), pp. 682–697.

■ POLITICAL PARTIES AND CIVIL SOCIETY:

Internet sources

- 24.hu (2016): Feloszlátja magát a 4K!. 24.hu, 09 October, 2016. <https://24.hu/belfold/2016/10/09/feloszlatta-magat-a-4k/>, downloaded: 15 April, 2023.
- Előválasztás (2021): Az előválasztás eredményei. <https://elovalasztas2021.hu/eredmenyek/>, downloaded: 15 April, 2023.
- HVG (2012): Medián: egy párharcban Bajnai megverné Orbánt. HVG, 20 December 2012. https://hvg.hu/itthon/20121220_Median_egy_parharcban_Bajnai_megverne_Orb, downloaded: 15 April, 2023.
- HVG (2016): Magyarország visszalép az olimpiai pályázattól. HVG, 12 April 2016. https://hvg.hu/itthon/20160411_Visszavonjak_a_vasarnapi_boltzarat, downloaded: 15 April, 2023.
- HVG (2017): Visszavonják a vasárnapi boltzarat. HVG, 22 February 2017. https://hvg.hu/itthon/20170222_M1_Magyarország_visszalep_az_olimpiai_palyazattol, downloaded: 15 April, 2023.
- HVG (2022): A Mindenki Magyarországa Mozgalom nem támogatja Márki-Zay pártalapítását. HVG, 18 May 2022. https://hvg.hu/itthon/20220518_mindenki_magyarorszaga_mozgalom_mar_ki_zay_partalapitas, downloaded: 15 April, 2023.
- HVG (2023): Medián: Sokkal többen lettek, akik szerint „jó irányba mennek a dolgok”. HVG, 08 March 2023. https://hvg.hu/360/20230308_Median_Kutyafuttatas, downloaded: 15 April, 2023.
- Index (2012): Politikai mozgalommá alakult a Milla. Index, 10 October 2012. https://index.hu/belfold/2012/10/10/politikai_mozgalomma_alakul_a_milla/, downloaded: 15 April, 2023.
- Index (2019a): Karácsony Gergely nagyon megnyerte az előválasztást. Index, 03 February 2019. https://index.hu/belfold/2019/02/03/mszp-parbeszed_elovalasztas_eredmenye_karacsony_gergely_horvath_csaba/, downloaded: 15 April, 2023.
- Index (2019b): Karácsony Gergely nyerte a főpolgármester-jelölti előválasztást. Index, 26 June 2019. https://index.hu/belfold/2019/06/26/elovalasztas_eredmenyhirdetes_karacsony_gergely_kalman_olga/, downloaded: 15 April, 2023.
- National Electoral Office (NVI) (2010): *The results of the 2010 National Assembly Election*. <https://static.valasztas.hu/dyn/pv10/outroot/vdin1/hu/1120.htm>, downloaded: 15 April, 2023.
- National Electoral Office (NVI) (2014): *The results of the 2014 National Assembly Election*. <https://static.valasztas.hu/dyn/pv14/szavossz/hu/hatar.html>, downloaded: 15 April, 2023.
- National Electoral Office (NVI) (2018): *The results of the 2018 National Assembly Election*. <https://www.valasztas.hu/orszagos-listak-eredmenye>, downloaded: 15 April, 2023.
- National Electoral Office (NVI) (2022): *The results of the 2022 National Assembly Election*. <https://vtr.valasztas.hu/ogy2022/orszagos-listak?tab=parties>, downloaded: 15 April, 2023.
- Telex (2022): Márki-Zay Péter: Létrehozzuk a civilek pártját. Telex, 16 May 2022. <https://telex.hu/belfold/2022/05/16/marki-zay-peter-letrehozzuk-a-civilek-partjat>, 15 April, 2023.

Jegyzetek

- ¹ A demonstrációról bővebben lásd: Mikecz (2020).
- ² Bár a Fidesz és a Kereszténydemokrata Néppárt (KDNP) hivatalosan két különböző párt, a gyakorlatban csak az előbbi rendelkezik releváns támogatottsággal, a KDNP inkább csak a Fidesz kvázi platformjaként funkcionál (Balázs-Hajdú, 2017: 97).
- ³ A párt megújulására tett kísérleteiről bővebben lásd: Lakner (2017).
- ⁴ A választásokat megelőzően néhány nappal egy olyan videó került nyilvánosságra az interneten, amelyen Győr (egy nagy nyugat-magyarországi város) polgármestere és a Fidesz korábbi befolyásos tagja, Borkai meztelenül látható, miközben Horvátországban fiatal lányokkal lépet szexuális kapcsolatba. A közzétételt követően Borkai elutasította a választásoktól történő visszalépés lehetőségét, amely politikai botrányhoz vezetett, jelentősen csökkentve a Fidesz népszerűségét.

A képet készítette: Németh István Péter.

6 A FORRÁSNYELVI SZÖVEG ÉS A CÉLNYELVI SZÖVEG SZEGMENSENKÉNT

ID	English	Hungarian	Comment
¹	[1][2][3][4]c{5}[6]ivilS{7}[4] {5}[6]in{7}[4]o{5}[6]PPoSition{7}	[1][2][3][4]c{5}[6]ivilEK{7}[4][4]e{5}[6]LleNzék{7}[6]ben{7}	
²	[1]cSo{2}[3]S{4}[1] {2}[3]in{4}[1]P{2}[3]arty{4}[1] P{2}[3]oliticS{4}[1]{2}[3]after{4}[1] {2}[3]the{4}[1] 2010e{2}[3]lectionS{4}	[1]Civil{2}[1] {2}[3]szervezetek{4}[1]{2}[3]a{4}[1]P{2}[3]árt{4}[1]P{2}[3]olitikáBAN{4}[1]{2}[3]a{4}[1] {2}[3]2010-es{4}[1]v{2}[3]álasztásokat{4} k[1]övetően{2}	
³	Dúró József	Dúró József	
⁴	Introduction	Bevezetés	
⁵	<i>The paper aims at mapping the impact of civil society organisations (CSOs) on the Hungarian party system after 2010.</i>	Jelen tanulmány célja, hogy feltérképezze a civil szervezetek (NGO-k) magyar pártrendszerre gyakorolt hatását a 2010-es választást követő időszakban.	A magyar nyelvben az angol betűszót használjuk (non-governmental organisationi). A CSO Civil Service's Organistaion, speciális kifejezés (lásd: képesítőfordítói elemzés).
⁶	<i>As in the past 13 years, the options to finance the CSOs have worsened during the governance of the Orbán cabinets (Havasi, 2022: 52), and the government also had some actions or attacks against certain NGOs and CSOs (Móra et al., 2021).</i>	Az elmúlt 13 évben az Orbán-kormányok idején, a civil szervezetek finanszírozási lehetőségei meglehetősen romlottak (Havasi, 2022: 52), mindemellett a kormány néhány politikai lépést és támadást is végrehajtott bizonyos civil szervezetekkel szemben (Móra et al., 2021).	
⁷	<i>Therefore, some CSOs chose to directly enter the (party) political sphere.</i>	Ezért néhány civil szervezet úgy döntött, hogy közvetlen formában is megjelenik a (párt)politika világában.	
⁸	<i>The fate and impact of these attempts is quite unresearched in political science despite the fact that at least three parties were able to gains seats in the National Assembly with such background.</i>	Annak ellenére, hogy ilyen háttérrel az Országgyűlésbe legalább három pártnak is sikerült mandátumot szereznie, ezen kísérletek végkifejlete és hatása kevésbé kutatott a politikatudomány területén.	

ID	English	Hungarian	Comment
⁹	<i>Hence, the article does not pay attention to other initiatives closely connected to politics, such as the movement of teachers Tanítanék ("I would teach"), the protest movement against the institutional reform of the University of Theatre and Film Arts (FreeSZFE) or the mobilisation against the handling of the migration crisis or the Central European University because these initiations have had only a very limited effect on party politics.^{[1]1}{2}</i>	A cikk nem vizsgál más, a politikához szorosan kapcsolódó civil kezdeményezéseket, mint például a Tanítanék tanári mozgalmat, a Színház- és Filmművészeti Egyetem intézményi reformja elleni tiltakozó mozgalmat (FreeSZFE, Szabadítsuk fel az SZFE-t) vagy a migrációs válság kezelése és a Közép-európai Egyetem (CEU) ügye elleni mozgósítást, mert ezeknek a kezdeményezéseknek csak nagyon korlátozott hatása volt a pártpolitikára. ^{[1]1} {2}	A ("Tanítanék") kifejezés kihagyható (ismétlés)
¹⁰	<i>The first attempt of the renewal of the political left in Hungary is relatively well researched, so the paper only mentions the case, as its story started in 2009 (i.e. before 2010) with the establishment of the Politics Can Be Different (LMP) party.</i>	A magyarországi politikai baloldal megújulására irányuló első kísérlet viszonylag széleskörben kutatott jelenség, ezért a tanulmány csupán az említés szintjén foglalkozik ezzel. Az első ilyen jellegű törekvés 2009-re (azaz 2010 előtt) a Lehet Más a Politika (LMP) párt megalakulására vezethető vissza.	
¹¹	<i>The party has had a really deep civil background, as most of its leaders came from Védegylet, an environmentalist NGO and from other NGOs (Pogátsa, 2013: 186), e.g., the former parliamentary leader and co-chairman András Schiffer worked at Védegylet and Hungarian Civil Liberties Union (TASZ).</i>	A párt vezetői a Védegylet nevezetű környezetvédelmi egyesületből és egyéb NGO-ból jöttek, nagyon erős civil szervezeti háttérrel rendelkeztek (Pogátsa, 2013: 186). Példaként érdemes kiemelni a párt korábbi országgyűlési frakcióvezetőjét és társelnökét Schiffer Andrást, aki a Védegylet és a Társaság a Szabadságjogokért (TASZ) szervezetnek is dolgozott.	co-chairman - 1.) társelnök (forrás: szotar.net) 2.) a person in charge of a meeting, group of people, or organization together with one or more other people. For example: He is co-chairman of the science committee. (forrás: https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/co-chairman) Hivatalos megnevezés: Hungarian Civil Liberties Union (HCLU) - Társaság a Szabadságjogokért (TASZ)

ID	English	Hungarian	Comment
<u>12</u>	<i>LMP was formed partly because of the scandals closely related to the then-government of the Socialist Party and prime minister Gyurcsány, and had an anti-elitist image as well (Havlík, 2012: 143–151).</i>	Az LMP a környezetvédelmi arcúlaton túl elitellenes imázssal is rendelkezett. A párt alapítása részben a Magyar Szocialista Párt (MSZP) által vezetett kormányzathoz, valamint a párt miniszterelnökéhez, Gyurcsány Ferenchez köthető botrányokra is visszavezethető (Havlík, 2012: 143-151).	
<u>13</u>	<i>Though the party's aim was to create a third pole in Hungarian politics (Pogátsa, 2013: 189), it failed and became part of the left-wing opposition.</i>	Bár a párt eredeti célja az volt, hogy létrehozzon egy harmadik pólust a magyar politikai palettán (Pogátsa, 2013: 189), azonban ez nem valósult meg és végül a baloldali ellenzék részévé vált.	
<u>14</u>	<i>The paper focuses on the entry of three actors to politics, namely the Together mostly made up by three CSOs in 2012–13, the Momentum Movement established in 2017 and the success of an outsider ("civil") candidate (Péter Márk-Zay) in the 2021 opposition primaries.</i>	A tanulmány három szereplő politikai színrelépésére összpontosít, nevezetesen a 2012-13-ban három civilszervezet által létrehozott Együtt-re, a 2017-ben megalapult Momentum Mozgalomra és egy politikai értelemben kívülálló („civil”) jelölt (Márk-Zay Péter) sikerére a 2021-es ellenzéki előválasztáson.	
<u>15</u>	<i>It analyses the path of these parties and the role of CSOs in it.</i>	A vizsgálat a három párt útját, valamint a civil szervezetek pártok életében betöltött szerepvállalását elemzi.	
<u>16</u>	<i>It concludes that even though there is a low level of trust in political parties in Hungary, it is almost impossible to have a deeper impact on the decisions without party background, hence CSOs aiming at influencing the functioning of politics transformed themselves to political parties.</i>	A kutatás arra a következtetésre jut, hogy bár Magyarországon a politikai pártok iránti bizalom alacsony, pártpolitikai háttér nélkül szinte lehetetlen valós befolyást gyakorolni a döntéshozatalra. Ezt felismerve a politikát befolyásolni kívánó civil szervezetek politikai pártokká alakultak.	

ID	English	Hungarian	Comment
<u>17</u>	<i>Another important factor which led these organisations to enter party politics is the long-lasting crisis of the traditional political left in Hungary.</i>	A másik szempont, amely miatt ezen szervezetek a pártpolitikába történő belépés mellett döntöttek, a magyarországi történelmi politikai baloldal hosszantartó válságára vezethető vissza.	
<u>18</u>	<i>The definition of political parties</i>	A politikai pártok fogalmának meghatározása	
<u>19</u>	<i>Although the word “party” is widely used in political science, it has always had a lot of various definitions.</i>	Bár a „párt” szó széleskörben alkalmazott kifejezés a politikatudományban, számtalan definícióval rendelkezik.	
<u>20</u>	<i>Probably the most minimalist one was given by Sartori who defined the concept of political party as “any political group identified by an official label that presents at elections, and is capable of placing through elections (free or nonfree), candidates for public office” (Sartori, 1976: 63).</i>	A leginkább minimalista meghatározást Sartori szolgáltatja, aki szerint „bármely olyan hivatalos megnevezéssel rendelkező politikai csoport, amely megjelenik a választásokon és képes (szabad vagy nem szabad) választások során állami pozíciókra jelölteket állítani” (Sartori, 1976: 63) pártnak minősíthető.	
<u>21</u>	<i>Hence, all the organisations which stand candidates to take the power are parties in the sense of political science.</i>	Ebből adódóan a politikatudomány számára minden olyan politikai szervezet, amely a választások során a hatalom megszerzése céljából jelölteket állít, politikai értelemben pártnak minősül.	
<u>22</u>	<i>Maurice Duverger defined parties in a very similar way, as according to him, political parties' primary goal is to take the power and get their support from a quite broad part of the society (Duverger, 1963: 1–2).</i>	Maurice Duverger Sartorihoz nagyon hasonlóan határozta meg a pártok fogalmát. Szerinte a politikai pártok olyan szervezetek, amelyeknek az elsődleges célja a társadalom széleskörű támogatottságának elnyerése és a hatalom megszerzése (Duverger, 1963: 1-2).	
<u>23</u>	<i>Duverger also distinguishes parties from pressure groups which represent only a limited number of people with particular interests (Ibid.).</i>	Duverger megkülönbözteti a pártoktól a nyomásgyakorló csoportok fogalmát is, amelyek meglátása szerint korlátozott számú egyének sajátos érdekekkel rendelkező csoportját jelenti (u.o.).	Az 'Ibid' (ibidem) jelentése megfelel az 'ugyanott' hivatkozási kifejezésnek. A hivatkozás magyar nyelvű rövidítése: 'u.o.'. Az 'Ibid' eltérő rövidítése: loc. cit. (loco citato).

ID	English	Hungarian	Comment
<u>24</u>	<i>These concepts imply that a CSO ceases to exist as a civil organisation at the moment when it stands candidates in (national or local) elections.</i>	Ezek a fogalmak azt sugallják, hogy egy társadalmi civil szervezet abban a pillanatban elveszíti civil szervezeti jellegét, hogy jelöltet állít egy (országos vagy akár helyi) választáson.	
<u>25</u>	<i>However, parties can exist with strong connections or deep past in the civil sphere.</i>	Azonban létezhetnek olyan pártok is, amelyek erős kapcsolattal vagy mély múltbeli kötődéssel rendelkeznek a civil szférában.	
<u>26</u>	<i>The other approach is the legal one.</i>	A politikai pártok meghatározásának másik szempontja a fogalom jogi definiálása.	
<u>27</u>	<i>Most countries have some kind of regulation over the functioning of political parties, and these acts usually define the political party from a legal perspective.</i>	A legtöbb országban található valamilyen, a pártok működését meghatározó szabályozás, amely jogi szempontból definiálja a pártok fogalmát.	
<u>28</u>	<i>In Hungary, it has some relevance, as only political parties (or independent candidates) have the right to stand candidates in the elections to the National Assembly.</i>	A jogi keret meghatározása Magyarország esetében releváns, hiszen a kizárólag politikai pártok (vagy független jelöltek) jogosultak az országgyűlési választásokon jelölteket állítani.	National Assembly jelentése nemzetgyűlés (szotar.net). Magyarország alkotmányos rendje értelmében a törvényhozói hatalmi ág az egy kamarás parlament, amelyet Országgyűlésként is neveznek.
<u>29</u>	<i>In European and local elections, also other organisations such as associations may nominate their candidates.</i>	Ezzel szemben az európai parlamenti és a helyi, önkormányzati választásokon más szervezetek is, így akár egyesületek is állíthatnak jelölteket.	A 'European and local elections' kettő különböző választást tartalmaz. Míg a European election az európai parlamenti választásokra reflektál, addig a local elections a helyi önkormányzati választásokat foglalja magába. (Bővebb információ: Nemzeti Választási Iroda: https://www.valasztas.hu/valasztasi-szakszotar). A kifejezés municipal election-ként is ismert.
<u>30</u>	<i>Nonetheless, these organisations are political parties according to the definitions of Sartori or Duverger.</i>	Ugyanakkor ezek a szervezetek a sartori vagy a duvergeri definíció alapján politikai pártoknak minősülnek.	

ID	English	Hungarian	Comment
31	<i>Therefore, the border between parties and CSOs is not simple and crystal clear.</i>	Amint az látható, a határ a politikai pártok és a társadalmi civil szervezetek között nem teljesen egyértelmű és magától értetődő.	
32	<i>This article focuses on organisations which are not political parties according to the Hungarian law, or parties which have a past as a civil society organisation.</i>	Jelen cikk olyan szervezetekre fókuszál, amelyek a magyar törvények értelmében nem tekinthetők politikai pártoknak, vagy olyan pártokra, amelyek jelentős civil szervezeti múlttal rendelkeznek.	
33	<i>Transformation of Hungarian Party System After 2010</i>	A magyar pártrendszer átalakulása 2010 után	
34	<i>The 2010 parliamentary elections fundamentally changed the Hungarian party system.</i>	A 2010-es országgyűlési választások alapjaiban változtatták meg a magyar pártrendszert.	
35	<i>The landslide victory of the right-wing Fidesz–KDNP^{[1]2}{2} ended what Soós (2012) called a two-bloc system made up by two large parties:</i>	A jobboldali Fidesz-KDNP ^{[1]2} {2} elsőprő győzelme lezárta a pártrendszer azon időszakát, amelyet Soós (2012) két nagypárt által alkotott kétblokkos rendszernek nevezett.	
36	<i>Fidesz and the Hungarian Socialist Party (MSZP), and two small ones: the conservative Hungarian Democratic Forum (MDF) and the liberal Alliance of Free Democrats (SZDSZ).</i>	A két blokkot a jobboldali Fidesz és a baloldali Magyar Szocialista Párt (MSZP), valamint a hozzájuk társuló két kisebb párt - nevezetesen a konzervatív Magyar Demokrata Fórum (MDF), illetve a liberális Szabad Demokraták Szövetsége (SZDSZ) - alkotta.	
37	<i>Over the years, Fidesz clearly became a dominant party, while the opposition remained weak and divided, as newly emerged parties – the radical right-wing Movement for a Better Hungary (Jobbik) and the environmentalist LMP refused to cooperate with the Hungarian Socialist Party.</i>	Idővel a Fidesz egyértelműen a pártrendszer domináns szereplőjévé vált, míg az ellenzék gyenge és megosztott maradt. Ennek egyik oka, hogy az újonnan létrejött pártok - a radikális jobboldali Jobbik és a környezetvédő LMP - nem voltak hajlandók együttműködni a Magyar Szocialista Párttal.	

ID	English	Hungarian	Comment
38	<i>These changes resulted in a central party system in the sense that there has been a strong, dominant party which faces opposition parties both from left (MSZP, LMP) and right (Jobbik).</i>	Ezek a változások egy centrális pártrendszer létrejöttét eredményezték, amelyben van egy erős és domináns párt, amely mind a tőle baloldoldalra (MSZP, LMP), mind pedig a tőle jobboldalra (Jobbik) elhelyezkedő ellenzéki pártokkal is szembe kell néznie.	
39	<i>Though several new parties have been established since then (sometimes CSOs transformed themselves to political parties), the logic of the party competition has remained the same.</i>	Annak ellenére, hogy azóta számtalan új párt jelent meg a politikai pártrendszerben (köztük olyan is, amelyik civil szervezetből fejlődött politikai párttá), a pártrendszert jellemző versengés logikája változatlan maradt.	
40	<i>Between 2010 and 2014, the former Socialist prime minister, Ferenc Gyurcsány was forced to leave MSZP, and he formed the Democratic Coalition (DK).</i>	2010 és 2014 között a korábbi szocialista miniszterelnök, Gyurcsány Ferenc az MSZP elhagyására kényszerült, ezt követően létrehozta a Demokratikus Koalíció (DK) nevezetű pártot.	
41	<i>Later another former PM, Gordon Bajnai established his own political party (Together) with the help of various civil organisations.</i>	Később, az őt követő miniszterelnök, Bajnai Gordon, különböző civil szervezetek segítségével szintén megalapította saját politikai pártját (Együtt).	Lexikai csere: egy másik miniszterelnök --> az őt követő miniszterelnök
42	<i>The question of cooperation with other left-wing parties caused a split in LMP, and the ones who were in favour of collaboration founded the Dialogue for Hungary.</i>	A többi baloldali politikai párttal történő együttműködés kérdése szakadást okozott az LMP-ben. Azok akik az együttműködést támogatták, megalapították a Párbeszéd Magyarországért nevezetű pártot.	
43	<i>The governing parties have been able to win four consecutive parliamentary elections [1]{see Table 1}{2} with supermajority despite the various strategies of opposition groups from election to election.</i>	Annak ellenére, hogy az ellenzéki csoportok választásról választásra különböző stratégiát alkalmaztak, a kormánypártok egymást követő négy parlamenti választáson is elsöprő többséget szereztek [1]{lásd: 1. táblázat}{2}.	

ID	English	Hungarian	Comment
44	<i>In 2014, the left (i.e. parties on the left of Fidesz) ran in a joint list made up by MSZP, DK, Together, Dialogue and the tiny Liberal Party, however, they only gained roughly one quarter of the valid votes.</i>	2014-ben a baloldal (másszóval a Fidesztől balra elhelyezkedő pártok) az MSZP, a DK, az Együtt, a Párbeszéd és a parányi támogatottsággal rendelkező Liberális Párt közös listával indult, azonban a szövetség a szavazatoknak nagyjából az egy negyedét nyerte el.	
45	<i>LMP refused to join that alliance.</i>	Az LMP elutasította a választási szövetséghez történő csatlakozást.	
46	<i>Four years later almost all of these parties and the newly established Momentum Movement ran in separate lists resulting in another supermajority of Fidesz.</i>	Négy évvel később majdhogynem ugyanezen a pártok, valamint az újonnan megalakult Momentum külön listán vettek részt a választásokon, amely egy újabb kétharmados többséget eredményezett a kormányzó Fidesz számára.	supermajority - kétharmados többség (Akadémia Kiadó, szotar.net). Forrás: https://www.szotar.net/szocikk/lenhu012020-80933-sup/
47	<i>In the 2022 elections, all the important opposition parties – DK, MSZP, LMP, Jobbik, Dialogue, Momentum – joint their forces without any real electoral breakthrough.</i>	A 2022-es országgyűlési választásokon, minden releváns ellenzéki párt - a DK, az MSZP, az LMP, a Jobbik, a Párbeszéd és a Momentum - egyesítette erőit, azonban ez sem vezetett valódi választási áttöréshez.	
48	<i>Although some scholars raised the question whether the central party system still existed (e.g., Csernák–Tordai, 2021), or even stated that there was only one oppositional space (Péli, 2021), the 2022 elections proved that there is still a significant number of opposition voters on the right of the Fidesz, who refused to vote for the united opposition and chose the Our Homeland Movement (Mi Hazánk), a splinter group of Jobbik.</i>	Bár egyes kutatók felvetették annak kérdését, hogy vajon létezik-e még egyáltalán a centrális pártrendszer Magyarországon (például Csernák–Tordai, 2021), míg mások éppen azt állították, hogy az ellenzéknek csupán egy térfele van (Péli, 2021), a 2022-es választások bebizonyították, hogy a Fidesztől jobbra továbbra is jelentős számú ellenzéki szavazó található, akik a választások során nem voltak hajlandók az egységes baloldali ellenzékre szavazni: ők ehelyett inkább a Mi Hazánk Mozgalomra, csekély részük pedig a szakadárpárt Jobbikra szavazott.	

ID	English	Hungarian	Comment
49	<i>The Our Homeland Movement can be considered the ideological successor of the former radical right party which moderated itself after 2015 and joined the left-liberal opposition bloc in 2020.</i>	A Mi Hazánk Mozgalom a korábbi radikális jobboldali párt (ford.: Jobbik) ideológiai utódjának tekinthető, amely 2015 után a néppártosodás útjára lépett és 2020-ban csatlakozott a baloldali-liberális ellenzéki blokkhoz.	Bár a 'moderated itself' az önmérséklést jelenti, tükörfordítás során pedig a 'mérsékelte magát' kifejezés tűnhet helytállónak, a szaknyelvi és újságírói szójárás alapján a radikális párt mérséklődését a 'néppártosodás' kifejezésével lehet a leginkább helytállóan kifejezni. Fordítói megjegyzés: a Mi Hazánk és a Jobbik is radikális jobboldali pártként tekinthető. Az egyértelmű információ átadás céljából került megfogalmazásra a pontosítást célzó megjegyzés.
50	<i>Hence, the central party system survived the shift of Jobbik in the party system despite the right-wing opposition of Fidesz is significantly weaker than it used to be (Dúró, 2022b).</i>	A Jobbik ideológiai átalakulása ellenére a centrális pártrendszer továbbra is fennmaradt, bár a Fidesztől jobbra található ellenzék a korábbinál jóval kisebb támogatással rendelkezik. (Dúró, 2022b).	
51	Table 1.	1. táblázat	
52	<i>The results of the past 4 parliamentary elections in Hungary.</i>	<i>Az elmúlt 4 országgyűlési választás eredményei Magyarországon.</i>	
53	Party	Párt	
54	2010	2010	
55	2014	2014	
56	2018	2018	
57	2022	2022	
58	Votes (%)	Szavazatok (%)	
59	Seats	Mandátumok	
60	Votes (%)	Szavazatok (%)	
61	Seats	Mandátumok	
62	Votes (%)	Szavazatok (%)	
63	Seats	Mandátumok	
64	Votes (%)	Szavazatok (%)	

ID	English	Hungarian	Comment
65	Seats	Mandátumok	
66	<i>Fidesz-KDNP</i>	Fidesz-KDNP	
67	52,73	52,73	
68	44,87	44,87	
69	133	133	
70	49,27	49,27	
71	133	133	
72	54,13	54,13	
73	135	135	
74	<i>MSZP</i>	MSZP	
75	19,30	19,30	
76	25,57	25,57	
77	38	38	
78	11,91	11,91	
79	20	20	
80	<i>DK</i>	DK	
81	(10)	10	
82	<i>DK</i>	DK	
83	–	–	
84	–	–	
85	<i>MSZP</i>	MSZP	
86	(4)	(4)	
87	5,38	5,38	
88	9	9	
89	34,44	34,44	
90	57	57	
91	<i>Together</i>	Együtt	
92	–	–	
93	–	–	
94	<i>MSZP</i>	MSZP	
95	(3)	(3)	

ID	English	Hungarian	Comment
96	0,66	0,66	
97	1	1	
98	–	–	
99	–	–	
100	Momentum	Momentum	
101	–	–	
102	–	–	
103	–	–	
104	–	–	
105	3,06	3,06	
106	0	0	
107	DK	DK	
108	(10)	(10)	
109	LMP	LMP	
110	7,48	7,48	
111	16	16	
112	5,34	5,34	
113	5	5	
114	7,06	7,06	
115	8	8	
116	DK	DK	
117	(5)	(5)	
118	Jobbik	Jobbik	
119	16,67	16,67	
120	47	47	
121	20,22	20,22	
122	23	23	
123	19,06	19,06	
124	26	26	
125	DK	DK	
126	(10)	(10)	

ID	English	Hungarian	Comment
127	<i>Our</i>	Mi	
128	<i>Homeland</i>	Hazánk	
129	–	–	
130	–	–	
131	–	–	
132	–	–	
133	–	–	
134	–	–	
135	5,88	5,88	
136	6	6	
137	<i>Source:</i>	<i>Forrás:</i>	
138	<i>National Electoral Office (NVI), 2010; 2014; 2018; 2022.</i>	Nemzeti Választási Iroda (NVI), 2010; 2014; 2018; 2022.	
139	<i>In 2014, MSZP, DK, Together, the Liberals and the Dialogue formed a joint list, while in 2022, DK, Jobbik, Momentum, MSZP, LMP and the Dialogue ran together.</i>	2014-ben az MSZP, a DK, az Együtt, a Liberálisok és a Párbeszéd állítottak közös listát. 2022-ben pedig a DK, a Jobbik, a Momentum, az MSZP, az LMP valamint a Párbeszéd indult közösen.	
140	<i>As [1]Table 1{2} demonstrates, the share of seats and the share of votes are not necessarily equal because both the old electoral system (used between 1990 and 2011) and the new one have been mixed systems.</i>	Amint azt az [1]1. táblázat{2} is mutatja, a mandátumok és a szavazatok aránya nem feltétlenül azonosak, hiszen mind a régi (1990-2011 között hatályban lévő), mind az új választási rendszer is vegyes választási rendszerként funkcionál.	
141	<i>It means that voters have two votes: they can pick a candidate in single-member constituencies and vote for a party in the party-list ballot paper.</i>	Ez azt jelenti, hogy minden választó kettő szavazattal rendelkezik: egyrészt szavazhatnak jelöltre az egyéni választókerületekben, másrészt voksolhatnak egy pártra a pártlistás szavazólapon.	
142	<i>The electoral threshold has been 5% since 1994.</i>	A választási küszöb 1994 óta 5%.	

ID	English	Hungarian	Comment
<u>143</u>	<i>Although both systems have contained some elements of compensation, because of the limited number of compensatory seats, the proportionality of the system has not always been close to perfect (the experiences show that in a case of a tight race between two large blocs and with only a very limited number of "lost votes" the old system could behave in a relatively proportional way).</i>	Bár mindkét rendszer tartalmazott kompenzációs elemeket, a korlátozott számú kompenzációs mandátum miatt a rendszer arányossága sosem volt tökéletes (a tapasztalatok azt mutatják, hogy két nagy blokk közötti szoros verseny esetén, és nagyon kevés „elveszett szavazat” mellett a régi rendszer viszonylag arányosan működhetett).	
<u>144</u>	<i>The most important change which has had a deep impact on the strategy of the parties was the reduction of the number of rounds in the SMCs.</i>	A legfontosabb változás, amely jelentős hatást gyakorolt a pártok választási stratégiájára az országgyűlési választások egyfordulósá alakítása volt.	
<u>145</u>	<i>Before 2011, MPs in single-member districts were elected in a two-round system which ensured the chance for the parties to make pacts and withdraw their candidates from the second round in favour of each other.</i>	A 2011-es módosítást megelőzően az egyéni választókerületekben a parlamenti képviselőket kétfordulós rendszerben választották meg, amely lehetőséget biztosított a pártok számára arra, hogy megállapodjanak egymással és a második fordulóban egymás javára visszaléptessék jelöltjeiket a választáson.	
<u>146</u>	<i>From 2011 (when the new electoral law was approved by the Parliament), the elections has had only one round, hence, the parties need to build alliances and coordinate to stand candidates in SMDs before the elections.</i>	Azonban 2011-től (amikor a parlament által elfogadásra került az új választási törvény) a választási rendszer egyfordulós lett, amelynek értelmében a pártoknak már a választásokat megelőzően szövetséget kell kötniük egymással, majd egyeztetniük szükséges az egyéni választókerületi jelöltek személyeit illetően.	
<u>147</u>	<i>CSOs in Party Politics After the 2010 Elections</i>	A civil szervezetek szerepe a pártpolitikában a 2010-es választásokat követően	
<u>148</u>	<i>Following the democratic transition, CSOs remained quite marginal from the perspective of everyday politics.</i>	A demokratikus rendszerváltást követően a civil szervezetek meglehetősen marginális szereplői maradtak a hétköznapi politikai életnek.	

ID	English	Hungarian	Comment
<u>149</u>	<i>Parties evolved to be the only relevant actors of the political representations, which was not endangered by NGOs (Enyedi-Tóka, 2007).</i>	A pártok a politikai képviselet egyetlen releváns szereplőivé váltak, amit a civil szervezetek sem veszélyeztettek (Enyedi-Tóka, 2007).	
<u>150</u>	<i>Before the 2010 elections, the civil sphere was not exclusively attached to the political left.</i>	A 2010-es választást megelőzően a civil szféra politikai kötődése nem korlátozódott a politikai baloldalra.	
<u>151</u>	<i>As Greskovits (2020) points out, Orbán himself occupied some civil sphere in order to involve more activists to party building after his 2002 electoral defeat (civic circles).</i>	Amint azt Greskovits (2020) is kifejti, Orbán, annak érdekében, hogy a 2002-es választási vereséget követően több aktivistát tudjon bevonni a párt építésébe elfoglalta a civil szféra egy részét is, (polgári körök).	
<u>152</u>	<i>Another example is the Hungarian Guard, a paramilitary organisation founded in 2007, which was quite close to Jobbik.</i>	További példaként szolgált a 2007-ben alakult paramilitáris szervezet, a Magyar Gárda, amely meglehetősen szoros kapcsolatot ápolt a Jobbikkal.	
<u>153</u>	<i>In both cases, leaders of political parties established CSOs to involve new members to their political parties, and both Fidesz and Jobbik was able to enhance the level of their local embeddedness due to the civic circles and the Hungarian Guard, respectively.</i>	Mindkét esetben a politikai pártok vezetői azzal a céllal hozták létre a civil szervezeteket, hogy új szavazókat szerezzenek a pártjaik részére. A civil körök és a Magyar Gárda által mind a Fidesz, mind pedig a Jobbik képes volt növelni helyi szintű társadalmi beágyazottságát.	
<u>154</u>	<i>Following the collapse of the support of the Hungarian Socialist Party, some CSOs were formed to retake some of the tasks of opposition parties.</i>	Miután összeomlott a Magyar Szocialista Párt támogatottsága, néhány újonnan létrejövő civil szervezet célja az volt, hogy átvegyék az ellenzéki pártok bizonyos szerepköreit.	
<u>155</u>	<i>Probably it has two main reasons.</i>	Ennek valószínűleg két fő magyarázata van.	

ID	English	Hungarian	Comment
<u>156</u>	<i>First, the most important left-wing party (MSZP) was busy with its internal struggles: the new party leadership wanted to get rid of Gyurcsány (prime minister between 2004 and 2009) because of his strong but extremely unpopular character.^{[1]3}{2} Secondly, trust in as well as the number of members of political parties in Hungary was extremely low in those years (Hooghe–Kern, 2015: 952–953).</i>	Először is, a legfontosabb baloldali ellenzéki párt (MSZP) a saját belső küzdelmeivel volt elfoglalva: az új pártvezetés megakart szabadulni Gyurcsánytól (aki 2004 és 2009 között volt a párt miniszterelnöke), hiszen erős személyisége ellenére, rendkívül népszerűtlen volt a választók körében. ^{[1]3} {2}. Másodsorban, a pártokban vetett bizalom, valamint a politikai pártok taglétszáma ebben az időszakban rendkívül alacsony volt (Hooghe-Kern, 2015: 952-953).	
<u>157</u>	<i>Therefore, there is a contradiction in the situation in Hungary.</i>	Ebből adódóan egy önmagával ellentmondásos helyzetnek lehettünk szemtanúi Magyarországon.	
<u>158</u>	<i>People did not have trust in political parties (nor do they now), but they did not build alternative channels to influence the political decisions, and the civil sphere remained weak.</i>	Miközben az emberek nem bíztak a politikai pártokban (ahogy napjainkban sem), nem jött létre egy alternatív csatorna a politikai döntéshozatal befolyásolására, mialatt a civil szféra gyenge maradt.	
<u>159</u>	<i>In 2012, 4K! (Fourth Republic!), a CSO criticising the Orbán government also announced its transformation to a political party.</i>	2012-ben az Orbán-kormányt bíráló civil szervezet, a 4K! (Negyedik Köztársaság!) szintén bejelentette politikai párttá történő átalakulását.	
<u>160</u>	<i>However, 4K! was unable to present its national list in the 2014 elections, and in October 2016 it dissolved itself (24. hu, 2016).</i>	Azonban a 4K! nem tudott országos listát állítani a 2014-es választásokon, és 2016 októberében feloszlatta magát (24.hu, 2016).	
<u>161</u>	<i>An attempt to unite the left: the Together</i>	Kísérlet a baloldal egyesítésére: az Együtt	
<u>162</u>	<i>Because of the above-mentioned factors, it seemed reasonable to establish CSOs instead of political parties.</i>	Az imént említett tényezők miatt logikusnak tűnt, hogy politikai pártok helyett civil szervezeteket hozzanak létre.	
<u>163</u>	<i>Havasi (2022) gives a very good summary of these various CSOs.</i>	Havasi (2022) nagyon jó áttekintést ad ezekről a civil szervezetekről.	

ID	English	Hungarian	Comment
<u>164</u>	<i>The most successful one was probably the One Million for the Freedom of Press in Hungary (Milla), originally established as a facebook group, as a reaction to the newly approved media law in 2011.</i>	A legsikeresebb talán az Egymillióan a magyarországi sajtószabadságért (Milla) nevezetű civil szervez volt, amely eredetileg Facebook-csoportként jött létre a 2011-ben elfogadott új médiatörvényre reagálva.	
<u>165</u>	<i>Milla successfully used the tools of digital activism.</i>	A Milla hatékonyan felhasználta a digitális aktivizmus eszközeit.	Magyarázat: a digitális aktivizmus politikai terminusára. Példamondat/definíció: "A digitális aktivizmus az aktivizmus olyan új formáját jelöli, amely során a fellépés fő színtere a digitális tér." (Forrás: Országos Széchenyi Könyvtár; Elérhetőség: https://epa.oszk.hu/04500/04578/00002/pdf/EPA04578_infokorkep_2022_095-107.pdf) Másszóval online aktivizmusként is megemlítik. Jelentése: az a folyamat, amikor valaki digitális eszközökkel (például: közösségi média, blog) kíván változást elérni.
<u>166</u>	<i>It has more than 135,000 followers (Wilkin et al, 2015: 693) and between 2010 and 2014, it was able to organise huge demonstrations along various issues such as for freedom of press, against the new electoral law.</i>	Azon túlmenően, hogy több mint 135 ezer követővel rendelkezik (Wilkin et al, 2015: 693), 2010 és 2014 között különböző témák mentén, például a sajtószabadság melletti kiállítás, vagy az új választási törvény elleni tiltakozás, jelentős méretű tüntetéseket tudott szervezni.	
<u>167</u>	<i>Although it was a rather informal network without formal leadership, the founder (Péter Juhász, former leader of the Hemp Seed Association) was clearly one of its most influential figures (Ibid. 688).</i>	Annak ellenére, hogy a szervezet inkább egy hivatalos vezető nélküli informális hálózatként funkcionált, alapítója (Juhász Péter, a Kendermag Szövetség korábbi vezetője) egyértelműen az egyik leginkább befolyásos szereplője volt (u.o. 688).	

ID	English	Hungarian	Comment
¹⁶⁸	<i>In October 2012, Juhász and his co-organisers established the Milla Association, a political movement, but they refused to become a political party (Index, 2012).</i>	2012 októberében Juhász Péter és társszervezői megalapították a Milla Egyesület nevezetű politikai mozgalmat, amelynek alapítói nem akartak politikai párttá alakulni (Index, 2012).	
¹⁶⁹	<i>A couple of days later Bajnai (prime minister in 2009–10) announced his return to politics by establishing Together 2014, an umbrella organisation (like the Olive Tree in Italy) aiming at uniting the left-wing opposition.</i>	Néhány nappal később Bajnai (2009-2010 közötti miniszterelnök) bejelentette visszatérését a politikába és (az olaszországi Olajfához hasonlóan) létrehozta az Együtt 2014 nevezetű ernyőszervezetet, amelynek deklarált célja a baloldali politikai ellenzék egyesítése volt.	
¹⁷⁰	<i>The Milla and the Solidarity Movement joined the new initiation, however, LMP refused to participate in it, resulting in a split in the party: the pro-cooperation wing left it and established the Dialogue for Hungary and started cooperating with the Together.</i>	Miközben a Milla és a Szolidaritás Mozgalom csatlakozott az új kezdeményezéshez, addig az LMP elutasította az együttműködésben történő részvételt, ami pártszakadáshoz vezetett: a baloldali kooperációt támogató tagok kiváltak a pártból és létrehozták a Párbeszéd Magyarországot, mely alapítását követően megkezdte együttműködését az Együtt-tel.	
¹⁷¹	<i>Bajnai himself established the Homeland and Progress Foundation after the 2010 elections to present policy alternatives of the actions of the right-wing government.</i>	A 2010-es választásokat követően Bajnai létrehozta a Haza és Haladás nevezetű alapítványt, azzal a céllal, hogy közpolitikai alternatívát nyújtson a jobboldali kormány intézkedéseivel szemben.	A policy szakmai kifejezés, jelentése szakpolitika, közpolitika. (Akadémiai Kiadó, Forrás: https://www.szotar.net/mind/policy/)
¹⁷²	<i>Along the Milla and the foundation of Bajnai, the third important civil organisation of Together was the Solidarity Movement of Péter Kónya.</i>	A Milla és Bajnai alapítványa mellett az Együtt harmadik jelentős civil szervezete a Kónya Péter-féle Szolidaritás Mozgalom volt.	
¹⁷³	<i>As a result of the cooperation of these three CSOs, the Together 2014 was born and became a political party in early 2013.</i>	A három civil szervezet együttműködésének eredményeként megszületett az Együtt 2014, és a szervezet 2013 elején politikai párttá fejlődött.	

ID	English	Hungarian	Comment
<u>174</u>	<i>The new party had three co-chairpersons: along with Kónya and Juhász, Viktor Szigetvári (former chief of staff of Bajnai) was the third on behalf of the Home and Progress Foundation.</i>	Az új párt három társelnökkel rendelkezett: Kónyán és Juháson túl a Haza és a Haladás Alapítvány képviselőjében Szigetvári Viktor (Bajnai korábbi kabinetfőnöke) volt a harmadik vezető.	
<u>175</u>	<i>Although at the time of its foundation, Together was a relatively popular party among the Hungarian voters.</i>	Az alapítást követő időszakban az Együtt viszonylag népszerű párt volt a szavazók körében.	
<u>176</u>	<i>In December 2012, Medián polled the party at 16% just behind the Socialist Party (19%) and Jobbik (18%) (HVG, 2012).</i>	A Medián 2012 decemberében 16%-os támogatottságon mérte a pártot, kicsivel lemaradva a Szocialista Párt (19%) és a Jobbik (18%) mögött (HVG, 2012).	
<u>177</u>	<i>On the other hand, the data also shows that most of the voters of the new party came from other left-wing parties.</i>	Továbbá a mérések alapján megállapítható, hogy az új párt szavazóinak többsége a többi baloldali pártból származott.	
<u>178</u>	<i>Even though the polls showed a relative success of the party, their attempt to unite the left behind Bajnai was almost totally unsuccessful.</i>	Annak ellenére, hogy a közvélemény-kutatások a párt viszonylagos sikerét jelezték, a Bajnai mögött felálló baloldali ellenzéki összefogás szinte teljesen kudarcba fulladt.	
<u>179</u>	<i>They were unable to cooperate with LMP because of its anti-establishment profile, while at the end of the negotiations with the Socialist Party, Attila Mesterházy, then-leader of MSZP became the joint candidate for premiership.</i>	Nem tudtak együttműködési pontot találni az LMP-vel annak rendszerellenessége miatt, miközben a Szocialista Párttal történő tárgyalások eredményeként Mesterházy Attila, az MSZP akkori vezetője lett az ellenzék közös miniszterelnökjelöltje.	
<u>180</u>	<i>Moreover, ahead of the 2014 parliamentary elections, Gyurcsány's Democratic Coalition also joined the Unity opposition alliance (Lakner, 2017: 161).</i>	Ráadásul a 2014-es parlamenti választásokat megelőzően a Gyurcsány-féle Demokratikus Koalíció is csatlakozott az ellenzéki szövetséghez, az Összefogáshoz (Lakner, 2017: 161).	

ID	English	Hungarian	Comment
<u>181</u>	<i>By 2014, the new left-wing alliance failed to significantly enhance the voter base of the left from the level of 2010 [1]{Table 1}{2}, however, the opposition became extremely fragmented.</i>	2014-re az új baloldali koalíciónak nem csak nem sikerült jelentős mértékben növelnie a baloldal 2010-es szavazóbázisát [1]{1. táblázat}{2}, de az ellenzék még a korábbiaknál is töredezettebbé vált.	
<u>182</u>	<i>As a consequence of the disillusioning electoral result, Together won only 3 seats in the National Assembly:</i>	A kiábrándító választási eredmény következtében az Együtt csupán 3 mandátumot nyert az Országgyűlésben:	
<u>183</u>	<i>Bajnai, who was soon replaced by Zsuzsanna Szelényi, Péter Juhász and Péter Kónya.</i>	Bajnai, akinek mandátumát rövid időn belül Szelényi Zsuzsanna vette át, Juhász Péter, valamint Kónya Péter személyében.	
<u>184</u>	<i>Bajnai retired from politics and soon Szigetvári became the only leader of the party which almost disappeared from the political scene by 2018.</i>	Bajnai visszavonult a politikából és rövid időn belül Szigetvári vált a párt egyetlen politikai vezetőjévé, amely 2018-ra szinte teljesen eltűnt a politikai palettáról.	
<u>185</u>	<i>Referendum initiatives</i>	Népszavazási kezdeményezések	
<u>186</u>	<i>During the 2014–18 parliamentary term, the CSOs more or less engaged to the left rather focused on initiating referenda against certain actions of the government, though there was a series of huge demonstrations against the planned introduction of internet tax in the autumn of 2014 as well.</i>	Bár 2014 őszén az internetadó bevezetése ellen jelentős tüntetést szerveztek, a 2014-2018-as parlamenti ciklus során a civil szervezetek többé-kevésbé olyan baloldali elköteleződésű szervezetek voltak, amelyek a kormány bizonyos intézkedései szemben kezdeményeztek népszavazásokat.	
<u>187</u>	<i>In 2015, the government launched the compulsory close of supermarkets on Sundays.</i>	2015-ben a kormány bevezette a szupermarketek kötelező vasárnapi zárva tartását.	

ID	English	Hungarian	Comment
<u>188</u>	<i>After several failed attempts, at the end of 2015 the National Electoral Committee gave its consent to collect signatures in order to initiate a referendum over the issue, however, in April 2016, the parliament withdrew the act, so the initiative became pointless (HVG, 2016).</i>	Számtalan sikertelen kísérletet követően 2015 végén az Országgyűlés Választási Bizottsága (OVB) hozzájárult ahhoz, hogy kérdés kapcsán népszavazást kezdeményezzenek, azonban 2016 áprilisában a parlament visszavonta a törvényt, mely alapján a politikai kezdeményezés okafogyottá vált (HVG, 2016).	
<u>189</u>	<i>The second initiation was the “NOLimpia”, i.e. the opposition of hosting Summer Olympic Games in Budapest.</i>	Az ezt követő második kezdeményezés a 'NOLimpia', amely a budapesti nyári olimpiai játékok megrendezése elleni tiltakozásról szólt.	
<u>190</u>	<i>In January 2017, the Momentum Movement started collecting signatures in order to force the government to withdraw its application for hosting the 2024 Summer Olympic Games in Budapest.</i>	2017 januárjában a Momentum Mozgalom aláírásgyűjtésbe kezdett azért, hogy a kormány vonja vissza a 2024-es nyári olimpiai játékok budapesti megrendezésére benyújtott pályázatát.	
<u>191</u>	<i>The campaign was also supported by three parties: Together, LMP and Dialogue.</i>	A Momentum kampányát további három párt is támogatta: az Együtt, az LMP és a Párbeszéd.	
<u>192</u>	<i>Due to the success of the initiation (they collected 266,000 signatures instead of the necessary 138,000 by the mid of February), the government withdrew its application (HVG, 2017), while the movement became a political party in March aiming at replacing the existing and unsuccessful opposition of the Orbán regime.</i>	A kezdeményezés sikerének köszönhetően - amely során február közepére a szükséges 138 ezer helyett 266 ezer támogatói aláírást gyűjtöttek össze - a kormány visszavonta a pályázatát (HVG, 2017). Ezzel párhuzamosan, a Momentum az Orbán-rezsim sikertelen ellenzékének leváltása érdekében márciusban politikai párttá vált.	
<u>193</u>	<i>In that sense, the Momentum Movement – similarly to LMP – wanted to replace the old elite of the opposition as well.</i>	Ennek értelmében a Momentum Mozgalom - hasonlóan az LMP-hez leakarta cserélni a baloldali ellenzék korábbi politikai elitjét.	
<u>194</u>	<i>However, the newly-born party was unable to gain enough votes to enter the Parliament in the 2018 elections, though later it successfully broadened its popular support.</i>	Azonban a 2018-as választások során az új párt nem tudott elegendő szavazatot szerezni a parlamenti bejutáshoz, bár támogatottsága később jelentős mértékben növekedett.	

ID	English	Hungarian	Comment
<u>195</u>	<i>Primaries Ahead of the 2022 Parliamentary Elections</i>	Előválasztások a 2022-es parlamenti választásokat megelőzően	
<u>196</u>	<i>In the run-up of the 2018 elections, the Common Country Movement (KOM) led by radical left-wing political activist Márton Gulyás aimed at helping the coordination of nominating only one joint candidate of the opposition parties in single-member districts.</i>	A 2018-as választásokhoz közeledve a radikális baloldali politikai aktivista, Gulyás Márton által vezetett Közös Országos Mozgalom (KOM) koordinációs tevékenységet látott el az ellenzéki pártok egyeztetése során, aminek célja egy közös jelölt indítása volt az egyes egyéni választókerületekben.	
<u>197</u>	<i>However, parties required the stand candidates at least 27 SMDs in 9 counties and in the capital to have a national list, and all the opposition parties (except for the joint list of the Socialist Party and the Dialogue which has never ran independently in an election) decided to nominate their own party list.</i>	A pártoknak 9 megyében és a fővárosban legalább 27 egyéni választókerületben lett volna szükséges jelöltet állítaniuk a közös országos lista érdekében, azonban az ellenzéki pártok – kivéve a Szocialista pártot és a Párbeszédet, az utóbbi önállóan még sosem indult választáson – úgy döntöttek, hogy saját pártlistát állítanak.	
<u>198</u>	<i>It made impossible to stand only one opposition candidate in SMDs, nonetheless, KOM called for mutual withdraw of opposition candidates and helped the voters to choose the candidate with the most chance to win against the nominee of Fidesz by conducting polls in various constituencies (Tóka–Popescu, 2021: 670).</i>	Ezáltal az egyéni választókerületekben nem tudtak közös ellenzéki jelöltet állítani. A KOM az ellenzéki jelöltek kölcsönös visszaléptetésére szólította fel az ellenzéki pártokat, bizonyos választókerületekben pedig közvélemény-kutatásokat végeztek arról, hogy melyik jelölt tűnik a leginkább esélyesnek a Fidesz jelöltjével szemben (Tóka–Popescu, 2021: 670).	
<u>199</u>	<i>The Momentum accepted to cooperate and in the last minute, also some nominees of LMP withdrew in favour of other opposition candidates, however, Jobbik refused to take part in this process.</i>	Az utolsó pillanatban a Momentum beleegyezett az együttműködésbe, valamint az LMP is visszavonta néhány jelöltjét más ellenzéki jelöltek javára, azonban a Jobbik teljes mértékben elutasította az együttműködés ezen formáját.	

ID	English	Hungarian	Comment
<u>200</u>	<i>The third consecutive electoral defeat of the left-wing and liberal parties forced them to change their strategy, join their forces and organise primaries to let the voters decide over the candidates of the opposition.</i>	A harmadik kétharmados választási vereség arra kényszerítette a baloldali és liberális pártokat, hogy változtassanak politikai stratégiájukon: egyesítsék erőiket és szervezzenek egy előválasztást, ahol maguk a választók hozhatnak döntést az ellenzék jelöltjeiről.	
<u>201</u>	<i>This new strategy was tried before the 2019 local elections, when aHang (theVoice, a CSO) organised the primary to choose the nominee who runs for the position of mayor of Budapest.</i>	Az új stratégiát már az országos választást megelőzően is alkalmazták, amikor is az aHang (theVoice, szintén civil szervezet) előválasztást szervezett a 2019-es főpolgármesteri posztért induló ellenzéki jelöltek között.	A 'major of Budapest' kifejezése szó szerinti fordítása 'Budapest polgármestere'. A magyarra történő fordítás során logikusnak tűnik a 'főpolgármester' kifejezés alkalmazása, hiszen a kifejezés magánba hordozza azt az információt, hogy Budapest polgármesteréről van szó.
<u>202</u>	<i>In the pre-primary, Gergely Karácsony, then co-chairman of the Dialogue and Csaba Horváth, nominee of the Socialist Party competed to gain the nomination of MSZP and Dialogue.</i>	Az előválasztáson a Párbeszéd akkori társelnöke Karácsony Gergely és a szocialista párt jelöltje Horváth Csaba versengett a főpolgármesteri tisztségért.	
<u>203</u>	<i>Karácsony won against Horváth with an extraordinary margin (Index, 2019a).</i>	Karácsony jelentős fölényrel győzött a szocialista jelölttel szemben (Index, 2019a).	
<u>204</u>	<i>Three candidates were able to participate in the primaries.</i>	Az előválasztáson három jelölt tudott részt venni.	
<u>205</u>	<i>On behalf of MSZP and Dialogue, Karácsony ran for the position.</i>	Az MSZP és a Párbeszéd képviselőjeként Karácsony Gergely indult.	
<u>206</u>	<i>The Democratic Coalition nominated Olga Kálmán former TV presenter, while the Momentum Movement backed Gábor Kerpel-Fronius.</i>	Ezen kívül a Demokratikus Koalíció egy korábbi televíziós bemondót, Kálmán Olgát jelöltette, miközben Kerpel-Fronius Gábor a Momentum támogatását élvezhette.	
<u>207</u>	<i>Karácsony won the primaries with 33,000 votes, while Kálmán got 25,000 and Kerpel-Fronius less than 10,000 (Index, 2019b).</i>	Az előválasztást Karácsony 33 ezer szavazattal nyerte meg, miközben Kálmán 25 ezer, Kerpel-Fronius pedig kevesebb mint 10 ezer szavazatot szerzett (Index, 2019b).	

ID	English	Hungarian	Comment
<u>208</u>	<i>Hence, Karácsony was the joint candidate of the above-mentioned parties for the position of the mayor of the capital, and in October he won against incumbent István Tarlós of Fidesz.</i>	A nyertes Karácsony az említett pártok közös jelöltjeként indult a főpolgármesteri posztért az októberi választáson, amelyet el is nyert a fideszes jelölttel, Tarlós Istvánnal szemben.	
<u>209</u>	<i>The result of the local elections can be understood in at least two ways.</i>	Az önkormányzati választások eredményei legalább kétféleképpen értelmezhetőek.	
<u>210</u>	<i>First, the concept of the united opposition and the primary itself was a success, as the chosen candidate won against the incumbent mayor.</i>	Először is az egységes ellenzéki összefogás és maga az előválasztás sikeresnek bizonyult, hiszen a közösen megválasztott jelölt letudta győzni a regnáló főpolgármestert.	
<u>211</u>	<i>On the other hand, Budapest has always been a stronghold for left-wing and liberal forces, and the chances of the opposition was reinforced by the Borkai scandal^{[1]4}{2}, so the results were not surprising.</i>	Más részről azonban nem szabad figyelmen kívül hagyni annak tényét sem, hogy Budapest mindig is erős fellegetvára volt a magyarországi baloldali, liberális erőknek. Ezért a választás eredménye nem számít akkora meglepetésnek, különösen a Borkai-botrányt követően ^{[1]4} {2}, amely tovább erősítette az ellenzéki jelölt esélyeit.	
<u>212</u>	<i>The opposition parties accepted the first interpretation and started negotiating on the form of a united opposition.</i>	Az ellenzéki pártok levonva a tanulságokat tárgyalásokba kezdtek egy egységes ellenzéki formáció kialakítása céljából.	
<u>213</u>	<i>In December of 2020, the Parliament voted for changing the rules of the nomination of a national list in the electoral law.</i>	2020 decemberében a parlament megszavazta a választási törvény országos lista jelöltállítására vonatkozó szabályainak módosítását.	
<u>214</u>	<i>From then on, parties have needed to stand candidates in at least 71 constituencies (out of the 106) in 14 counties (out of the 19) and in Budapest to have a national party list.</i>	Ettől kezdve az országos pártlista állításához a pártoknak legalább 71 választókerületben (a 106-ból), 14 megyében (a 19-ből) és a fővárosban, Budapesten szükséges jelöltet állítaniuk.	

ID	English	Hungarian	Comment
<u>215</u>	<i>It meant that coordinated nomination of various parties became impossible in SMDs, and the opposition parties needed to form a joint list (they were moving towards a joint list anyway), so the cooperation in the elections became a necessity (Tóka–Popescu, 2021: 670).</i>	A módosítás ellehetetlenítette a pártok jelöltjei közötti koordinációt az egyéni választókerületekben, és szükségessé vált az ellenzéki pártok választásokon történő együttműködése és közös listaállítás (amúgyis ebbe az irányba haladtak) (Tóka–Popescu, 2021: 670).	
<u>216</u>	<i>At the end of 2020, six parties declared their intention to run together: the Democratic Coalition, the Hungarian Socialist Party, the Politics Can Be Different, the Dialogue, the Momentum Movement and the formerly radical right-wing Movement for a Better Hungary.</i>	2020 végén hat párt jelentette be közös listaállítását: a Demokratikus Koalíció, a Magyar Szocialista Párt, a Lehet Más a Politika, a Párbeszéd, a Momentum Mozgalom, valamint a korábban jobboldali, radikális Jobbik Magyarországért Mozgalom.	
<u>217</u>	<i>They agreed to select the joint candidate for the premiership and the candidates in the single-member constituencies in primaries in the autumn of 2021.</i>	A pártok abban állapodtak meg, hogy közös miniszterelnök-jelöltet és közös egyéni választókerületi jelölteket választanak, akikről a 2021 őszén megtartott előválasztásokon döntenek.	
<u>218</u>	<i>Once again, aHang ensured the technical infrastructure of the primaries (Tóka–Popescu, 2021: 674).</i>	Az előválasztások technikai infrastruktúráját ismét az aHang biztosította (Tóka–Popescu, 2021: 674).	
<u>219</u>	<i>Five nominees run for the candidacy for premiership.</i>	Az előválasztáson öt jelölt indult a miniszterelnök-jelölti tisztségért.	
<u>220</u>	<i>Karácsony who has been mayor of Budapest was supported by his own party (Dialogue), the Socialist Party and the LMP.</i>	Az egyik jelölt maga Karácsony Gergely, Budapest főpolgármestere volt, aki saját pártján túl (Párbeszéd) a Szocialista Párt és az LMP támogatottságát is maga mögött tudhatta.	

ID	English	Hungarian	Comment
<u>221</u>	<i>Klára Dobrev, an MEP of DK and wife of party leader Ferenc Gyurcsány was backed by the tiny Hungarian Liberal Party along her own one.</i>	Dobrev Klára, a DK európai parlamenti képviselője, aki egyúttal a párt vezetőjének, Gyurcsány Ferencnek a felesége, a DK-n kívül csupán az alacsony támogatottsággal rendelkező Magyar Liberális Párt bizalmát élvezhette.	
<u>222</u>	<i>Jobbik and Momentum nominated their own leaders, Péter Jakab and András Fekete-Győr respectively.</i>	Ezzel párhuzamosan, a Jobbik és a Momentum saját pártvezetőiket jelöltették Jakab Péter és Fekete-Győr András személyében.	
<u>223</u>	<i>The fifth candidate was Péter Márki-Zay, mayor of Hódmezővásárhely and leader of the Everyone's Hungary Movement (MMM).</i>	Az ötödik jelölt Hódmezővásárhely polgármestere, Márki-Zay Péter volt, aki egyúttal a Mindenki Magyarországa Mozgalom (MMM) vezetője is volt.	
<u>224</u>	<i>[1]Table 2{2} shows the results if this primary.</i>	Az előválasztás eredményét a [1]2. táblázat{2} tartalmazza.	
<u>225</u>	<i>In the second round, Momentum and Karácsony who became runner-up in the first round, supported Márki-Zay in the second one.</i>	Az első fordulóban kieső Momentum és Karácsony Gergely a második fordulóban Márki-Zayt támogatta.	
<u>226</u>	<i>Table 2.</i>	<i>2. táblázat</i>	
<u>227</u>	<i>Results of the opposition primaries for the joint candidate of premiership</i>	<i>Az ellenzéki miniszterelnök-jelölt előválasztásának eredményei</i>	
<u>228</u>	Candidate	Jelölt	
<u>229</u>	Supporting parties	Támogató pártok	
<u>230</u>	1^{[1]st}{2} round	Első forduló	
<u>231</u>	2^{[1]nd}{2} round	Második forduló	
<u>232</u>	Votes	Szavazatok	
<u>233</u>	%	%	
<u>234</u>	Votes	Szavazatok	
<u>235</u>	%	%	
<u>236</u>	<i>Klára Dobrev</i>	Dobrev Klára	
<u>237</u>	<i>DK, Liberals</i>	DK, Liberálisok	
<u>238</u>	<i>216,248</i>	216 248	

ID	English	Hungarian	Comment
<u>239</u>	34.84	34,84	
<u>240</u>	283,677	283 677	
<u>241</u>	43.29	43,29	
<u>242</u>	Gergely Karácsony	Karácsony Gergely	
<u>243</u>	Dialogue, MSZP, {MQ}LMP	Párbeszéd, MSZP, {MQ}LMP	
<u>244</u>	169,434	169 434	
<u>245</u>	27.30	27,30	
<u>246</u>	withdrew	Visszalépett	
<u>247</u>	–	–	
<u>248</u>	Péter Márki-Zay	Márki-Zay Péter	
<u>249</u>	– (MMM)	– (MMM)	
<u>250</u>	126,628	126 628	
<u>251</u>	20.40	20,40	
<u>252</u>	371,560	371 560	
<u>253</u>	56.71	56,71	
<u>254</u>	Péter Jakab	Jakab Péter	
<u>255</u>	Jobbik	Jobbik	
<u>256</u>	87,378	87 378	
<u>257</u>	14.08	14,08	
<u>258</u>	DNQ	Nem jutott tovább	
<u>259</u>	–	–	
<u>260</u>	András Fekete-Győr	Fekete-Győr András	
<u>261</u>	Momentum	Momentum	
<u>262</u>	21,050	21 050	
<u>263</u>	3.39	3,39	
<u>264</u>	DNQ	Nem jutott tovább	
<u>265</u>	–	–	
<u>266</u>	Source:	Forrás:	
<u>267</u>	Előválasztás, 2021	Előválasztás, 2021	
<u>268</u>	There are three main consequences of the primaries.	Az előválasztás három következménnyel járt.	

ID	English	Hungarian	Comment
<u>269</u>	<i>Márki-Zay ran on an antigovernment but also an anti-opposition platform, i.e. his aim was also to change the leading figures of the opposition.</i>	Annak ellenére, hogy Márki-Zay Péter kormányellenes kampányt folytatott, ezzel párhuzamosan egyfajta ellenzékelles platformot is létrehozott – lásd az ellenzék vezetőinek leváltását célzó ígéreteit.	
<u>270</u>	<i>His victory means that some voters of the opposition were dissatisfied also with the opposition parties.</i>	Az előválasztáson történő győzelme azt jelzi, hogy az ellenzéki szavazók egy része magukból az ellenzéki pártokból is kiábrándultak.	
<u>271</u>	<i>Secondly, Jobbik and Momentum lost voters because of the poor performance of their leaders.</i>	Továbbá a Jobbik és a Momentum, vezetőik gyenge teljesítménye miatt, jelentős mértékben veszítettek támogatottságukból.	
<u>272</u>	<i>And thirdly, Democratic Coalition is the only party in the united opposition which has a nationwide stable network of local party organisation and committed voters, which is too small to rule the opposition but too big to disregard the party (Dúró, 2022a: 121).</i>	Végezetül, a Demokratikus Koalíció, amely az egyetlen olyan párt az egyesült ellenzékben, amelyik országos szinten stabil helyi pártszervezeti hálózattal és elkötelezett szavazótáborral rendelkezik, túl kicsinek tűnt az egész ellenzék vezetéséhez, ugyanakkor túl nagygyá is vált ahhoz, hogy figyelmen kívül lehessen hagyni (Dúró, 2022a: 121).	
<u>273</u>	<i>Moreover, it seems that Dobrev was able to gain votes from Jobbik voters in the second round, which cannot be surprising, as Gábor Vona, former leader of the party published an article on the possible deal between Jakab and Dobrev (Ibid. 122).</i>	Ráadásul úgy tűnik, hogy a második fordulóban Dobrev szavazatokat tudott szerezni a Jobbiktól, ami azért nem okozhatott nagy meglepetést mert a párt korábbi vezetője Vona Gábor egy cikket közölt Jakab és Dobrev esetleges szövetségéről (u.o. 122).	
<u>274</u>	<i>As far as the candidates in single-member districts are concerned, the pure competition was overshadowed by two factors.</i>	Ami az egyéni választókerületek jelöltjeit illeti, a tiszta versenyt két tényező árnyékolta be.	
<u>275</u>	<i>First, every nominee needed to choose a parliamentary group out of the six parties which intended to join in the case of her/his election.</i>	Először is, minden jelöltnek választania kellett egy parlamenti frakciót a hat ellenzéki párt közül, amelyhez megválasztása esetén csatlakoznia kellett volna.	

ID	English	Hungarian	Comment
<u>276</u>	<i>It made impossible to run on a civil basis.</i>	Ez lényegében ellehetetlenítette a civil alapokon álló kezdeményezést.	
<u>277</u>	<i>Secondly, in several constituencies, parties made pacts and deals to support each other's candidates.</i>	Másodsorban, számos egyéni választókerületben a pártok paktumokat és megállapodásokat kötöttek egymás jelöltjeinek a támogatásáról.	
<u>278</u>	<i>This latter factor limited the number of SMDs in which real competition could have been established.</i>	Utóbbi korlátozta az egyéni választókerületi jelöltek számát, ami viszont valódi versenyhez vezetett volna.	
<u>279</u>	<i>For example, the Democratic Coalition supported 14 out of the 34 candidates of Jobbik, while Jobbik backed 16 nominees of DK (Dúró, 2022a: 123).</i>	Például a Demokratikus Koalíció a Jobbik 34 jelöltje közül 14-et támogatott, miközben a Jobbik 16 DK-s jelölt esetében viszonozta a támogatást (Dúró, 2022a: 123).	
<u>280</u>	<i>As [1]Table 3{2} shows, the real winner of the primaries was the party of Gyurcsány (DK) which won the most SMDs and earned the support of the other opposition parties in these constituencies.</i>	Ahogy a [1]3. táblázat{2} is mutatja, az előválasztás valódi nyertesei Gyurcsányék (DK) voltak, hiszen az egyéni választókerületek többségét nem csak megnyerték, de ezzel párhuzamosan a többi ellenzéki párt támogatását is megszerezték.	
<u>281</u>	<i>However, also the Dialogue was successful in the sense that the party's candidates won in 7 constituencies, however, 5 out of them was considered secure seats for the opposition.</i>	Azonban a Párbeszéd számára is sikeres volt az előválasztás, hiszen a párt jelöltjei 7 választókerületben nyertek, amelyek közül 5 biztos helyet jelentett az ellenzék számára.	
<u>282</u>	<i>Although Márki-Zay aimed at establishing a seventh political group, six parties obstructed his initiation.</i>	Annak ellenére, hogy Márki-Zay egy hetedik politikai csoport létrehozását tűzte ki célul, a hat ellenzéki párt megakadályozta az új pólus létrejöttét.	
<u>283</u>	<i>Table 3.</i>	<i>3. táblázat</i>	
<u>284</u>	<i>Party affiliation of the winners of primaries in the 106 SMDs and their number in 'winnable' constituencies.</i>	<i>Az előválasztás győztesei párthovatartozás alapján, mind a 106 egyéni választókerületi körzetben, valamint a „megnyerhető” választókerületek száma</i>	

ID	English	Hungarian	Comment
285	Party	Párt	
286	No. of candidates	Jelöltek száma	
287	No. of candidates in winnable SMDs	Jelöltek száma a megnyerhető egyéni választókerületekben	
288	No. of winning candidates in 2022 in SMDs	Győztes egyéni választókerületek száma a 2022-es választásokon	
289	<i>DK</i>	DK	
290	32	32	
291	15	15	
292	5	5	
293	<i>Jobbik</i>	Jobbik	
294	29	29	
295	13	13	
296	0	0	
297	<i>MSZP</i>	MSZP	
298	18	18	
299	9	9	
300	5	5	
301	<i>Momentum</i>	Momentum	
302	15	15	
303	8	8	
304	5	5	
305	<i>Dialogue</i>	Párbeszéd	
306	7	7	
307	5	5	
308	3	3	
309	<i>LMP</i>	LMP	
310	5	5	
311	2	2	
312	1	1	
313	<i>Source:</i>	<i>Forrás:</i>	

ID	English	Hungarian	Comment
314	<i>Dúró, 2022a:</i>	Dúró, 2022a:	
315	123	123	
316	<i>The victory of Márki-Zay raises the question of the status of his political movement, Everyone's Hungary Movement, as he can be considered a civil candidate, while MMM was established to represent the civils in the unite opposition.</i>	Márki-Zay győzelme felveti a kérdést politikai mozgalmának, a Mindenki Magyarországa Mozgalomnak a státuszát illetően, hiszen ő maga civil jelöltnek tekinthető, azonban az MMM a civilek képviseletének céljából az ellenzéki összefogás keretén belül jött létre.	
317	<i>As choosing one political group was obligatory for the candidates in the primaries, a "civil" political group was unimaginable.</i>	Mivel az előválasztáson a jelölteknek kötelező volt egy már létező politikai csoport közül választaniuk, egy „polgári” politikai csoport győzelme elképzelhetetlennek tűnt.	
318	<i>However, some "civil" (i.e. non-partisan) candidates ran successfully during the primaries, such as Márki-Zay himself in the Hódmezővásárhely district where he later lost to incumbent Fidesz politician János Lázár in the 2022 elections or András Jámbor, former chief editor of Mércé (a radical left-wing news site), and founder and leader of Spark Movement (Szikra Mozgalom) who won in his constituency based on the 8^{[1]th}{2} district of Budapest and joined the Dialogue parliamentary group.</i>	Azonban néhány „civil” (értsd: pártfüggetlen) jelölt sikeresen vett részt az előválasztáson, úgy mint Márki-Zay Péter, aki a hódmezővásárhelyi választókörzetben volt jelölt, majd később veszített a hivatalban lévő fideszes politikussal, Lázár Jánossal szemben a 2022-es választásokon. Ugyanakkor Jámbor András, a Mércé (egy radikális baloldali híroldal) korábbi főszerkesztője, és a Szikra Mozgalom alapítója és vezetője, megnyerte a választást a 8. kerületi választókörzetben Budapesten és csatlakozott a Párbeszéd parlamenti frakciójához.	
319	<i>However, MMM remained unrepresented in the parliament, as Márki-Zay resigned from his seat gained in the party list, after the electoral defeat of the united opposition.</i>	A választás eredményeként az MMM továbbra sem tudott parlamenti képviseletet szerezni, hiszen Márki-Zay az ellenzéki összefogás kudarcát követően lemondott a pártlistán szerzett mandátumáról.	

ID	English	Hungarian	Comment
<u>320</u>	<i>Hence, in theory the primaries offered the chance to change some politicians of the opposition to other ones with civil background, however, due to the deals among the parties and the obligatory party affiliation mostly helped the locally embedded party candidates against the newcomers.</i>	Annak ellenére, hogy az előválasztás elméletileg lehetőséget kívánt biztosítani arra, hogy az ellenzéki politikusok egy részét újonnan érkező, civil háttérrel rendelkező politikusokra cseréljék le, a pártok közötti alkuk, valamint a kötelező pártválasztás hátráltatta az újonnan érkezők megválasztását, elősegítve a pártokba beágyazott helyi jelöltek sikerét.	
<u>321</u>	<i>Moreover, parties did not ensure too much seats for civils in the national list of the united opposition.</i>	Ráadásul a pártok nem biztosítottak túl sok helyet az összefogás országos listáján a civil jelöltek részére.	
<u>322</u>	<i>Following the electoral defeat of the opposition, Márki-Zay declared his intention to establish a “party of civils” by transforming the Everyone’s Hungary Movement (Telex, 2022).</i>	Az ellenzéki összefogás választási kudarcát követően Márki-Zay kijelentette, hogy a Mindenki Magyarország Mozgalmat „a civilek pártjává” kívánják alakítani (Telex, 2022).	
<u>323</u>	<i>However, the presidium of MMM did not support this idea (HVG, 2022), so Márki-Zay needed to establish a new party under the name of Everyone’s Hungary People’s Party (MMN).</i>	Azonban az MMM elnöksége nem támogatta a párttá alakulás koncepcióját (HVG, 2022), ezért Márki-Zay új pártot hozott létre Mindenki Magyarországa Néppárt (MMN) néven.	
<u>324</u>	<i>According to an opinion poll carried out by Medián, one year after the elections, MMN did not have the support to gain seats in the parliament in opinion polls, nor some other parties of the united opposition (e.g., MSZP, Dialogue or LMP) (HVG, 2023).</i>	Egy évvel a választásokat követően, a Medián által végzett közvélemény-kutatások alapján, hasonlóan az ellenzéki összefogás néhány pártjához (például: MSZP, Párbeszéd, LMP) az MMN nem rendelkezett elegendő támogatottsággal a parlamenti küszöb eléréséhez (HVG, 2023).	
<u>325</u>	<i>Conclusions</i>	Következtetések	

ID	English	Hungarian	Comment
326	<i>The most important conclusion of the above-mentioned dates and processes that if a CSO aims at being involved into politics, it is almost necessary to transform itself to a political party, otherwise it remains marginal, as in Hungary, political parties have not really got alternatives in political representation at the national level.</i>	A fent említett eseményekkel és folyamatokkal kapcsolatos legfontosabb következtetés, hogy ha egy civil szervezet politikai szerepvállalásra törekszik, akkor annak szükségszerű következménye a politikai párttá történő átalakulása, különben marginális marad, hiszen Magyarországon a politikai pártoknak nincs országos szintű valódi alternatívájuk a politikai képviselő tekintetében.	
327	<i>It seems to be a contradiction, as trust in political parties have constantly been low, as well as their membership.</i>	Ez némileg ellentmondásosnak tűnik, hiszen a politikai pártokba vetett bizalom mindig csekély volt, akárcsak a párttagok létszáma.	
328	<i>Secondly, following the 2010 elections, the left fell into crisis, hence, some CSOs made efforts to replace the 'old' elite of the Socialist Party and later that of the political left, i.e. they tried to renew the left-wing and liberal side of the political landscape.</i>	A második fő észrevétel, hogy a 2010-es választásokat követően a politikai baloldal válságba süllyedt, és bizonyos civil szervezetek megpróbálták a Szocialista Párt „rég”i elitjét, később pedig a teljes baloldali politikai elit leváltani. Másszóval megpróbálták megújítani a politikai paletta baloldali, liberális térfelét.	
329	<i>First, former PM Bajnai announced his return in order to unite the left behind himself.</i>	Elsőként Bajnai Gordon, korábbi miniszterelnök jelentette be visszatérését a politikába, a baloldal újraegyesítése céljából.	
330	<i>His party (Together), however, failed to achieve the total collaboration of the left-wing opposition.</i>	Azonban pártja (Együtt) nem tudta a baloldali ellenzéki teljeskörű együttműködését kialakítani.	
331	<i>Moreover, his party did not become a real challenger of MSZP.</i>	Ráadásul az Együtt nem is vált valódi kihívójává a baloldalt korábban domináló MSZP-nek.	
332	<i>In 2017, the Momentum Movement made an attempt to replace the left-wing elite, nonetheless, it failed to even enter the Parliament in the 2018 elections.</i>	2017-ben a Momentum kísérelte meg a baloldali politikai elit leváltást, ugyanakkor a 2018-as parlamenti választásokon még mandátumot sem sikerült szereznie.	

ID	English	Hungarian	Comment
333	<i>The third real challenger of the 'old left' was Péter Márki-Zay, who surprisingly won the opposition primaries in 2021.</i>	A „régí baloldal” harmadik tényleges kihívója Márki-Zay Péter volt, aki nagy meglepetésre megnyerte a 2021-es ellenzéki előválasztást.	
334	<i>On the other hand, partly because of the rules of the primaries, he was unable to change the party candidates in SMDs, and he also performed rather poorly in the 2022 parliamentary election campaign.</i>	Ugyanakkor, részben az előválasztás szabályai miatt, nem tudta az egyéni választókerületekben lecserélni a pártok jelöltjeit civil jelöltekre, de a 2022-es parlamenti választási kampányban is meglehetősen gyengén szerepelt.	
335	<i>The strength of the old party structures is very well highlighted by the fact that the Democratic Coalition, a splinter party of MSZP replaced the Socialists as the most supported party in the opposition.</i>	A régi pártstruktúra erejét jól mutatja, hogy az MSZP-ből korábban kiváló Demokratikus Koalíció vált a legnagyobb támogatottságú ellenzéki párttá.	
336	<i>His long-time leader, former PM Gyurcsány successfully built a relatively strong party organisation and committed voter base, despite the fact that in 2011 he was forced to leave the Socialist Party and needed to start building a new party.</i>	Annak ellenére, hogy a pártot régóta vezető, Gyurcsány Ferencnek, aki 2011-ben kénytelen volt kilépni a Szocialista Pártból, egy viszonylag erős pártszervezettel és elkötelezett szavazóbázissal rendelkező politikai közösséget sikerült kialakítania.	
337	<i>Most attempts to renew the left aimed at getting rid of him, as he became one of the most unpopular politicians in Hungary in 2006 because of the announced austerity measures and of his rather infamous 'Őszöd' speech.</i>	A baloldal megújulására tett legtöbb kísérlet arra irányult, hogy megszabaduljanak Gyurcsánytól, hiszen a 2006-ban bejelentett megszorító intézkedések és a hírhedté vált őszödi beszéd miatt az egyik legnépszerűtlenebb politikussá vált Magyarországon.	
338	<i>Hence, if former CSOs' (now parties) goal was to replace the old elite, they failed and remained in a relative opposition position even within the benches of the opposition.</i>	Mindezek alapján, amikor a civil szervezetek (ma már pártok) megpróbálták leváltani a korábbi politikai elitet elbuktak és még az ellenzéki padosorokon belül is ellenzéki pozícióba kerültek.	

ID	English	Hungarian	Comment
339	<i>At local level, sometimes even the opposition parties create some kind of CSO to run in the elections as their cover organisation.</i>	Helyi szinten néha még maguk az ellenzéki pártok is létrehoztak valamilyen civil szervezetet, hogy egyfajta fedőszervezetként indulhassanak a választásokon.	
340	<i>Along these organisations, other local associations also exist.</i>	Ezen túlmenően a civil szervezetek más, helyi formái is megfigyelhetők.	
341	<i>Nevertheless, from the perspective of political science, they can rather be considered local parties than civil society organisations because their aim is to take the (local) political power.</i>	Mindazonáltal a politikatudomány szempontjából ezek a szervezetek inkább helyi pártokként kezelendők, mintsem civil szervezetekként, hiszen céljuk a (helyi) politikai hatalom megszerzése.	
342	<i>The role of CSOs has always been important in organising demonstrations (which is clearly a task of an interest organisation).</i>	A civil szervezetek szerepe mindig is releváns volt a demonstrációk megszervezésében (ami egyértelműen érdekképviselési szervhez köthető tevékenységnek is tekinthető).	
343	<i>Bibliography</i>	Bibliográfia	
344	<i>Notes</i>	Jegyzetek	
345	<i>About the demonstrations, see Mikecz (2020).</i>	A demonstrációról bővebben lásd: Mikecz (2020).	
346	<i>Although the Fidesz and the Christian Democratic People's Party (KDNP) are formally two separate parties, in practice, only the former one has relevant popular support, while KDNP functions as a quasi-platform of Fidesz (Balázs–Hajdú, 2017: 97).</i>	Bár a Fidesz és a Kereszténydemokrata Néppárt (KDNP) hivatalosan két különböző párt, a gyakorlatban csak az előbbi rendelkezik releváns támogatottsággal, a KDNP inkább csak a Fidesz kvázi platformjaként funkcionál (Balázs–Hajdú, 2017: 97).	
347	<i>For the renewal attempt of the party, see Lakner, 2017.</i>	A párt megújulására tett kísérleteiről bővebben lásd: Lakner (2017).	

ID	English	Hungarian	Comment
348	<i>Just a couple of days before the elections, a video was published on the internet which shows Borkai, the mayor of Győr (a big city in Western Hungary) who was an influential member of Fidesz, naked on a yacht in Croatia and making love with young women.</i>	A választásokat megelőzően néhány nappal egy olyan videó került nyilvánosságra az interneten, amelyen Győr (egy nagy nyugat-magyarországi város) polgármestere és a Fidesz korábbi befolyásos tagja, Borkai meztelenül látható, miközben Horvátországban fiatal lányokkal lépet szexuális kapcsolatba.	
349	<i>Borkai refused to withdraw, and the scandal hit the popularity of Fidesz.</i>	A közzétételt követően Borkai elutasította a választásoktól történő visszalépés lehetőségét, amely politikai botrányhoz vezetett, jelentősen csökkentve a Fidesz népszerűségét.	
350	<i>Photo/István Péter Németh</i>	A képet készítette: Németh István Péter.	
351	<i>[1][2][3][4]44[5][6][7][8][9][10] C{11}[12]ivil{13}[10] R{11}[12]eview {13}[7][19][9][10] S{11}[12]peCial{13}[10] {11}[12]iSSue{13}[10] 2023{11}</i>	<i>[1][2][3][4]44[5][6][7][8][9][10] C{11}[12]ivil{13}[10] R{11}[12]eview {13}[7][19][9][10] S{11}[12]peCial{13}[10] {11}[12]iSSue{13}[10] 2023{11}</i>	
352	<i>[1]C{2}[3]ivil{4}[1] R{2}[3]eview {4}[9][10]{11}[1] S{2}[3]peCial{4}[1] {2}[3]iSSue^{(4)[20] 2023} {21}[9][23]{11}[25][26][27][28]43{29}[30]</i>	<i>[1]C{2}[3]ivil{4}[1] R{2}[3]eview {4}[9][10]{11}[1] S{2}[3]peCial{4}[1] {2}[3]iSSue^{(4)[20] 2023} {21}[9][23]{11}[25][26][27][28]43{29}[30]</i>	
353	<i>[1]C{2}[3]ivil{4}[1] R{2}[3]eview {4}[9][10]{11}[1] S{2}[3]peCial{4}[1] {2}[3]iSSue^{(4)[20] 2023} {21}[9][23]{11}[25][26][27][28]43{29}[30]</i>	<i>[1]C{2}[3]ivil{4}[1] R{2}[3]eview {4}[9][10]{11}[1] S{2}[3]peCial{4}[1] {2}[3]iSSue^{(4)[20] 2023} {21}[9][23]{11}[25][26][27][28]43{29}[30]</i>	
354	<i>[1][2][3][4] P{5}[6]olitical{7}[4] P{5}[6]arties{7}[4] {5}[6]and{7}[4] c{5}[6]ivil{7}[4] s{5}[6]ociety{7}[4]:{5}</i>	<i>[1][2][3][4] P{5}[6]olitical{7}[4] P{5}[6]arties{7}[4] {5}[6]and{7}[4] c{5}[6]ivil{7}[4] s{5}[6]ociety{7}[4]:{5}</i>	
355	<i>[1][2][3][4]a{5}[6] C{7}[4]entral{5}[6] {7}[4]and{5}[6] e{7}[4]astern{5}[6] e{7}[4]uropean{5}[6] p{7}[4]erspeCtive{5}</i>	<i>[1][2][3][4]a{5}[6] C{7}[4]entral{5}[6] {7}[4]and{5}[6] e{7}[4]astern{5}[6] e{7}[4]uropean{5}[6] p{7}[4]erspeCtive{5}</i>	
356	<i>[1][2][3][4]a{5}[6] C{7}[4]entral{5}[6] {7}[4]and{5}[6] e{7}[4]astern{5}[6] e{7}[4]uropean{5}[6] p{7}[4]erspeCtive{5}</i>	<i>[1][2][3][4]a{5}[6] C{7}[4]entral{5}[6] {7}[4]and{5}[6] e{7}[4]astern{5}[6] e{7}[4]uropean{5}[6] p{7}[4]erspeCtive{5}</i>	

7 GÉP FORDÍTÁS ÉS UTÓSZERKESZTÉS

A gépi fordításhoz kiválasztott szövegrész az eredeti szöveg 325 – 342 szegmens közötti szakasza (Konklúzió).

ID	English	Gépi fordítás célnyelvre (DeepL)	Részleges utószerekasztés	Teljes utószerekasztés (memoQ)	Indoklás
325	Conclusions	Következtetések	Nem szükséges.	Következtetések	Nem igényel utószerekasztést.
326	The most important conclusion of the above-mentioned dates and processes that if a CSO aims at being involved into politics, it is almost necessary to transform itself to a political party, otherwise it remains marginal, as in Hungary, political parties have not really got alternatives in political representation at the national level.	A fent említett időpontok és folyamatok legfontosabb következtetése, hogy ha egy civil szervezet politikai szerepvállalásra törekszik, akkor szinte szükségszerű, hogy politikai párttá alakuljon át, különben marginális marad, hiszen Magyarországon a politikai pártoknak nem igazán van alternatívája a politikai képviseletben országos szinten.	Nem szükséges.	A fent említett eseményekkel és folyamatokkal kapcsolatos legfontosabb következtetés, hogy ha egy civil szervezet politikai szerepvállalásra törekszik, akkor annak szükségszerű következménye a politikai párttá történő átalakulása különben marginális marad hiszen Magyarországon a politikai pártoknak nincs országos szintű valódi alternatívájuk a politikai képviselet tekintetében.	A helyes terminust alkalmaztam, lexikai cserével, szövegszintű fordítás, a grammatikai kohézió céljából kötőszó (annak) került alkalmazásra. Mint az látható, a gépi fordítás alkalmasnak bizonyult az alapvető információk közlésére, átadására, azonban a nyelvi és szövegszintű fordításban hiányosságok figyelhetők meg. A gépi utófordítás ismeri fel a politológia tudomány szakmai regisztereit.

ID	English	Gépi fordítás célnyelvre (DeepL)	Részleges utószerkesztés	Teljes utószerkesztés (memoQ)	Indoklás
327	It seems to be a contradiction, as trust in political parties have constantly been low, as well as their membership.	Ez ellentmondásosnak tűnik, mivel a politikai pártokba vetett bizalom folyamatosan alacsony, akárcsak a pártok tagsága.	Nem szükséges.	Ez némileg ellentmondásosnak tűnik, hiszen a politikai pártokba vetett bizalom mindig csekély volt, akárcsak a párttagok létszáma.	Grammatikai kohézió (kötőszó: ez), stílus javítás (némileg, mindig csekély volt), tartalmi félrefordítás javítása. A gép a terminust szószerint fordította le, miközben a humán fordító a lexikai csere átváltási műveletét használta fel.
328	Secondly, following the 2010 elections, the left fell into crisis, hence, some CSOs made efforts to replace the 'old' elite of the Socialist Party and later that of the political left, i.e. they tried to renew the left-wing and liberal side of the political landscape.	Másodszor, a 2010-es választásokat követően a baloldal válságba került, ezért egyes civil szervezetek erőfeszítéseket tettek a Szocialista Párt, majd később a politikai baloldal „rég” elitjének leváltására, azaz megpróbálták megújítani a politikai paletta baloldali és liberális oldalát.	Nem szükséges.	A második fő észrevétel, hogy a 2010-es választásokat követően a politikai baloldal válságba süllyedt, és bizonyos civil szervezetek megpróbálták a Szocialista Párt „rég” elitjét, később pedig a teljes baloldali politikai elitet leváltani. Másszóval megpróbálták megújítani a politikai paletta baloldali, liberális térfelét.	Stílus javítása: politológiai regiszter, a gép nem ismeri a szakmai regisztert. A gépi fordítás tükörfordítást és átváltási műveleti (igésítés) hibát hajtott végre, ami miatt sérült a grammatikai kohézió, nem szövegszintű a fordítás.

ID	English	Gépi fordítás célnyelvre (DeepL)	Részleges utószerkesztés	Teljes utószerkesztés (memoQ)	Indoklás
329	First, former PM Bajnai announced his return in order to unite the left behind himself.	Először Bajnai volt miniszterelnök jelentette be visszatérését, hogy maga mögött egyesítse a baloldalt.	Nem szükséges.	Elsőként Bajnai Gordon, korábbi miniszterelnök jelentette be visszatérését a politikába, a baloldal újraegyesítése céljából.	Stílus javítás, terminusok helyes használata (explicitation), szórend megfelelő alkalmazása, valamint a megfelelő szakmai szóhasználat hiánya, A szövegszintű fordítás érdekében lexikai betoldást volt szükséges megvalósítani, mivel a gépnek nem rendelkezik kellő kulturális háttérismerettel (
330	His party (Together), however, failed to achieve the total collaboration of the left-wing opposition.	Pártjának (Együtt) azonban nem sikerült elérnie a baloldali ellenzék teljes együttműködését.	Nem szükséges.	Azonban pártja (Együtt) nem tudta a baloldali ellenzéki teljeskörű együttműködését kialakítani.	Megfelelő mondatrend használata, szövegszintű fordítás hiánya.
331	Moreover, his party did not become a real challenger of MSZP.	Ráadásul pártja nem vált az MSZP valódi kihívójává.	Nem szükséges.	Ráadásul az Együtt nem is vált valódi kihívójává a baloldalt korábban domináló MSZP-nek.	Terminus helyes használata (explicitation), ami a kulturális ismeretek hiányára vezethető vissza. Továbbá hiányzik a szövegszintű fordítás megvalósulása.

ID	English	Gépi fordítás célnyelvre (DeepL)	Részleges utószerkesztés	Teljes utószerkesztés (memoQ)	Indoklás
332	In 2017, the Momentum Movement made an attempt to replace the left-wing elite, nonetheless , it failed to even enter the Parliament in the 2018 elections .	2017-ben a Momentum Mozgalom kísérletet tett a baloldali elit leváltására , ennek ellenére a 2018-as választásokon még a parlamentbe sem jutott be.	Nem szükséges.	2017-ben a Momentum kísérelte meg a baloldali politikai elit leváltást , ugyanakkor a 2018-as parlamenti választásokon még mandátumot sem sikerült szereznie .	Átváltási művelet (passzív-aktív), grammatikai kohézió javítása, terminus helyes használata (explicitation), szakmai stílus javítása. Jelen szegmens a teljes utószerkesztés szintjén a gépi fordítás szintjén is maradhatna, azonban a szaknyelvi regiszter és a gördülékeny fordítás megvalósítása céljából módosítást eszközöltem. A módosítás által a szöveg jobban képes az eredeti, szövegszintű tartalom kifejtésére (a Momentum nem kizárólagos kihívója volt a kormánynak).
333	The third real challenger of the 'old left' was Péter Márki-Zay, who surprisingly won the opposition primaries in 2021 .	A „régiből” harmadik igazi kihívója Márki-Zay Péter volt, aki 2021-ben meglepetésre megnyerte az ellenzéki előválasztást .	Nem szükséges.	A „régiből” harmadik tényleges kihívója Márki-Zay Péter volt, aki nagy meglepetésre megnyerte a 2021-es ellenzéki előválasztást .	Stílus javítására volt szükség, valamint hiányzott a gördülékeny olvasás megvalósítása szempontjából alkalmas szórend kialakítása.

ID	English	Gépi fordítás célnyelvre (DeepL)	Részleges utószerkesztés	Teljes utószerkesztés (memoQ)	Indoklás
334	On the other hand, partly because of the rules of the primaries, he was unable to change the party candidates in SMDs, and he also performed rather poorly in the 2022 parliamentary election campaign.	Másrészt - részben az előválasztások szabályai miatt - nem tudta megváltoztatni a párt jelöltjeit az SMD-kben, és a 2022-es parlamenti választási kampányban is meglehetősen gyengén teljesített.	Másrészt - részben az előválasztások szabályai miatt - nem tudta megváltoztatni a párt jelöltjeit az egyéni választókerületekben, és a 2022-es parlamenti választási kampányban is meglehetősen gyengén teljesített.	Ugyanakkor, részben az előválasztás szabályai miatt, nem tudta az egyéni választókerületekben lecserélni a pártok jelöltjeit civil jelöltekre, de a 2022-es parlamenti választási kampányban is meglehetősen gyengén szerepelt.	Stílus javítása a megfelelő szövegszintű kohézió kialakítása céljából, megfelelő terminus alkalmazása – a helytelen terminust (a gép gyakran nem fordítja le a betűszavakat) részleges és teljes utószerkesztésnél is javítani szükséges.
335	The strength of the old party structures is very well highlighted by the fact that the Democratic Coalition, a splinter party of MSZP replaced the Socialists as the most supported party in the opposition.	A régi pártstruktúrák erejét jól mutatja, hogy a Demokratikus Koalíció, az MSZP szakadár pártja a szocialisták helyébe lépett, mint a legnagyobb támogatottságú ellenzéki párt.	Nem szükséges.	A régi pártstruktúra erejét jól mutatja, hogy az MSZP-ből korábban kiváló Demokratikus Koalíció vált a legnagyobb támogatottságú ellenzéki párttá.	A gépi fordítás tükörfordítást eszközölt, ami idegenszerű fordítást eszközölt. A helyes fordítás céljából a magyar nyelv szempontjából megfelelő szórend került alkalmazása (logikai rend javítása).

ID	English	Gépi fordítás célnyelvre (DeepL)	Részleges utószerkesztés	Teljes utószerkesztés (memoQ)	Indoklás
336	His long-time leader, former PM Gyurcsány successfully built a relatively strong party organisation and committed voter base, despite the fact that in 2011 he was forced to leave the Socialist Party and needed to start building a new party.	Sokáig vezetője, Gyurcsány Ferenc volt miniszterelnök sikeresen épített ki egy viszonylag erős pártszervezetet és elkötelezett szavazóbázist, annak ellenére, hogy 2011-ben kénytelen volt kilépni a Szocialista Pártból, és új párt építésébe kellett kezdenie.	Nem szükséges.	Annak ellenére, hogy a pártot régóta vezető, Gyurcsány Ferencnek, aki 2011-ben kénytelen volt kilépni a Szocialista Pártból, egy viszonylag erős pártszervezettel és elkötelezett szavazóbázissal rendelkező politikai közösséget sikerült kialakítania.	Kötőszó alkalmazása a szövegszintű fordítás céljából, szórend javítása (logikai sorrend).
337	Most attempts to renew the left aimed at getting rid of him, as he became one of the most unpopular politicians in Hungary in 2006 because of the announced austerity measures and of his rather infamous 'Őszöd' speech.	A baloldal megújítására tett legtöbb kísérlet arra irányult, hogy megszabaduljon tőle, mivel 2006-ban a bejelentett megszorító intézkedések és a meglehetősen hírhedt őszödi beszéd miatt az egyik legnépszerűtlenebb politikus lett Magyarországon.	Nem szükséges.	A baloldal megújulására tett legtöbb kísérlet arra irányult, hogy megszabaduljanak Gyurcsánytól, hiszen a 2006-ban bejelentett megszorító intézkedések és a hírhedté vált őszödi beszéd miatt az egyik legnépszerűtlenebb politikussá vált Magyarországon.	Terminus helyes használata céljából konkretizáló fordítás hajtottam végre mivel a gép nem képes a helyes átváltási művelet végrehajtására (Gyurcsánytól), stílus javítása a szöveg gördülékennyé alakítása céljából. A gépi fordítás helyesírási hibát is vétett (Őszöd), ami a teljes utószerkesztés szintjén került javításra.

ID	English	Gépi fordítás célnyelvre (DeepL)	Részleges utószerkesztés	Teljes utószerkesztés (memoQ)	Indoklás
338	Hence, if former CSOs' (now parties) goal was to replace the old elite, they failed and remained in a relative opposition position even within the benches of the opposition.	Ezért, ha a korábbi civil szervezetek (most már pártok) célja az volt, hogy leváltsák a régi elitet, akkor kudarcot vallottak, és relatív ellenzéki pozícióban maradtak, még az ellenzéki padosorokban is.	Nem szükséges.	Mindezek alapján, amikor a civil szervezetek (ma már pártok) megpróbálták leváltani a korábbi politikai elitet elbuktak és még az ellenzéki padosorokon belül is ellenzéki pozícióba kerültek.	Szövegszintű fordítás, terminus pontos használata, stílus javítása, megfelelő mondatfókusz (szórend) kialakítása.
339	At local level, sometimes even the opposition parties create some kind of CSO to run in the elections as their cover organisation.	Helyi szinten néha még az ellenzéki pártok is létrehoznak valamilyen civil szervezetet, hogy fedőszervezetként induljanak a választásokon.	Nem szükséges.	Helyi szinten néha még maguk az ellenzéki pártok is létrehoztak valamilyen civil szervezetet, hogy egyfajta fedőszervezetként indulhassanak a választásokon.	Stílus javítása. A gépi fordítás esetében hiányzik a gördülékeny nyelvezet használata.
340	Along these organisations, other local associations also exist.	E szervezetek mellett más helyi egyesületek is léteznek.	Nem szükséges.	Ezen túlmenően a civil szervezetek más, helyi formái is megfigyelhetők.	Grammatikai kohézió javítása (kötőszó), helyesírás javítása, szövegszintű fordítás stílus javítása. A módosítás a gördülékeny olvasás és a szövegszintű stílus fenntartása céljából került végrehajtásra. Jelen szegmens esetében a teljes utószerkesztés

ID	English	Gépi fordítás célnyelvre (DeepL)	Részleges utószerkesztés	Teljes utószerkesztés (memoQ)	Indoklás
341	Nevertheless, from the perspective of political science, they can rather be considered local parties than civil society organisations because their aim is to take the (local) political power.	Mindazonáltal a politikatudomány szempontjából inkább tekinthetők helyi pártoknak, mint civil társadalmi szervezeteknek, mivel céljuk a (helyi) politikai hatalom átvétele.	Nem szükséges.	Mindazonáltal a politikatudomány szempontjából ezek a szervezetek inkább helyi pártokként kezelendők , mintsem civil szervezetekként, hiszen céljuk a (helyi) politikai hatalom megszerzése.	Terminus javítása (hiányzó alany) alany konkretizálása/explicitáció, szórend javítása, stílus javítása . A gépi fordítás ismét tökörfordítás hajtott végre.
342	The role of CSOs has always been important in organising demonstrations (which is clearly a task of an interest organisation).	A civil szervezetek szerepe mindig is fontos volt a tüntetések szervezésében (ami egyértelműen egy érdekvédelmi szervezet feladata).	Nem szükséges.	A civil szervezetek szerepe mindig is releváns volt a demonstrációk megszervezésében (ami egyértelműen érdekképviselési szervhez köthető tevékenységnek tekinthető).	Stílus javítása, megfelelő terminus alkalmazása (szakmai regiszter hiánya) . Szövegszintű fordítás hiánya, valamint kulturális ismeretek hiánya figyelhető meg a gépi fordítás esetében.

8 FELHASZNÁLT FORRÁSOK

A Magyar Nyelv Értelmező Szótára. „Koalíció”. Arcanum Digitális Tudománytár. Elérhetőség: <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-magyar-nyelv-ertelmezo-szotara-1BE8B/k-359B8/koalicio-37950/>.

A Magyar Nyelv Értelmező Szótára. „Választás”. Arcanum Digitális Tudománytár, Elérhetőség: <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-magyar-nyelv-ertelmezo-szotara-1BE8B/v-51E41/valasztas-52457/>.

Akadémiai Kiadó, Szótár.net. <https://www.szotar.net/szocikk/lenhu012020-80933-sup/>.

Cambridge Dictionary. „Co-chairman”. Elérhetőség: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/co-chairman>.

Duncan, Robert (szerk.). *Oxford Learner's Dictionary for Academic English*. Oxford University Press, España, S.A., 2014, ISBN-13: 978-0194333504, p. 128, 266. Elérhetőség: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/academic/>.

helyesírás.mta.hu. *A magyar helyesírás szabályai*, 12. kiadás. Elérhetőség: <https://helyesiras.mta.hu/helyesiras/default/akh12>. Letöltés dátuma: 2024.10.02.

Magyar Tudományos Művek Tára (MTMT). *Dúró, József publikációi*. Elérhetőség: <https://m2.mtmt.hu/gui2/?type=authors&mode=browse&sel=10045366>.

Nemzeti Választási Iroda. *Sajtóközlemény 2024/14.* 2024. Elérhetőség: <https://www.valasztas.hu/sajtokozlemeny-2024/14>.

Nemzeti Választási Iroda. *Választási Szakszótár*. Elérhetőség: <https://www.valasztas.hu/valasztasi-szakszotar>.

Országos Széchenyi Könyvtár. *Infokörkép 2022*. Elérhetőség: https://epa.oszk.hu/04500/04578/00002/pdf/EPA04578_infokorkep_2022_095-107.pdf.

Székely Hírmondó. *Miért Elefántok a Republikánusok és Miért Szamarak a Demokraták?* Háromszék Hírmondó. 2020. Elérhetőség: <https://www.hirmondo.ro/kulfold/miert-elefantok-a-republikanusok-es-miert-szamarak-a-demokratak/>.

Szótár.net. „Policy”. Elérhetőség: <https://www.szotar.net/mind/policy/>.

United Nation. *"NGOs and CSOs: A Note on Terminology"*. United Nations Development Programme (UNDP). Elérhetőség: <https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/cn/UNDP-CH03-Annexes.pdf>. Letöltés dátuma: 2024.10.01.

Velez Vilmos. *Pártkoalíciók és Választói Preferenciák*. Ludovika Blog, 2020, <https://www.ludovika.hu/blogok/pakblog/2020/07/13/partkoaliciok-es-valasztoi-preferenciak/>.

Wikipédia: „Fekete-vörös-zöld Koalíció”. Elérhetőség: https://hu.wikipedia.org/wiki/Fekete-vörös-zöld_koalíció.

Wikipédia. „Öbölháború”. Elérhetőség: <https://hu.wikipedia.org/wiki/Öbölháború>.

9 FELHASZNÁLT IRODALOM

Forrásnyelvi:

Dúró József. (2023). *Civils in Opposition. CSOs in Party Politics after the 2010 Elections*. Civil Szemle. 43-56. 2023. Elérhetőség: <https://www.civilszemle.hu/005-kulonszam-2023-5-civil-szemle/>

Mintadolgozat:

Prokaj Enikő: Képesítőfordítás.

Szakirodalmi források:

Dróth Júlia (szerk.) Fordítási és szaknyelvi gyakorlatok távoktatásban. Károli Gáspár Református Egyetem, 23. (2021) 2. szám 273.

Fischer Márta. *Honosítsunk vagy idegenesítsünk? Fordítási stratégiák a szövegszinttől a terminusig*. Fordítástudomány 25. (2023) 1. szám 5-25.

Heltai Pál (2014). *Mi az amit a gép nem tud fordítani*. In: Szaknyelv és Szakfordítás. Gödöllő: SZIE Nyomda

Veresné Valentinyi, K. (2022). *A gépi fordítás kihívásai a szakfordítóképzésben*. Porta Lingua. 2022/1. 69-80